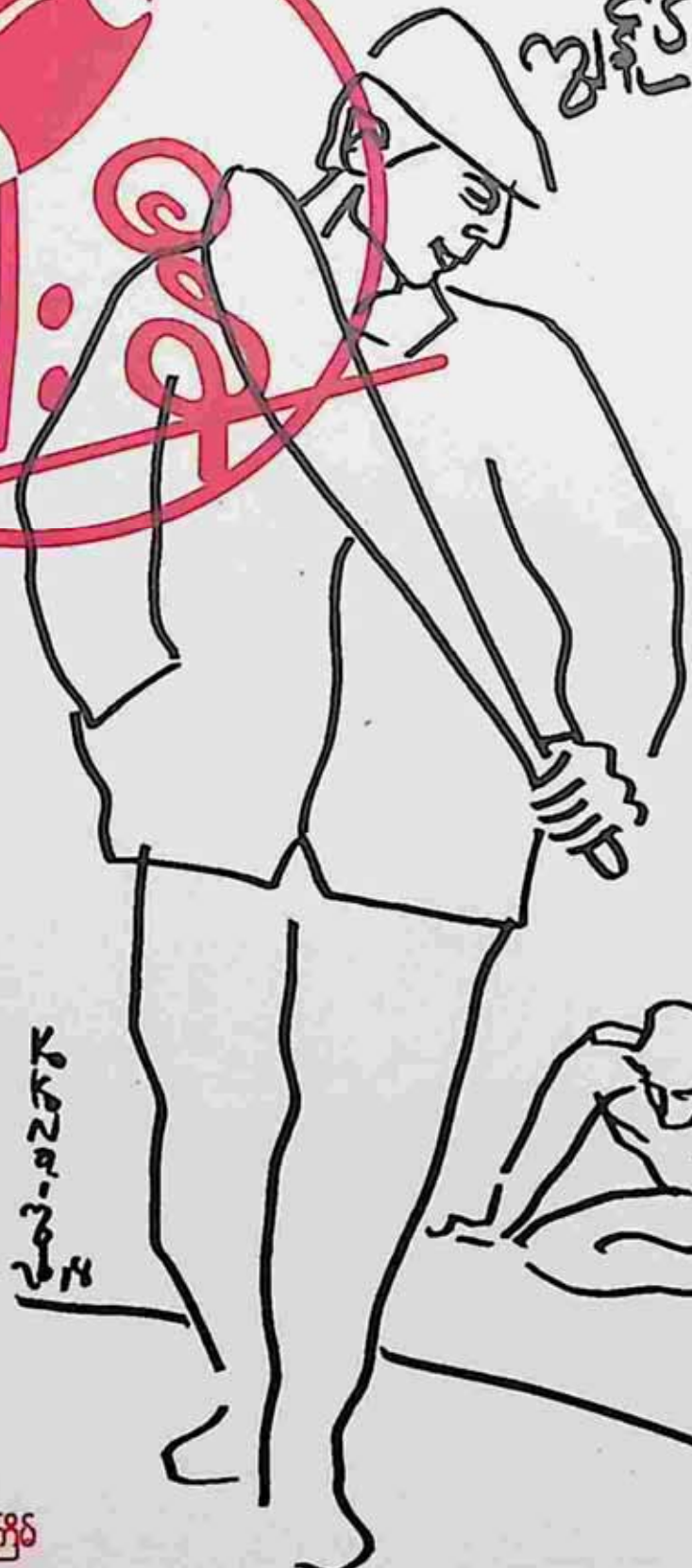

ကျွန်ုပ်တို့၏ နှစ်စဉ်
ကျွန်ုပ်တို့၏ နှစ်စဉ်

၂၀၁၃-၂၀၁၄

စာအုပ်အမည်

mygyoe.com

Dan Breen ရဲ့ My fight for Irish freedom စာအုပ်ကို ပြန်ဆိုထားပါတယ်။

အိုင်ယာလန်မျိုးချစ်အာဇာနည်ထဲက တစ်ဦးအပါအဝင်ဖြစ်တဲ့ ဒင်ဘရင်းရဲ့ တော်လှန်ရေး အတွေ့အကြုံ၊ စွန့်စားခန်းတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒင်ဘရင်းတို့အဖွဲ့ဟာ ဆင်ဖိန်းအဖွဲ့ မဟုတ်ပါဘူး။

သီးခြားအဖွဲ့အစည်း ဖြစ်ပါတယ်။ နောက်ပိုင်းမှာ အင်္ဂလိပ်အစိုးရဟာ

မျိုးချစ်လှုပ်ရှားမှုသမားတွေ ဖမ်းမိရင် အသေပစ်သတ်တာတွေ ရှိလာတယ်။ လက်ခံအားပေးလာတဲ့ ပြည်သူတွေရဲ့ အဆောက်အဦတွေကိုလည်း မီးရှို့ဖျက်ဆီးလာတာတွေ ရှိလာတယ်။ ရဲတပ်ဖွဲ့ကြီး ကလည်း နှစ်ခြမ်းကွဲသွားပြန်တယ်။ ဒင်ဘရင်းလည်း စိတ်ပျက်ပြီး “ငါသည် ပါတီဝါဒရှိသူမဟုတ်၊ သို့သော် ငါသည် ဝါဒဟောင်းဖြစ်သော အင်္ဂလန်နှင့် လုံးဝခွဲခွာရေးနှင့် လုံးဝလွတ်မြောက်ရေးကိုသာ အားပေးထောက်ခံလိမ့်မည်ဖြစ်ကြောင်း” ဆိုတဲ့ ကြေညာချက်ပေးပို့ပြီး အင်္ဂလန်၊ အမေရိကန်နိုင်ငံ တို့ကို ထွက်သွားတော့တယ်။ နောက် “ဖရီးစတိတ်စစ်တပ်” ကရော၊ “အိုင်ယာလန်သမ္မတစစ်တပ်”

ကရော ပြန်လာဖို့ တောင်းဆိုလို့ အိုင်ယာလန်ကို ပြန်လာတယ်။ အဲဒီမှာ ဇနီးသည်က

သားဦးလေးနဲ့အတူ ကြိုဆိုရှာတယ်။ စစ်တပ်ပေါင်းစည်းရေးကို ကြိုးစားအားထုတ်ရပြန်တယ်။

နောက် ခေါင်းဆောင်တွေဖြစ်ကြတဲ့ ဒီဗလားရားနဲ့ မိုက်ကယ်ကောလင်းတို့လည်း ကွဲသွားကြပြန်တယ်။

ဒင်ဘရင်းဟာ ဒီဗလားရားရဲ့ အိုင်ယာလန်သမ္မတ စစ်တပ်ဘက်မှာ ရပ်တည်ရာက ဖရီးစတိတ် စစ်တပ်ရဲ့ ဖမ်းဆီးတာ ခံရတယ်။ ထောင်ထဲမှာ အစာငတ်ခံဆန္ဒပြလို့ လွတ်ပေးလိုက်ပြီးနောက်

သူဇာတိ “တစ်ပါးရေရှိ” မြို့သူမြို့သားတွေက ဒင်ဘရင်းကို အိုင်ယာလန်သမ္မတဂိုဏ်းရဲ့

ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ အဖြစ် တင်မြှောက်ခဲ့ကြပါတယ်။

ISBN 9789997111203

9 789997 111203

2,200.00KS

ကျွန်ုပ်တို့၏စွန့်စားခြင်း၊ ပြီးသောရာဟိန်

ပန်းချီ - ကိုကိုနိုင်

စာမျက်နှာ ၂၀၉++ မျက်နှာ၊ ၁၆ စင်တီx ၁၈.၅စင်တီ

ထုတ်ဝေသူ - ဦးစန်းဦး၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ(၀၀၅၃၈)၊ ၈၅၊ ၁၆၄လမ်း၊ တာမွေ၊ ရန်ကင်း။

ပုံနှိပ်သူ - ဒေါ်ဝင်းမာ၊ စိတ်ကူးချိုချိုပုံနှိပ်တိုက်(၀၀၄၁၂)၊ ၁၁၇၉၊ မစိုးရိမ်လမ်း၊ ရန်ကင်း။

၂၀၁၈၊ ဩဂုတ်လ၊ တတိယအကြိမ်၊ အုပ်စု ၅၀၀၊

၁၉၆၇ ပေါ်ပြူလာစာပေတိုက်ထုတ် ဒုတိယအကြိမ်မှ

(ပထမအကြိမ် - ၁၉၃၉ နဂါးနီ)

ရောင်းစွဲ ၂၂၀၀ ကျပ်

email: skccph@gmail.com ; P.O.Box: 705
www.facebook.com/SKCCmyanmarbook
www.skccmyanmarbook.com

စိတ်ကူးချိုချိုစာအုပ်

ကျွန်ုပ်၏စွန့်စားခြင်း
မြို့မဆရာဟိန်

တတိယအကြိမ်၊ ၂၀၁၁

နှစ်ပေါင်း ၈၀ ဝန်းကျင်ရှိ နဂါးနီစာအုပ်များကို
 ပြန်လည်စီစဉ်ရိုက်နှိပ်ကြသည့်အခါ စာရေးသူ ဘာသာပြန်သူတို့၏
 ကျန်ရစ်သူ မိသားစုဝင် မှပိုင်ရှင်များအား ရနိုင်သ၍ ဆက်သွယ်ကာ
 ခွင့်တောင်းခံခြင်း၊ ဉာဏ်ပူဇော်ခပေးအပ်ခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့သော်လည်း
 အချို့မှာ ဆက်သွယ်ရ ခက်ခဲခဲ့ပါသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ အခြေအနေအရ
 ဆက်သွယ်ခွင့်တောင်းခံခြင်း မပြုနိုင်ခဲ့သည့် ကျန်ရစ်သူ မိသားစုဝင်
 စာမူပိုင်ခွင့်ဆက်ခံသူများမှ ခွင့်လွှတ်ပါရန်နှင့်
 ဉာဏ်ပူဇော်ခပေးအပ်လိုပါသဖြင့် စာအုပ်တိုက်သို့
 ကျေးဇူးပြု၍ ဆက်သွယ်ပေးပါရန်
 နူးညွတ်စွာ ပေတ္တာရပ်ခံအပ်ပါသည်။

ကျွန်ုပ်၏စွန့်စားခြင်း (၁၉၃၉ နှစ်)

Dan Breen ရဲ့ My fight for Irish freedom စာအုပ်ကို မြို့မဆရာမဟိန် ဘာသာပြန်ဆိုရေးသားထားတဲ့စာအုပ်ဖြစ်ပါတယ်။

အင်္ဂလိပ်ဘုရင် ဒုတိယမြောက် ဟင်နရီလက်ထက် ၁၁၇၂ ခုမှာ 'အီရင်' ကျွန်းလို့ခေါ်တဲ့ အိုင်ယာလန်ကျွန်းကို အင်္ဂလိပ်တို့ သိမ်းပိုက်ခဲ့တယ်။ ၁၇၈၅ ခုမှစတင်ပြီး အိုင်းရစ်လူမျိုးတွေ ပုန်ကန်ထကြွလာမှုကို တွေ့ကြရတယ်။ ၁၉၀၀ ခုနှစ်မှာ ပေါ်ပေါက်ခဲ့တဲ့ 'ဆင်ဖိန်း' အသင်းကြီးဟာ ထင်ရှားခဲ့တဲ့ လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲဝင် အသင်းကြီးဖြစ်တယ်။

ပထမကမ္ဘာစစ်ကြီးအပြီး ၁၉၁၉ ခုနှစ်မှာတော့ 'တစ်ပါရေနီနယ်' က ရဲတပ်ဗိုလ်တွေဖြစ်ကြတဲ့ 'ဒင်ဘရင်း'၊ 'ဆင်းထရေစီ'၊ 'ဆင်ဟိုဂင်' စတဲ့မျိုးချစ်အာဇာနည်တွေဟာ အင်္ဂလိပ်ကို လက်နက်စွဲကိုင်ပြီး တော်လှန်ခဲ့ကြတော့တယ်။ အခုစာအုပ်က အဲဒီမျိုးချစ်အာဇာနည်ထဲက တစ်ဦးအပါအဝင်ဖြစ်တဲ့ ဒင်ဘရင်း (Dan Breen) ရဲ့ တော်လှန်ရေးအတွေ့အကြုံ၊ စွန့်စားခန်းတွေ ရေးသားထားတာကို ဘာသာ

ပြန်ဆိုရေးသားထားတာဖြစ်ပါတယ်။ စာရေးသူက
 “အဆိုပါစာအုပ်ကို ဖတ်ရှုရာ၌ အထူးစိတ်ဝင်စား
 ဖွယ်ဖြစ်ရကား ကျွန်ုပ်သည် မြန်မာလူမျိုးတို့အကျိုး
 ငှာ ဘာသာပြန်ဆိုရေးခြင်း ပြုပါသတည်း” လို့ဆိုပါ
 တယ်။ စာအုပ်မှာ ဒင်ဘရင်း အဖမ်းခံရသည်ထိ
 အခန်းပေါင်း (၂၈) ခန်းပါဝင်တာကို တွေ့ကြရ
 တယ်။

ဒင်ဘရင်းဟာ ၁၉၁၄ ခု အိုင်းရစ်အပျော်တမ်း
 ရဲတပ်သားအဖြစ် စာရင်းပေးတော့ အသက် (၂၀)
 ပဲရှိပါသေးတယ်။ သူနဲ့အတူ ပါဝင်လာသူက အိမ်နီး
 ချင်းသူငယ်ချင်း ဆင်းထရေစီဖြစ်တယ်။ ဆင်ဟိုဟင်
 က သူတို့ထက် (၅) နှစ်လောက်ငယ်တယ်။ အင်္ဂလိပ်
 လက်အောက်က လွတ်မြောက်ချင်တဲ့ အမျိုးသားချစ်
 စိတ်တစ်ခုတည်းနဲ့ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြတာ
 ဖြစ်ပါတယ်။

ဆိုလိုဟက်ဘက်လှုပ်ရှားမှုဟာ သူတို့အဖွဲ့ရဲ့
 ပထမဆုံးလှုပ်ရှားမှုပါပဲ။ ခဲယမ်းတွေသယ်ဆောင်တဲ့
 မြင်းရထားကို လမ်းကနေ ဖြတ်လှကြတာပါ။ အဲဒီ
 မှာ စောင့်ကြပ်တဲ့သူတွေက ခုခံကြလို့ ပစ်သတ်တဲ့
 အထိဖြစ်သွားတယ်။ သူတို့လည်း ဝရမ်းပြေးတွေ
 ဖြစ်ကုန်ကြတာပဲ။ အင်္ဂလိပ်အစိုးရက ဆုကြေးငွေ
 ပေါင် ၁၀၀၀၊ ပေါင် ၁၀၀၀၀၊ ပေါင် ၁၅၀၀၀ ထိ
 တိုးမြှင့်ထုတ်ခဲ့ပေမဲ့ ဒင်ဘရင်းကို မဖမ်းဆီးနိုင်ခဲ့ကြ
 ဘူး။ အိုင်းရစ်လူမျိုးတွေဟာ အမျိုးသားချင်း စောင့်

ရှောက်ကာကွယ်ကြရာမှာတော့ သစ္စာတရားကြီးမား
ကြတယ်။

ဒင်ဘရင်းတို့လည်း အခက်အခဲမျိုးစုံကြုံတွေ့ပြီး
တိမ်းရှောင်နေကြရတယ်။ နောက် အင်္ဂလိပ်ဘုရင်ခံ
လော့ဖရင်ကို သတ်ဖြတ်ဖို့ ကြံစည်ခဲ့ကြပြန်တယ်။
သူတို့တပ်သားတစ်ဦး ကျဆုံးခဲ့ပေမဲ့ ဘုရင်ခံလုပ်ကြံ
မှုဟာ မအောင်မြင်ခဲ့ဘူး။ ဘုရင်ခံ လွတ်မြောက်သွား
တယ်။ နောက် ဆင်ဟိုဂင် အဖမ်းခံရတော့ လွတ်
မြောက်အောင် ကြိုးစားကြပြန်တယ်။ အစိုးရရဲ့ တပ်
သားတွေကိုသတ်ပြီး ဆင်ဟိုဂင်ကို ကယ်ထုတ်နိုင်
ခဲ့တယ်။ ဒင်ဘရင်းတို့အဖွဲ့ဟာ ဆင်ဖိန်းအဖွဲ့
မဟုတ်ပါဘူး၊ သီးခြားအဖွဲ့အစည်းဖြစ်ပါတယ်။

နောက် ဒရန်ကွန်ဒရားမှာ သူနဲ့ ဆင်းထရေစီတို့
အစိုးရတပ်ဖွဲ့တွေ ခုခံပြီး လွတ်မြောက်အောင် ကြိုး
စားနိုင်ခဲ့ကြတယ်။ ဒီနောက် ဆင်းထရေစီ ကျဆုံး
သွားရှာတယ်။ ၁၉၂၁ ခုနှစ်မှာတော့ အင်္ဂလိပ်နဲ့ 'တို့
လွတ်တော်' တို့ စေ့စပ်ပြေငြိမ်းမှု ပြုလုပ်နိုင်ခဲ့ကြ
တယ်။ အဲဒီနောက်ပိုင်းမှာ အင်္ဂလိပ်အစိုးရဟာ မျိုး
ချစ်လှုပ်ရှားမှုသမားတွေ ဖမ်းမိရင် အသေပစ်သတ်
တာတွေရှိလာတယ်။ လက်ခံအားပေးလာတဲ့ ပြည်
သူတွေရဲ့ အဆောက်အဦတွေကိုလည်း မီးရှို့ဖျက်
ဆီးလာတာတွေ ရှိလာတယ်။

အဲဒီမှာ ရဲတပ်ဖွဲ့ကြီးဟာ နှစ်ခြမ်းကွဲသွားတော့
တယ်။ ဒင်ဘရင်းလည်း စိတ်ပျက်ပြီး တို့လွတ်တော်

ကို “ငါသည် ပါတိဝါဒရှိသူမဟုတ်၊ သို့သော် ငါသည် ဝါဒဟောင်းဖြစ်သော အင်္ဂလန်နှင့် လုံးဝခွဲခွာရေးနှင့် လုံးဝလွတ်မြောက်ရေးကိုသာ အားပေးထောက်ခံလိမ့်မည်ဖြစ်ကြောင်း” ဆိုတဲ့ ကြေညာချက်ပေးပို့ပြီး အင်္ဂလန်၊ အမေရိကန်နိုင်ငံတို့ကို ထွက်သွားတော့တယ်။ နောက် ‘ဖရီးစတိတ်စစ်တပ်’ ကရော၊ ‘အိုင်ယာလန် သမ္မတစစ်တပ်’ ကရော ပြန်လာဖို့ တောင်းဆိုလို့ အိုင်ယာလန်ကိုပြန်လာတယ်။ အဲဒီမှာ ဇနီးသည်က သားဦးလေးနဲ့အတူ ကြိုဆိုရှာတယ်။ စစ်တပ်ပေါင်းစည်းရေးကို ကြိုးစားအားထုတ်ရပြန်တယ်။ နောက် ခေါင်းဆောင်တွေဖြစ်ကြတဲ့ ဒီဗလား ရားနဲ့ မိုက်ကယ်ကောလင်းတို့လည်း ကွဲသွားကြပြန်တယ်။

ဒင်ဘရင်းဟာ ဒီဗလားရားရဲ့ အိုင်ယာလန် သမ္မတစစ်တပ်ဘက်မှာ ရပ်တည်လိုက်တော့တယ်။ နောက် သူ့ကို ဖရီးစတိတ်စစ်တပ်က ဖမ်းဆီးလိုက်ကြတယ်။ ထောင်ထဲမှာ အစာငတ်ခံဆန္ဒပြလို့ ထောင်က လွှတ်ပေးလိုက်တယ်။ အဲဒီနောက် သူဇာတိ ‘တစ်ပါရေရီ’ မြို့သူမြို့သားတွေက ဒင်ဘရင်းကို အိုင်ယာလန်သမ္မတဂိုဏ်းရဲ့ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် တင်မြှောက်လိုက်ကြတော့တယ်။

အဲဒီမှာ ‘ကျွန်ုပ်၏ စွန့်စားခြင်း’ စာအုပ်ကို အဆုံးသတ်ထားတယ်။

ကျွန်ုပ်သည် ဤစာအုပ်ကို
နောင်လာနောက်သားများအဖို့
မြန်မာပြန်ဆိုရေးသားပါသည်။

မြို့မဆရာတိန်
၁၉၃၉ ခုနှစ်၊ မေလ၊ ၁ ရက်။

“အိုင်ယာလန်ပြည် လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲတွင်
ကျွန်ုပ် ပါဝင်ဆင်နွှဲခဲ့ပုံ”

ခေါ်

ကျွန်ုပ်၏စွန့်စားခြင်း
မြို့မဆရာဟိန်

My FIGHT FOR IRISH FREEDOM

by

Dan Breen

| ၁၉၃၉ ခု နဂါးနီစာပေ ပထမအကြိမ်၊
၁၉၆၇ ခု ပေါ်ပြူလာစာပေ ဒုတိယအကြိမ် |

မာတိကာ

- နဂါးနီစာပေမှ ပထမအကြိမ်ထုတ်ဝေပြီး
- ဒုတိယအကြိမ်ထုတ်ဝေသူ (ပေါ်ပြူလာစာပေ)၏အမှာစာ က
- စကားချီး ဆ
- နိဒါန်း ထ
- ၁။ တို့ရဲ့ဘော် ၁
- ၂။ တိုက်ခိုက်ရန် အသင့်ပြင်ခြင်း ၁၂
- ၃။ ကျွန်ုပ်တို့၏ ပထမလက်နက်ရုံ ၁၉
- ၄။ လက်နက်ရုံပေါက်ကွဲခြင်း ၂၆
- ၅။ တိုင်းရေးပြည်ရေးအခြေအနေ ၃၃
- ၆။ ဆိုလိုဟက်ဘက် ၃၉
- ၇။ ကျွန်ုပ်တို့လွတ်မြောက်ခြင်း ၄၆
- ၈။ အင်္ဂလိပ်စစ်သားများက ကူညီအားပေးခြင်း ၅၇
- ၉။ ဆိုလိုဟက်ဘက်အရပ်သို့ ပြန်ကြွခြင်း ၇၄
- ၁၀။ ဆင်းဟိုဂင် အဖမ်းခံရခြင်း ၈၃
- ၁၁။ နေ့လောင်းဘူတာရုံတိုက်ပွဲ ၉၅
- ၁၂။ နေ့လောင်းရွာမှ ထွက်ပြေးခြင်း ၁၀၇

၁၃။ အသက်ဘေးမှ သိသီကလေး လွတ်မြောက်ခြင်းများ	၁၂၃
၁၄။ ဘုရင်ခံလော့ဖရင့်အား သတ်ရန်ကြံစည်ခြင်း	၁၃၅
၁၅။ အက်ရှုတောင်းတိုက်ပွဲ	၁၄၉
၁၆။ အက်ရှုတောင်းမှ လွတ်မြောက်လာခြင်း	၁၆၄
၁၇။ တာရားတောင်ခြေမှ တစ်ပါရေရီမြို့သို့	၁၇၉
၁၈။ စစ်ပုလိပ်ဌာနကို တိုက်ခိုက်ခြင်း	၁၈၉
၁၉။ စစ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီး ဂျင်နရယ်လူကတ်ကို ဖမ်းဆီးခြင်း	၂၀၀
၂၀။ လူသတ်ဂိုဏ်းသားများနှင့် ရင်ဆိုင်တိုးခြင်း	၂၀၈
၂၁။ ဒရန်ကွန်ဒရားတိုက်ပွဲ	၂၂၁
၂၂။ “မေတာ” ဆေးရုံကြီးတွင်	၂၃၄
၂၃။ ကလဲ့စားချေခြင်းများ	၂၃၉
၂၄။ တစ်ပါရေရီမြို့သို့ ပြန်ခြင်း	၂၄၆
၂၅။ စစ်မြေပြင်တွင် လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်း	၂၅၂
၂၆။ စေ့စပ်ပြေငြိမ်းခြင်း	၂၅၇
၂၇။ ပြည်တွင်းရေးစစ်ပွဲ မဖြစ်ပွားစေရန် ကြိုးစားခြင်း	၂၆၄
၂၈။ ကျွန်ုပ်အဖမ်းခံရပုံ	၂၇၂

နဂါးနီစာပေမှ ပထမအကြိမ်ထုတ်ဝေပြီး ဒုတိယအကြိမ်ထုတ်ဝေသူ (ပေါ်ပြူလာစာပေ)၏ အမှာစာ

ယခုရောက်ဆဲ ခရစ်နှစ် ၁၉၆၇ ခုနှစ်မှ နောက်ကြောင်းပြန်၍ရှု
သော် လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း (၆၀) အတွင်းက အင်္ဂလိပ်အစိုးရလက်
အောက်တွင် ကျွန်ုပ်တို့အဖြစ် ပြားပြားဝပ်ခဲ့ရသော မြန်မာနိုင်ငံရှိ
တိုင်းရင်းသားအသီးသီးတို့၏ ဘဝအခြေအနေကို (၁၈) ကြိမ်မြောက်
အမျိုးသားနေ့စာတမ်းတွင် အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြထားသည်ကို
ကောက်နုတ်ပြပါဦးအံ့။

“ကျွန်ုပ်တို့ ဗမာပြည်မိခင်ကြီးသည် စင်စစ်အား
ဖြင့် မိမိ၏ သားရင်းသမီးရင်းများ ဝဝလင်လင် စား
သုံးနိုင်စေရန် ကောက်ပဲသီးနှံတို့ဖြင့် ပြည့်ဝသော
လယ်ယာကိုင်းကျွန်းတို့ကိုလည်းကောင်း၊ လုံလုံခြုံခြုံ
ဝတ်ဆင်စေရန် ဝါဂွမ်းပိုးချည်တို့ကိုလည်းကောင်း၊
အေးချမ်းသာယာစွာ နေထိုင်နိုင်စေရန် ကျွန်း၊ ပျဉ်း
ကတိုး စသော သစ်ကောင်းဝါးကောင်းတို့ကိုလည်း
ကောင်း၊ ပိုင်ဆိုင်သော ကြွယ်ဝချမ်းသာသူတစ်ဦးပင်
ဖြစ်သတည်း။

“သို့သော် မြန်မာတိုင်းရင်းသားတို့မှာ အများ

အားဖြင့် ဆန်ကြမ်းကိုသာ စားသောက်ကြရလျက် အချို့မှာ ကြွေးငှါ ကိုင်းငှါကိုပင် ချက်ပြုတ်၍ စားကြရချေပြီ။ ‘ဖွားဖက်တော်မှမပေါ်ရုံ လုံအောင် အနိုင် ဖုံးရရှာ’ ချေပြီ။ နေရေးထိုင်ရေးမှာလည်း ‘အကာဆူးခက်၊ အင်ဖက်အမိုး၊ ကြူရိုးတိုင်ထူ၊ နေပူကျကျ မိုးရွာသဲလျှင် ရွဲရွဲစိုလျက် ကြွက်သိုက်မွဲကဲ့သို့ နေမိုးမလုံ နံ့ချာစုတ်ပဲ့သော တဲငယ်များဖြင့် နေရရှာချေပြီ။ အမျိုး၏ ကျန်းမာရေးကိုလည်း ရှုကြဦးလော့။ ကြုံလို့ ချူချာ လူမမာသဖွယ် အားငယ်ချည့်နဲ့၊ တရီသဲ့သဲ့ ဖြစ်နေကြပေပြီ။ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး သစ္စာကင်းမဲ့လျက် အမျိုးသားအချင်းချင်းကိုကား လူမထင် နိုင်ငံခြားသားကိုမှ ပြားပြားဝပ်၍ မျက်နှာချိုသွေးကာ ကိုယ်ကျိုးရှာသမား လူအညံ့စားတို့နှင့်လည်း ပြည့်နှက်လျက်ရှိချေပြီ။ ထမင်းတစ်လုပ်စားရရန်အတွက် အချင်းချင်း တိုက်ခိုက်လုယူခြင်းတို့ဖြင့် သူခိုးဓားပြ လူလိမ်များဖြစ်ကာ လူယုတ်မာများလည်း ပေါများလာချေပြီ။ ဤသို့လျှင် ‘ဖွတ်ကြောပြာစု၊ ခရဆံကျွတ်ခါးဝတ်လွှာချင်း၊ ထမင်းရက်ချန်၊ ရေရက်မှန်နှင့် ငတ်ကျန်မွဲတေ၊ ဖွတ်ဘိုးအေ’ များဘဝသို့ ဆိုက်ရောက်ကာ အမွဲကြီးမွဲ၍နေကြလေပြီ...”

ဤသို့သောဘဝအခြေအနေမှ လွတ်မြောက်ရန် တစ်ခုတည်းသောနည်းလမ်းမှာ အင်္ဂလိပ်အရင်းရှင်နယ်ချဲ့အစိုးရကို တော်လှန်၍ လွတ်လပ်သောမြန်မာနိုင်ငံထူထောင်ရန် ဖြစ်သည့်အတိုင်း ထိုခေတ်ထိုအချိန်က ခေတ်ပညာတတ် လူငယ်တစ်စုသည် ၁၉၀၆ ခုနှစ်တွင် ဝိုင်-အမ်-

ဘီ-အေ ခေါ် ဗုဒ္ဓဘာသာ ကလျာဏယုဝအသင်းကို စတင်တည်ထောင် လျက် ဘာသာရေးကိုဗန်းပြကာ လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြရာမှ လူမှုရေး၊ ပညာ ရေး၊ နိုင်ငံရေးများကိုပါ တစ်စတစ်စတိုးချဲ့ကာ ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပေ သည်။ ဝိုင်-အမ်-ဘီ-အေနှင့် အလားတူ ယောက်ျားအသင်း၊ မိန်းမ အသင်း စသော ဝံသာနုအသင်းများလည်း ပေါ်ပေါက်လာလျက် ၁၉၂၀ ခုနှစ်တွင် ယင်းအသင်းအဖွဲ့ပေါင်းနှစ်ထောင်ကျော်တို့ကို စုစည်း၍ ဂျီ- စီ-ဘီ-အေ ခေါ် မြန်မာအသင်းချုပ်ကြီးဟူသောအမည်ဖြင့် အမျိုး ဘာသာ၊ သာသနာ၊ ပညာ စသော ကြွေးကြော်သံများကို ဟစ်ကြွေးကာ အဓိကအားဖြင့် နိုင်ငံရေးလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။ ရဟန်း သံဃာတော်များကလည်း သံဃာသမဂ္ဂီအသင်းများတည်ထောင်ကာ နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်အတွင်းသို့ ချဉ်းနင်းဝင်ရောက်လာခဲ့ကြပေသည်။

၁၉၂၀ပြည့်နှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၅ ရက် (၁၂၈၂ ခုနှစ်၊ တန်ဆောင်မုန်း လပြည့်ကျော် ၁၀ရက်)နေ့တွင် ရန်ကုန်ယူနီဗာစီတီ အက်ဥပဒေကို ကန့် ကွက်သည့်အနေဖြင့် ရန်ကုန်နှင့် ဂျပန်ဆင်ကောလိပ်ကျောင်းနှစ်ကျောင်းမှ ကျောင်းသူကျောင်းသားတို့သည် မိမိတို့ကျောင်းဆောင်အသီးသီးမှ ထွက် ခွာလာခဲ့ကြခြင်းဖြင့် အင်္ဂလိပ်နယ်ချဲ့အစိုးရအား ပထမဦးစွာ အနုနည်းဖြင့် တော်လှန်ခဲ့ကြကုန်၏။ ထို့နောက် မြန်မာနိုင်ငံတစ်ဝန်းလုံးရှိ အင်္ဂလိပ်ကျောင်း၊ အင်္ဂလိပ်မြန်မာ နှစ်ဘာသာသင်ကျောင်း၊ တိုင်းရင်းဘာသာသင်ကျောင်း များက လိုက်၍ သပိတ်မှောက်ကြသဖြင့် တစ်နိုင်ငံလုံး သိမ့်သိမ့်တုန်သွား လေတော့သည်။ ၁၉၂၁ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံနှင့်အဝှမ်း အမျိုးသားကျောင်းများ ထွန်းကားပေါ်ပေါက်လာပြီးနောက် မျိုးချစ်စိတ် အထက်သန်ဆုံးနှင့် နိုင်ငံရေးအဆင့်အတန်း အမြင့်ဆုံးအချိန်သို့ ရောက်လာခဲ့၏။

မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးကြိုးပမ်းမှုတွင် လူကြီးများဆောင်ရွက်ပုံ၊ ဆောင်ရွက်နည်းများမှာ ပျော့ညံ့သည်ဟု အယူရှိကြသော ခေတ်ပညာ

တတ် လူငယ်လူရွယ်တို့သည် တို့ဗမာအစည်းအရုံးများ တည်ထောင်ကာ နယ်ချဲ့အစိုးရအား နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် အတိအလင်း တော်လှန်ခဲ့ကြရာ တွင် ရန်ကုန်မြို့ပေါ်၌ မြန်မာဂေါ်ရင်ဂျီ အဓိကရုဏ်း၊ မြန်မာတရုတ် အဓိကရုဏ်း၊ ဂဠုန်ဆရာစံ အရေးတော်ပုံ၊ ၁၉၃၆ ခုနှစ် ကျောင်းသား သပိတ်၊ ၁၉၃၈-၃၉ ခုနှစ် မြန်မာနှင့် မူဆလင်အဓိကရုဏ်း၊ ရေနံမြေ သပိတ်၊ တတိယအကြိမ် ကျောင်းသူကျောင်းသားများသပိတ်၊ တောင်သူ လယ်သမားအရေးတော်ပုံ၊ အလုပ်သမားများသပိတ် စသည်ဖြင့် တော်လှန် လှုပ်ရှားမှုများ အဆက်မပြတ် ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ပေသည်။

နယ်ချဲ့အစိုးရနှင့် နိုင်ငံခြားဓနရှင်ကြီးများ ပူးပေါင်းကာ အထက် ဖော်ပြပါ တော်လှန်လှုပ်ရှားမှုများကို နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် နှိမ်နင်းချေမှုန်းခဲ့ ခြင်းကြောင့် ဆရာစံအမှူးရှိသော မြောက်မြားစွာသော တောင်သူလယ် သမားများ၊ ရန်ကုန်မြို့၌ ဗိုလ်အောင်ကျော်၊ အာလံမြို့ (ယခု အောင်လံမြို့) ၌ ဗိုလ်ဘဗိုး၊ မန္တလေးမြို့၌ ရဟန်းတော်နှင့် လူအာဇာနည် ၁၇ ဦးတို့ သည် နယ်ချဲ့အစိုးရ၏ သေနတ်ပြောင်းဝတွင် ရင်ကော့၍ခံကာ မိမိတို့ အသက်ကို ရွပ်ရွပ်ချွံချွံ စွန့်လွှတ်ခဲ့ကြကုန်၏။ ထိုမှတစ်ပါး များစွာသော ရဟန်းတော်များနှင့် ကျားမ မရွေး၊ ကြီးငယ်မဟူ၊ တိုင်းချစ်မျိုးချစ် ပုဂ္ဂိုလ် များသည် အစာငတ်ခံသူခံ၊ နယ်ချဲ့အစေခံ ပုလိပ်တို့၏ အညှဉ်းအပန်း အနှိပ်အစက်ကိုခံသူခံ၊ ထောင်တန်းနှောင်အိမ်များသို့ ဇွတ်တရွတ်တိုးဝင် သူဝင်၊ အလုပ်ပြုတ်သူပြုတ်၊ စည်းစိမ်ဥစ္စာ အိမ်ရာချောင်းမြောင်း ပျက်သူ ပျက် စသည်ဖြင့် မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးအတွက် အဆုံးရှုံးအနစ်နာခံနေကြ ရသောအချိန်ဖြစ်သည်။

၁၉၃၉ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်မြို့၊ မြို့မအမျိုးသားအထက်တန်းကျောင်း မြန်မာစာပေနှင့် ရာဇဝင်ပြဆရာအဖြစ် အမှုထမ်းနေသော (နဂါးနိစာအုပ် အသင်း အမှုဆောင်လူကြီးတစ်ဦးလည်းဖြစ်သူ) မြို့မဆရာဟိန်သည်

အိုင်ယာလန်ပြည် လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲတွင် နယ်ချဲ့အင်္ဂလိပ်အား လက်
 နက်စွဲကိုင်ကာ အတိအလင်း တော်လှန်တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြသော ရဲဘော်များ
 အနက် တစ်ဦးအပါအဝင်ဖြစ်သူ ဒင်ဘရင်း (Dan Breen) ရေးသား
 သည့် အိုင်ယာလန်ပြည် လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲတွင် ကျွန်ုပ် ပါဝင်ဆင်နွှဲခဲ့ပုံ
 (My Fight For Irish Freedom) အမည်ရှိသောစာအုပ်ကို ဘာသာပြန်
 ဆိုရေးသားပြီးသော် ‘ကျွန်ုပ်၏စွန့်စားခြင်း’ ဟူ၍ အမည်ပေးခဲ့လေသည်။

ယင်းစာအုပ်ကို နဂါးနီစာအုပ်အသင်းက ရွေးချယ်ပြီးသော် နဂါးနီ
 လက်ရွေးစင်စာအုပ်အမှတ် (၁၈) အဖြစ် ၁၉၃၉ ခုနှစ်၊ မေလတွင် ထုတ်
 ဝေဖြန့်ချိခဲ့ရာ ခေတ်အချိန်အခါနှင့်လည်းလျော်၊ မြန်မာ့တော်လှန်ရေးတွင်
 အထူးအထောက်အကူပြုသော စာအုပ်လည်းဖြစ်၍ ထိုခေတ်အခါက
 စာအုပ်သမိုင်းတွင် အရောင်းရအတွင်ကျယ်ဆုံး စာအုပ်တစ်အုပ်အဖြစ်
 မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ရပေသည်။ ဤစာအုပ်မှာ ယခုအခါ အလွန်အလွန်ရှား
 ပါး၍ တိမ်မြုပ်ပျောက်ကွယ်လုမတတ်ရှိနေပြီဖြစ်ရာ မြန်မာစာအုပ်
 ကောင်းများကို ပြန်လည်ဖော်ထုတ်ရေးမှာ ‘ပေါ်ပြူလာ’ စာပေ၏ ရည်
 ရွယ်ချက်တစ်ရပ်ဖြစ်သည်နှင့်အညီ မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ် လူ့ဆောင်သစ်တွင်
 တိုင်းပြည်အတွက် သစ္စာရှိသော စွန့်စားဝံ့သော လူရည်ချွန်များ အမြောက်
 အမြား ထွန်းကားပေါ်ပေါက်လာရေးကို ရှေ့ရှု၍ လွတ်လပ်ရေးမရမီ
 ခေတ်က အထူး ‘ပေါ်ပြူလာ’ ဖြစ်ခဲ့သော မြို့မဆရာဟိန်ရေး “ကျွန်ုပ်၏
 စွန့်စားခြင်း” စာအုပ်ကို ပြန်လည်ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေကာ မျက်မှောက်ခေတ်
 လူငယ်လူရွယ်များနှင့် လုပ်သားပြည်သူလူထုကြီးထံ တင်ဆက်လိုက်ရ
 ပါသတည်း။

အုန်းမြင့်
 ပေါ်ပြူလာစာပေ၊ ၁၉၆၆ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာ။

စကားချီး

သာယာကြည်နူးဖွယ်ကောင်းသော တောတောင်၊ လျှိုမြောင် လွင်ပြင်မြက်ခင်းများဖြင့် တင့်တယ်စွာ စတုရန်းမိုင်ပေါင်း ၃၂၅၃၁ ကျယ် ဝန်း၍ လူဦးရေငါးသန်းခန့်ရှိသော အိုင်ယာလန်ကျွန်းသည်ကား စကော့ တလန်နှင့် အင်္ဂလန်ကျွန်း အနောက်ဘက် မိုင်ငါးဆယ်ကျော်ကွာတွင် တသီးတခြား တည်ရှိလေသည်။

အိုင်ယာလန်ကျွန်းသို့ ရှေးဦးမဆွ ရောက်လာသူများမှာ မြေထဲပင် လယ်ရပ်မှ လူမျိုးများဖြစ်ကြောင်းနှင့် အိပ်-ဂျီ-ဝဲ(လ်) ရေးသားသော ကမ္ဘာ့ရာဇဝင်တွင် ဖော်ပြထားလေသည်။ တစ်ဖန် လွန်ခဲ့သည့် နှစ်ပေါင်း ၂၅၀၀ လောက်က 'ကဲ့လတစ်' လူမျိုးတို့သည် အိုင်ယာလန်ကျွန်းသို့ ဝင်ရောက်လာသည်မှစ၍ 'ကဲ့လတစ်' ဘာသာစကားသည် ပျံ့ပွားလာ သည်။ နောက် ကာလရှည်လျားပြန်သော် စကော့တလန်ပြည်မှ 'ပစ်' လူမျိုးတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဥရောပမြောက်ဘက်ပိုင်းရှိ 'စကင်ဒီနေ ဘီယံ' ကျွန်းဆွယ်မှ 'နော့(သ်)မင်း' သို့မဟုတ် 'ဒိန်း' လူမျိုးတို့သည်လည်း ကောင်း၊ ပြင်သစ်နိုင်ငံမှ 'အင်္ဂလိုနော်မံ' လူမျိုးတို့သည်လည်းကောင်း၊ တဖြည်းဖြည်း အိုင်ယာလန်ကျွန်းသို့ ဝင်ရောက်လာကြပြီးလျှင် နယ်ပယ် အရပ်ရပ်တွင် အိုးအိမ်ထူထောင်ကာ နေထိုင်ကြလေသည်။ ကာလကြာ

သော် လူတစ်မျိုးနှင့်တစ်မျိုး သွေးချင်းရောနှောကာ အိုင်းရစ်လူမျိုးအမည်ကို ခံယူလာကြလေသည်။ လွန်လေပြီးသောအခါက အိုင်ယာလန်ကျွန်းကို 'ကဲလတစ်' ဘာသာစကားဖြင့် 'အီရင်' ဟူ၍ ခေါ်ဆိုသမုတ်ခဲ့၏။ နောက် အင်္ဂလိပ်တို့က တစ်စတစ်စ ဝင်ရောက်လာပြီးသော် ခရစ်နှစ် ၄၀၀ လောက်တွင် 'အီရင်' ဟူသော အမည်ဟောင်းပျောက်လျက် 'အိုင်ယာလန်' ဟူ၍ ခေါ်တွင်လာ၏။ ခရစ်နှစ် ၃၄၂ ခုနှစ်တွင် စိန့်ပက်ထရစ် အမည်ရှိသော အင်္ဂလန်ပြည်သားတစ်ယောက်သည် 'အီရင်' ကျွန်းသို့ ဆိုက်ရောက်လာလျက် ခရစ်ယာန်အယူဝါဒ၏ မျိုးစေ့ကို စတင်စိုက်ပျိုးခဲ့လေသည်။

'အီရင်' ကျွန်း၏ မြေမျက်နှာပြင်ကိုကြည့်လျှင် မြောက်ပိုင်း၌ 'ဒွန်နီဂဲ' တောင်တန်းများ၊ အရှေ့ပိုင်း၌ 'ဝစ်ကလိုး' တောင်တန်းများ၊ တောင်ပိုင်း၌ 'ကာရီ' တောင်တန်းများ၊ အနောက်ပိုင်း၌ 'ကွန်နီမာရား' တောင်တန်းများရှိလျက် ကျွန်း၏အလယ်တွင် ကျယ်ပြန့်သော မြေနိမ့်လွင်ပြင်များ တည်ရှိလေသည်။ အဆိုပါ တောင်တန်းဒေသများနှင့် အလယ်ပိုင်းဒေသတစ်ဝိုက်တွင် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတို့သည် အမဲလိုက်ခြင်း၊ ကောက်ပဲသီးနှံစိုက်ပျိုးခြင်းဖြင့် အသက်မွေးမြူကာ စုဝေးနေထိုင်ကြကုန်၏။ အဆိုပါ လူစုလူအုပ် အသီးသီးတို့သည် မြောက်ဘက်၌ 'အာစတာ' တိုင်းပြည်ကိုလည်းကောင်း၊ အရှေ့ဘက်၌ 'လိန်းစတာ' တိုင်းပြည်ကိုလည်းကောင်း၊ တောင်ဘက်၌ 'မန်စတာ' တိုင်းပြည်ကိုလည်းကောင်း၊ အနောက်ဘက်၌ 'ကွန်နောက်' တိုင်းပြည်ကိုလည်းကောင်း၊ အလယ်ပိုင်း၌ 'မီ' တိုင်းပြည်ကိုလည်းကောင်း အသီးသီး တည်ထောင်ကြပြီးလျှင် မင်းပြိုင်အသီးသီးဖြင့် အုပ်ချုပ်ခဲ့ကြလေသည်။

ထိုမင်းအသီးသီးတို့၏ အဆက်အနွယ်များသည် အချင်းချင်း မသင့်မတင့်ဖြစ်ကာ ပြည်တွင်းရေးစစ်ပွဲများ မကြာခဏ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့၏။

သို့ဖြစ်လေရာ အင်္ဂလိပ်ဘုရင် ဒုတိယမြောက် ဟင်နရီသည် ခရစ်နှစ် ၁၁၇၂ ခုနှစ်တွင် စစ်သည်ဗိုလ်ပါများနှင့် 'အီရင်' ကျွန်းသို့ ဝင်ရောက် တိုက်ခိုက်ပြီးသော် အချို့နယ်ပယ်များကို သိမ်းပိုက်ယူငင်ခြင်းပြုလေ သည်။ မိမိ၏ စစ်သည်ဗိုလ်ပါများကိုလည်း တိုင်းရင်းသားတို့ 'ဓားမဦးချ' လုပ်ကိုင်လာသော လယ်မြေများကို ခွဲဝေပေးကာ မြို့စား၊ ရွာစားများ အဖြစ် ခန့်ထားခြင်းပြုလေရာ တိုင်းရင်းသားတို့မှာ လယ်ယာမြေများ လက်လွှတ်လျက် အဆိုပါ အင်္ဂလိပ်မြို့စား၊ ရွာစားကြီးများထံ မြေများကို ငှားရမ်းကာ လုပ်ကိုင်ကြရရှာ၏။

သို့သော် 'တိုင်ရုံ' နှင့် 'အားမား' ပြည်နယ်တွင် 'အိုနီး(လ်)' မင်း ဆက်များ 'ဒိုနီဂဲ' ပြည်နယ်တွင် 'အို-ဒွန်နဲ' မင်းဆက်များ၊ ကောက် ပြည်နယ်တွင် 'မာကာသီး' မင်းဆက်များ တန်ခိုးဩဇာ လွှမ်းမိုးနေဆဲ ဖြစ်၍ အင်္ဂလိပ်တို့သည် ထိုပြည်နယ်များသို့ မဝင်ရောက်နိုင်ကြပေ။

နောင် အင်္ဂလိပ်မင်းဆက် အသီးသီးတို့သည်လည်း ကာလအား လျော်စွာ 'အီရင်' ကျွန်းသို့ ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်ခြင်းပြုခဲ့၏။ ဤသို့ အင်္ဂလိပ်မင်းများ ဝင်ရောက်လာတိုင်း သူတို့၏ စစ်သည်ဗိုလ်ပါများအား တိုင်းရင်းသားတို့၏ လယ်မြေယာမြေများကို ခွဲဝေပေးကမ်းခြင်းပြုလေ ရာ အိုင်းရစ်လူမျိုးတို့မှာ မြေမဲ့ယာမဲ့ဖြစ်ကြကုန်၏။ ထိုမှတစ်ပါး အဆို ပါ အင်္ဂလိပ်စစ်သားများသည် ကိုလိုနီပြည်နယ်ကလေးများတည်ထောင် ကာ နေထိုင်ကြသဖြင့် အင်္ဂလိပ်လူမျိုးများ တစ်စတစ်စ များပြားလာလေ သည်။ သို့သော် အင်္ဂလိပ်ဘုရင်များသည် ပြင်သစ်လူမျိုးတို့နှင့် 'အနှစ် တစ်ရာ' စစ်ပွဲကြီး ဖြစ်ပွားနေခြင်း၊ ၎င်းနောက် အင်္ဂလန်ပြည်အတွင်း 'နှင်းဆီပွင့်စစ်ပွဲ' များ၊ အနှစ် ၃၀ ကြာအောင် အချင်းချင်း တိုက်ခိုက်နေ ခြင်းတို့ကြောင့် အင်္ဂလိပ်ဘုရင်တို့သည် အိုင်ယာလန်ပြည်အရေးကို ထိ ရောက်စွာ ဝင်၍ စွက်ဖက်နိုင်ခြင်း မရှိသဖြင့် အင်္ဂလိပ်တို့၏ ဩဇာတန်ခိုး

သည် တဖြည်းဖြည်း ညှိုးမှိန်လာပြန်၏။ ခရစ်နှစ် ၁၆၀၃ ခုနှစ်တွင် နန်းတက်သော ပထမမြောက် ဂျိမ်းဘုရင်လက်ထက်တွင်လည်း အာစတာ' နယ်မြောက်ပိုင်းကို အင်္ဂလိပ်တို့နှင့် စကော့လူမျိုးများအား ခွဲဝေပေးသဖြင့် တိုင်းရင်းသားတို့မှာ လယ်မြေယာမြေများ လက်လွတ်ရပြန်လေသည်။

ပထမဦးစွာ ထင်ရှားသော အင်္ဂလိပ်မြို့စား၊ ရွာစားများသည် စုဝေးတိုင်ပင်ကာ မိမိတို့သြဇာလွှမ်းမိုးရာ နယ်ပယ်များကို အုပ်ချုပ်လာခဲ့ကြ၏။ ခရစ်နှစ် ၁၃၇၄ ခုနှစ်တွင် ရှေးအကျဆုံးဖြစ်သော အိုင်းရစ်ပါလီမန် အစည်းအဝေးကျင်းပသည်ကို တွေ့ရ၏။ အဆိုပါလွတ်တော်တွင် အချို့ပြည်နယ်များမှ အမတ်များသာ ပါဝင်ရာ ကိုယ်စားလှယ်အမတ် ၂၀ ခန့်မျှသာရှိ၏။ အိုင်းရစ်ပါလီမန်လွတ်တော်သည် အင်္ဂလိပ်ဘုရင်များ၏ သြဇာခံဖြစ်ကာ တဖြည်းဖြည်း ကျယ်ပြန့်လာ၏။ အိုင်းရစ်ပါလီမန် အစည်းအဝေးများကို အိုင်ယာလန်ပြည်၌သာ ကျင်းပခဲ့လေသည်။

အိုင်းရစ်လူမျိုးတို့မှာ အင်္ဂလိပ်တို့၏ နယ်ချဲ့မှုကြောင့်လည်းကောင်း၊ စီးပွားရေးချုပ်ချယ်မှုကြောင့်လည်းကောင်း၊ အခွန်အကောက်များ တိုးတက်ကောက်ခံမှုကြောင့်လည်းကောင်း 'ကက်သလစ်' နှင့် 'ပရိုတက်စတင့်' သာသနာရေး အရှုပ်အထွေးများကြောင့်လည်းကောင်း၊ အချင်းချင်းတိုက်ခိုက်ကာ သွေးခွဲမှုတို့ကြောင့်လည်းကောင်း၊ လယ်မြေယာမြေများ တဖြည်းဖြည်းလက်လွတ်ကာ ဖိုးသူတော်ဖြစ်မှန်းမသိဖြစ်၍ ငတ်မွတ်မွဲတေ အခြေမလှ ဖြစ်လာကြတော့၏။

လူဦးရေမှာ ၁၇၈၅ ခုနှစ်တွင် နှစ်သန်းရှစ်သိန်းကျော်ဖြစ်လာ၏။ လူတို့၏ ကျပ်တည်းဆင်းရဲမှုကြောင့် ၁၇၉၈ ခုနှစ်တွင် 'သီယိုဘော-ဝုဖ်တုံ' အမည်ရှိသော အိုင်းရစ်မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးသည် အိုင်းရစ် ညီညွတ်ရေးအသင်းကြီးကိုတည်ထောင်ကာ ပုန်ကန်ထကြွခဲ့လေသည်။ ၁၈၀၁

ခုနှစ်တွင် အိုင်းရစ်လူမျိုးတို့နှင့် အင်္ဂလိပ်လူမျိုးတို့ ပြန်လည်ပူးပေါင်းမိရာမှ အိုင်ယာလန်နိုင်ငံ၏ ရာဇဝင်သည် အင်္ဂလိပ်လူမျိုးတို့၏ တိုင်းရေးပြည် ရေးနှင့် ရောထွေးရှုပ်ပွေလာလျက် အိုင်းရစ်ပါလီမန်ကို ဖျက်သိမ်းလိုက်ပြီး သော် အိုင်းရစ်ပါလီမန်အမတ်များသည် အင်္ဂလန်အောက်လွှတ်တော်သို့ တက်ရောက်ကြကုန်၏။

၁၈၀၃ ခုနှစ်တွင် လူဦးရေ ငါးသန်းသုံးသိန်းကျော်အထိ တိုးတက် လာပြီး နောက်တစ်ဖန် ၁၈၄၅ ခုနှစ်တွင် ရှစ်သန်းနှစ်သိန်းကျော်အထိ တိုးတက်လာလေရာ တိုင်းရင်းသားတို့၏ နေ့စဉ်သုံးအစာဖြစ်သော အာလူးများမှာလည်း မလုံလောက်ဖြစ်လာလျက် ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးခြင်း ဘေးကြီး ဆိုက်ရောက်လာ၏။ အင်္ဂလိပ်အစိုးရသည် ဤဘေးဆိုးကြီးမှ လွတ်ကင်းအောင် ကြိုးစားသည်ဆိုသော်လည်း အိုင်းရစ်လူမျိုး သုံးသိန်း ခန့်တို့မှာ အစာငတ်ခြင်း၊ ရောဂန္တရကပ်ဆိုက်ရောက်ခြင်းဖြင့် သေကျေ ပျက်စီးကြကုန်၏။ ထိုသို့ ငတ်မွတ်ခြင်းဘေးကြောင့်လည်းကောင်း 'ပရို တက်စတင့်' ဘာသာကို သက်ဝင်ယုံကြည်သော အင်္ဂလိပ်ဘုရင်တို့၏ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှုကြောင့်လည်းကောင်း၊ 'ရိုမန်ကက်သလစ်' ဘာသာဝင် အိုင်းရစ်လူမျိုးတို့သည် အမေရိကတိုက်သို့ ပြောင်းရွှေ့သွားကြရ၏။ အဆိုပါ ပြောင်းရွှေ့သွားသောသူများသည် မိမိတို့ အိုင်းရစ်လူမျိုးများ၏ ဘေးဒုက္ခကို မရှုစိမ့်နိုင်သဖြင့် အင်္ဂလိပ်တို့ လွှမ်းမိုးခြင်းလက်အောက်မှ လွတ်မြောက်ရန် 'ဖင်နီယံအသင်း' များကို အမေရိကတိုက်၌ စတင်တည် ထောင်ကြ၏။ ထို 'ဖင်နီယံ' အသင်း၏ဝါဒမှာ မတရား စိုးမိုးအုပ်ချုပ် သောသူတို့ကို တိုက်ခိုက်နှိမ်နင်းရန်ဖြစ်လေသည်။

တစ်ဖန် ၁၈၄၈ ခုနှစ်တွင် ဘေးဆိုးအမျိုးမျိုးတို့ကြောင့် ပညာတတ် မျိုးချစ်လူငယ်များသည် အသင်းအပင်းများတည်ထောင်ကာ တော်လှန် ပုန်ကန်ခြင်းကို ပြုကြပြန်၏။ ထိုပုန်ကန်မှုကြီးသည် ထမြောက်အောင်

မြင်ခြင်း မဖြစ်သော်လည်း ‘ဈာန်အိုမဟွန်နီ’ သည် အမေရိကတိုက်မှနေ၍ ‘ဖင်နီယံ သွေးသောက်အသင်းကြီး’ ကို လျှို့ဝှက်စွာ ပြန်လည်ထူထောင်ခြင်းပြု၏။ ၁၈၆၇ ခုနှစ်လောက်တွင် ဤ ‘ဖင်နီယံ’ အသင်းသားများသည် အင်္ဂလိပ်လူမျိုးတို့အား အထူး အနှောင့်အယှက်ပေးခဲ့ကြလေသည်။

၁၈၇၄ ခုနှစ်တွင် ကျင်းပသော ပါလီမန်အမတ်ရွေးကောက်ပွဲကြီး၌ အိုင်းရစ် ဟုမ္မရူးဂိုဏ်းသား ၅၄ ယောက် အရွေးခံရလျက် ‘အစ်ဇက်ဘက်’ ခေါင်းဆောင်ကာ အင်္ဂလိပ်ပါလီမန်သို့ တက်ရောက်ကြ၏။ သို့သော် အင်္ဂလိပ် ‘ကွန်ဆာဗေးတစ်’ ဂိုဏ်းသားများက အမတ်ဦးရေများပြားသဖြင့် အမြဲလွှမ်းမိုးခြင်းခံရ၏။

၁၈၈၀ ပြည့်နှစ် အမတ်ရွေးကောက်ပွဲကြီးတွင် အိုင်းရစ်မျိုးချစ် ခေါင်းဆောင်ကြီး ‘ပါနယ်’ ကြီးမှူးသော ‘မြေအသင်းသားများ’ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်းခံရလျက် အင်္ဂလိပ်ပါလီမန်သို့ တက်ရောက်ကြပြန်၏။ မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး ‘ပါနယ်’ သည် အိုင်ယာလန်ပြည်နှင့် အမေရိကတိုက်၌ရှိသော ‘ဖင်နီယံ’ အသင်းသားများနှင့် ‘ကလင်နာဂီး’ အသင်းသားများ ပူးပေါင်းစေလျက် အင်္ဂလိပ်တို့၏ ဩဇာတန်ခိုး ယုတ်လျော့စေခြင်းငှာ အင်္ဂလိပ်တို့ အမြဲအားပေးနေသော အိုင်းရစ်မြေပိုင်ရှင်ကြီးများကို ဖျက်ဆီးပစ်ရမည်ဟု ကြုံးဝါးပြီးလျှင် အဆိုပါ အိုင်းရစ်မြေပိုင်ရှင်ကြီးများကို တစ်တိုင်းပြည်လုံးက သပိတ်မှောက်ရန် လှုံ့ဆော်ခဲ့၏။

၁၈၈၁ ခုနှစ်တွင် ဗြိတိသျှပါလီမန်က ‘မြေဥပဒေ’ ကို ပြဋ္ဌာန်းရာတွင် ‘ပါနယ်’ နှင့် သူ၏ နောက်ပါအမတ် ၃၅ ယောက်တို့သည် အဆိုပါ ဥပဒေကို ထောက်ခံကာ အတည်ပြုစေသည်။

သို့သော် မိမိတို့လိုလားသော ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးကို မရရှိသဖြင့် ‘ပါနယ်’ တို့ ဂိုဏ်းသားများမှာ အချင်းချင်း သဘောကွဲကာ တန်ခိုးဩဇာလျော့ပါးလာ၏။ နောက် ‘ယူနီယံနစ်ပါတီ’ ခေါ် ညီညွတ်ရေးအသင်း

သားများသည် ဗြိတိသျှပါလီမန်သို့ အမတ်အဖြစ်ဖြင့် တက်ရောက်လာ ကြလျက် ၁၈၉၃ ခုနှစ်၊ ဟုမ္မရူးဥပဒေကြမ်းကို တင်သွင်းရာ အောက်လွှတ် တော်တွင် အနိုင်ရရှိသော်လည်း အထက်လွှတ်တော်က ပယ်ချလိုက် လေသည်။

၁၉၀၀ ပြည့်နှစ်တွင် အင်္ဂလိပ်လူမျိုးတို့သည် တောင်အာဖရိက တိုက်တွင် နိုင်ငံချဲ့မှုကြောင့် ဘိုးဝါးလူမျိုးတို့နှင့် စစ်ဖြစ်ပွားပြန်သောအခါ အိုင်းရစ်မျိုးချစ်အသင်းများသည် အချင်းချင်း စုရုံးပေါင်းစည်းမိကြလျက် 'ဆင်ဖိန်း' အသင်းကြီးကိုတည်ထောင်ကာ တိုင်းပြည်၏ လွတ်လပ်ရေး ကိစ္စဟောင်းကြီးကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ကြပြန်၏။

ထို့နောက် ၁၉၁၄ ခုနှစ်တွင် အင်္ဂလိပ်နှင့် ဂျာမနီတို့ တိုက်ခိုက်သော ကမ္ဘာစစ်ကြီး ဖြစ်ပွားသောအခါ 'ဂျွန်ရက်ဒမွန်' အမှူးရှိသော အချို့ ခေါင်းဆောင်များက ကမ္ဘာစစ်ကြီးတွင် အင်္ဂလိပ်တို့ဘက်မှ အိုင်းရစ်အမျိုး သားများ ပါဝင်တိုက်ခိုက်ပါက အိုင်ယာလန်ပြည်ကို အင်္ဂလိပ်က ကျေး ဇူးတုံ့ပြန်သောအနေဖြင့် ဟုမ္မရူးအုပ်ချုပ်ရေးပေးလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ကာ ကမ္ဘာစစ်ကြီးတွင် အိုင်းရစ်လူမျိုးများ ပါဝင်တိုက်ခိုက်ကြရန် လှုံ့ဆော်ခြင်း ပြုလေသည်။

ဆင်ဖိန်းအသင်းကြီးမှ 'တွမ်ကလပ်'၊ 'အာသာဂရစ်ဖစ်' အစရှိ သော ခေါင်းဆောင်ကြီးများကမူ ထိုသို့မယုံကြည်ဘဲ 'အင်္ဂလိပ်တို့ အကျပ်အတည်းတွေ့နေစဉ် အိုင်ယာလန်ပြည် လွတ်လပ်ရေးရအောင် အင်္ဂလိပ်တို့အား တိုက်ခိုက်ရမည်' ဟု အယူရှိပြီးလျှင် ကမ္ဘာစစ်ကြီး၌ အင်္ဂလိပ်တို့ကို အားပေးကူညီခြင်းမပြုဘဲ အိုင်ယာလန်ပြည် လွတ်လပ် ရေးတိုက်ပွဲကြီးဖြစ်ပေါ်အောင် အပျော်တမ်းရဲတပ်များတည်ထောင်ကာ လှုံ့ဆော်ခဲ့လေသည်။

ထို့ကြောင့် ကမ္ဘာစစ်ကြီးဖြစ်ပွားနေစဉ်အတွင်း ဆင်ဖိန်းအသင်း

ဝင် ရဲတပ်သားများသည် ၁၉၁၆ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ 'အီစတာမန်းဒေး' ပွဲနေ့ ကစ၍ ဒပ်ဗလင်မြို့တော်၌ တော်လှန်ထကြွခဲ့ရာ အင်္ဂလိပ်တို့ကလည်း လက်နက်အင်အားဖြင့် နှိမ်နင်းခဲ့၏။

၁၉၁၈ ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘာစစ်ကြီး ပြီးဆုံးသွားသောအခါ အိုင်ယာ လန်ပြည်ရှိ အိုင်းရစ်သမ္မတရဲတပ်သားများသည် လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲ ဝင်ရန် စီစဉ်ဆောင်ရွက်နေကြ၏။

သို့နှင့် ၁၉၁၉ ခုနှစ်သို့ ရောက်သောအခါ တစ်ပါရေရီနယ်မှ ရဲ တပ်မှူးများဖြစ်သော 'ဒင်ဘရင်း'၊ 'ဆင်းထရေစီ'၊ 'ဆင်းဟိုဂင်' စသော မျိုးချစ်အာဇာနည် သူရဲကောင်းတို့သည် လက်နက်စွဲကိုင်ကာ အင်္ဂလိပ် အစိုးရ၏ ပုလိပ်အဖွဲ့သားများအားလည်းကောင်း၊ အင်္ဂလိပ်စစ်တပ် သားများအားလည်းကောင်း စတင်တိုက်ခိုက်ခဲ့လေသည်။

ဤသို့ ဒင်ဘရင်းနှင့် သူ၏ ရဲဘော်များသည် အင်္ဂလိပ်အစိုးရအား အတိအလင်း တော်လှန်တိုက်ခိုက်ပုံများကို ဒင်ဘရင်းကိုယ်တိုင် 'အိုင်ယာ လန်ပြည် လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲတွင် ကျွန်ုပ်ပါဝင်ဆင်နွှဲခဲ့ပုံ' ဟူသော အမည်ဖြင့် စာအုပ်တစ်အုပ် ရေးသားခဲ့ရာ အဆိုပါစာအုပ်ကို ဖတ်ရှုရာ၌ အထူးစိတ်ဝင်စားဖွယ်ဖြစ်ရကား ကျွန်ုပ်သည် မြန်မာလူမျိုးတို့အကျိုးငှာ ဘာသာပြန်ဆိုရေးသားခြင်းပြုပါသတည်း။

မောင်ဟိန်

ရန်ကုန်မြို့။

၁၉၃၉၊ မေလ၊ ၁ ရက်။

နိဒါန်း

တတိယတစ်ပါးရေရိဘရိဂိတ်ရဲတပ်မှ ဗိုလ်မှူးဖြစ်သော ဒင်္ဘာရင်းသည် 'အိုင်ယာလန်ပြည် လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲတွင် ကျွန်ုပ်ပါဝင်ဆင်နွှဲခဲ့ပုံ' အမည်ရှိသော စာအုပ်ကို ရှင်းလင်းပြတ်သားစွာ ရေးသားခဲ့လေသည်။ များစွာသော အိုင်ယာလန်ပြည်၏ ရဲဇာနည်များသည် သူတို့ကိုယ်တိုင် မည်သို့မည်ပုံ တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြသည်ကို ရေးသားခြင်းမပြုခဲ့သဖြင့် ဒင်္ဘာရင်း၏ စာအုပ်သာလျှင် နောင်လာနောက်သားများအဖို့ အမွေကျန်ရစ်တော့၏။

ဤစာအုပ်တွင် ဇာတ်လိုက်ဖြစ်သော စာရေးသူ 'ဒင်္ဘာရင်း' သည် တစ်ပါးရေရိမြို့တွင်မွေးဖွား၍ လူလားမြောက်လာသူဖြစ်၏။ အိုင်းရစ် အပျော်တမ်းရဲတပ်သို့ ရဲသားအဖြစ်မဝင်မီက သူသည် စစ်ရေးစစ်ရာ အကြောင်းကို ဘာမျှနားမလည်ချေ။

၁၉၁၄ ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘာစစ်ကြီး စတင်ဖြစ်ပွားလာသောအခါ ကမ္ဘာသူကမ္ဘာသားတို့သည် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး တိုက်ခိုက်ရန် အသင့်ပြင်ဆင်ကြကုန်၏။ 'တိုင်းငယ်ပြည်ငယ်များကို ခုခံကာကွယ်ရန် တိုက်ခိုက်ကြရမည်' ဟု တစ်ကမ္ဘာလုံးအား လှုံ့ဆော်သံများ ဆူညံလာတော့၏။ ဤလှုံ့ဆော်သံများကြောင့် မြောက်မြားစွာသော အိုင်းရစ်လူမျိုးတို့သည် အင်္ဂလန်၏

နိုင်ငံချဲ့ဝါဒအရ ဖွဲ့စည်းထားသော ဗြိတိသျှစစ်တပ်များသို့ ဝင်ရောက်ကြ လျက် ပြင်သစ်ပြည်၊ ဖလင်ဒါးပြည်၊ ဒါဒင်နဲ ရေလက်ကြားများတွင် အသက်စွန့်ကာ တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြလေသည်။

ဥရောပတိုက် စစ်မြေပြင်အသီးသီးသို့ အိုင်းရစ်စစ်တပ်သားများ သွားရောက်နေကြစဉ် အိုင်ယာလန်ပြည်၌ ကျန်ရစ်ကြသော မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ် များသည် အိုင်ယာလန်ပြည်၏ လွတ်လပ်ရေးအတွက် အရေးတကြီး စီမံနေကြကုန်၏။ 'ပီရာဆီကွန်နောလီ' 'ကော့စမင့်' 'ကလပ်' နှင့် အခြား ခေါင်းဆောင်များကြီးမှူးကာ ဖွဲ့စည်းထားသော အိုင်းရစ်အပျော်တမ်း ရဲတပ်များသည်လည်း ၂ နှစ်အတွင်း တောမီးလောင်သကဲ့သို့ တစ်တိုင်း ပြည်လုံး ပျံ့နှံ့သွားလေသည်။ ဤရဲဘော်တစ်စုတို့သည် မိမိတို့တိုင်းပြည် တွင် မိမိတို့ သခင်ဖြစ်ကြောင်း၊ မိမိတို့လွတ်လပ်ရေး အလိုရှိကြောင်းကို ရဲရဲဝံ့ဝံ့ ပြောဆိုကြသဖြင့် ၁၆ ယောက်သော အိုင်းရစ်ခေါင်းဆောင်များမှာ ကြိုးဒဏ်ပေးခြင်း၊ သေနတ်ဖြင့်ပစ်သတ်ခြင်း ခံရရှာ၏။

ဒင်ဘရင်းနှင့် သူ၏ရဲဘော်တစ်စုတို့က အိုင်ယာလန်ပြည်ရှိ အဆောက်အဦများပေါ်တွင် နိုင်ငံခြားအလံများ တလူလူလွှင့်ကာ အိုင် ယာလန်မြေပေါ်တွင် နိုင်ငံခြားစစ်တပ်များ ချထားနေသေးသမျှ အိုင်းရစ် လူမျိုးများသည် အိုင်ယာလန်ပြည်၌သာ တိုက်ခိုက်ရဦးမည်ဟု တထစ်ချ ယုံကြည်နေကြ၏။

ဒင်ဘရင်းသည် သူ၏ရဲတပ်အင်အားကြီးမားလာအောင် လည်း ကောင်း၊ သူ၏အမျိုးသားများကို အောင်မြေသို့ ပို့ဆောင်နိုင်မည့် နိုင်ငံခြား မှ ဗိုလ်မှူးကြီးအလာကိုလည်းကောင်း၊ စောင့်ဆိုင်း၍ မနေနိုင်တော့ပေ။ ဒင်ဘရင်း၌ မူလက လက်တစ်ဆုပ်မျှသော ရဲဘော်တစ်စုသာရှိ၏။ ရန်သူ တို့အား စစ်မြေပြင်တွင် တကယ်တိုက်ခိုက်နေသူတို့မှာ သူတို့တစ်စုပင် ဖြစ်၏။

အိုင်ယာလန်ပြည်သမိုင်းတွင် ဒင်ဘရင်းကဲ့သို့သော လူတစ်စု အကြောင်းမှာ တွေ့ကြုံခဲ့လှ၏။ မိမိ၏တိုင်းပြည်အတွက် တော်လှန် တိုက်ခိုက်ရာတွင် ဒင်ဘရင်းလို သေလောက်သောဒဏ်ရာများ ရရှိသူ တစ်ယောက်သည် မိမိ၏အဖြစ်အပျက်အမှန်ကို အများသိအောင် ရေး သားခဲ့သည်ဟူသော ရာဇဝင်အမှတ်အသား ရှိလိမ့်မည်မထင်ပေ။

မိမိ တိုင်းပြည်ကို အထူးချစ်ခင်သောစိတ်၊ တိုင်းပြည်၏ လွတ် လပ်ရေးကို အရယူမည်ဟူသော ပြင်းထန်သည့် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဒင် ဘရင်းနှင့် သူ၏ လက်တစ်ဆုပ်မျှသော ရဲဘော်တစ်စုသည် အင်္ဂလန် ပြည်ကြီးအား တော်လှန်တိုက်ခိုက်ခြင်းကို ပြုတော့၏။ တိုင်းသူပြည် သားများကလည်း သူတို့လုပ်သလို လိုက်၍ လုပ်ကြလိမ့်မည်ဟု ဒင်ဘရင်းသည် အမြဲယုံကြည်မျှော်လင့်ခဲ့၏။

ဤစာအုပ်တွင် ကြက်သီးမွေးညင်းထဖွယ် အဖြစ်အပျက်များကို တစ်ခုပြီးတစ်ခု ဆက်လက်ရေးသားသွားခြင်းကြောင့် စာဖတ်သူတို့သည် အစမှအဆုံး ဖတ်ရှုရာ၌ စာရေးသူဒင်ဘရင်း သေတော့မည်လောဟု စိတ်တထင့်ထင့်၊ ရင်တဖိုဖိုဖြစ်ကာ နေရပေမည်။

စာရေးသူသည် နေရာဒေသများ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု မည်မျှ ဝေးကွာ သည်ကိုလည်းကောင်း၊ နေရာအရပ်အမည်များ၊ လူအမည်များ စသည် တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ကျကျနန ရေးသားသွားခြင်းကြောင့် ပထဝီဝင် ပညာကိုလည်း ဤစာအုပ်ဖတ်ရှုခြင်းဖြင့် ရရှိနိုင်ပေသည်။

၁၉၂၁ ခုနှစ်တွင် အင်္ဂလိပ်နှင့် စေ့စပ်ပြေငြိမ်းသောစာချုပ်ကို လက် မှတ်ရေးထိုးပြီးနောက် အိုင်ယာလန်ပြည်အတွင်း၊ တိုင်းသူပြည်သား အချင်းချင်းအတွင်း မီးထ၍ တိုက်ခိုက်နေကြသောအခါ ဒင်ဘရင်းသည် အထူး စိတ်မချမ်းမသာဖြစ်ရရှာ၏။ သူကိုယ်တိုင် အင်္ဂလိပ်တို့နှင့် တိုက် ခိုက်နေစဉ်က ရန်သူတို့၏ ကျည်ဆန်များသည် သူ၏ကိုယ်တွင်းသို့

ဖောက်ထွင်းသွားသဖြင့် ခံစားရသော ဒုက္ခဝေဒနာသည် ပြည်တွင်းရေး စစ်ပွဲဖြစ်၍ စိတ်မချမ်းမသာဖြစ်ရသော ဒုက္ခဝေဒနာနှင့် နှိုင်းယှဉ်သော် ဒင်ဘရင်းအဖို့ နောက်ဝေဒနာက ပိုမိုပြင်းထန်လေသည်။

ဒင်ဘရင်းသည် လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲ၌ မိမိပါဝင်ခဲ့ပုံကို ဟုတ်တိုင်းမှန်ရာ ခရေစေ့တွင်းကျ ရေးသားသွားခြင်းဖြင့် တိုင်းပြည်၏အကျိုးကို ဒုတိယအကြိမ် သယ်ပိုးရာရောက်ပြန်လေသည်။

ဤ အမိအိုင်ယာလန်ပြည်၏ ဝမ်းကြာတိုက်၌ ဒင်ဘရင်းကဲ့သို့ သော မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး ကိန်းအောင်းစေရန် ပြုစုပျိုးထောင်လာကြသော ရှေးလူဟောင်းသူရဲကောင်းကြီးများ၏ အိုင်းရစ်ဘာသာစကားဖြင့် ဤစာအုပ်ကို ဘာသာပြန်ဆိုနိုင်သော ကဲလတစ်ပညာရှိကြီးများ ထွက်ပေါ်ပါစေဟု ဆုတောင်းရပေကြောင်း။

ဂျိုဇက်မက်ဂါရီတီ၊
ဖီးလာဒ်ဖီးရား။

အခန်း (၁) တို့ရဲဘော်

တစ်ပါရေရီမြို့မှ ၄ မိုင်အကွာ ဒိုနိုဟီးရွာကလေးတွင် ကျွန်ုပ်သည် အိုင်းရစ်အပျော်တမ်းရဲတပ်သားတစ်ဦးအဖြစ် ပထမအကြိမ် စာရင်းသွင်းခဲ့သည်မှာ ၁၉၁၄ ခုနှစ်ဖြစ်၏။ ထိုအခါတွင် ကျွန်ုပ်သည် အသက် ၂၀ မျှသာရှိသေး၏။ မကြာမီ ပုလိပ်တို့က ကျွန်ုပ်အား 'ဆင်ဖိန်းကလေး' ဟု အမှတ်ပြုကြလေသည်။ နောင်သောအခါ၌လည်း ဤပုလိပ်များပင် ကျွန်ုပ်အား 'လူသတ်မင်းသား' ဟူသော ဘွဲ့ထူးကို ချီးမြှင့်ကြပြန်၏။ ဤတွင် ဆေတ္တရပ်နား၍ ကျွန်ုပ်တို့သည် ထိုအခါက အိုင်ယာလန်ပြည်၏ တိုင်းရေးပြည်ရေးအခြေအနေကို ဖော်ပြပါဦးအံ့။

အင်္ဂလိပ်ပါလီမန်လွှတ်တော်က အိုင်ယာလန်ပြည်အား ဟုမ္မရူးပေးရန် ဆုံးဖြတ်ပြဋ္ဌာန်းလိုက်လေသည်။ ဟုမ္မရူးဥပဒေကြမ်းအရ ဒပ်ဗလင်မြို့တော်တွင် ပါလီမန်လွှတ်တော် ဖွင့်လှစ်ပါလျှင် ဆန့်ကျင်ကန့်ကွက်ကြမည်ဟု ကြေညာသူများမှာ အိုင်ယာလန်ပြည်မြောက်ပိုင်းရှိ ဩရိန်းနယ်သူနယ်သား လူနည်းစုတို့ပင်ဖြစ်၏။ သူတို့အား ငွေအားလူအားဖြင့် ထောက်ခံအားပေးနေသူများမှာ အင်္ဂလိပ် 'တိုရီ' အသင်းဝင် ချမ်းသာကြွယ်ဝသူများဖြစ်ပေသည်။ ဩရိန်းနယ်သားတို့သည် အသင်းများ ဖွဲ့

စည်းပြီးလျှင် အင်္ဂလိပ်ပါလီမန်လွှတ်တော်အား တော်လှန်ရန် လက်နက်စွဲ
ကိုင်၍ စစ်ရေးပြကာ လေ့ကျင့်နေကြ၏။

ထိုအချိန်တွင် အိုင်ယာလန်ပြည်သူပြည်သားတို့သည် ဆင်ဖိန်း
အသင်းကြီး၏ တိုင်းရေးပြည်ရေးဝါဒကို ကောင်းစွာ မသိကြသေးပေ။
အိုင်းရစ်လူများစုတို့ကို ကြိုးကိုင်နေသူများသည်လည်း အများအားဖြင့်
ဂျန်ရက်ဒမွန်ကြီးမှူးသော 'ပါလီမန်ထရီအဖွဲ့ဝင်' အသင်းသားများဖြစ်
၏။ ပီရာဆီနှင့် မက္ကနီးအစရှိသော ဉာဏ်ထက်သည့် ခေါင်းဆောင်များ
က သြရိန်းနယ်မှ ရဲတပ်သားများကို အတုယူပြီးလျှင် ကျန် အိုင်ယာလန်
ပြည်သူပြည်သားများအားလည်း ရဲတပ်သားများဖြစ်အောင် ဆောင်ရွက်
ရန် ကြံစည်မိကြလေသည်။ ပီရာဆီနှင့် မက္ကနီးတို့သည် မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်များ
အား အပျော်တမ်းစစ်တပ်များသို့ ဝင်ကြရန် နှိုးဆော်တိုက်တွန်းခြင်းပြု
၏။ 'ဖင်နီယံဝါဒ' (အကြမ်းဖက်သောဝါဒ)ကို ကြိုက်နှစ်သက်သူများ
လည်းရှိသေး၏။ ဟုမ္မရူးဥပဒေကြမ်းကို မလိုလားသောလူများကလည်း
မိမိတို့၏ အခွင့်အရေးကြံပြီဟု ယူဆကြ၏။ ရဲတပ်များတည်ထောင်ရန်
နှိုးဆော်သည့်အတိုင်း အိုင်းရစ်ရဲတပ်များ ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ကြကုန်၏။

၁၉၁၄ ခုနှစ်၊ ကမ္ဘာစစ်ကြီး စတင်ဖြစ်ပွားလာသောအခါ အိုင်ယာ
လန်ပြည်တွင် ရည်ရွယ်ချက်တစ်မျိုးစီနှင့် အဝတ်အစားတစ်မျိုးစီ ခြားနား
သော စစ်တပ်အဖွဲ့သုံးမျိုး ပေါ်ပေါက်လာ၏။ ဤစစ်တပ်များမှာ
အင်္ဂလိပ်စစ်တပ်၊ အိုင်ယာလန်မြောက်ပိုင်းရှိ သြရိန်းနယ် အပျော်တမ်း
တပ်နှင့် အိုင်းရစ်ရဲတပ်များဖြစ်၏။

ကမ္ဘာစစ်ကြီး ဖြစ်ပွားသောအခါ ဂျန်ရက်ဒမွန်နှင့် သူ၏နောက်
လိုက်နောက်ပါတစ်စုသည် ဗြိတိသျှလူမျိုးတို့နှင့် ပူးပေါင်းကာ အင်္ဂလိပ်
စစ်တပ်သို့ အိုင်ယာလန်ပြည်သားများ ဝင်ရောက်ကြရန် တိုက်တွန်းနှိုး
ဆော်၏။ သြရိန်းနယ် အပျော်တမ်းတပ်သားများကလည်း အင်္ဂလိပ်တို့

အား ကူညီကြရန် အားတက်သရော ဆောင်ရွက်နေကြ၏။

ထိုအခါတွင် အိုင်းရစ်ရဲတပ်သားတို့လည်း အချင်းချင်း သဘောကွဲလွဲလျက် ဝါးအစည်းပြေသကဲ့သို့ဖြစ်ရာ များစွာသော အိုင်းရစ်ရဲတပ်သားတို့သည် အင်္ဂလိပ်စစ်တပ်များသို့ ဝင်ကြကုန်၏။ သို့သော် ခေါင်းမာသော လူငယ်တစ်စုသာလျှင် အိုင်ယာလန်ပြည်၏ အကျိုးကိုသာကြည့်၍ ကြားနေကြ၏။ အင်္ဂလိပ်တို့က 'တိုင်းငယ်ပြည်ငယ်များကို ကာကွယ်ရန် တိုက်ခိုက်ခြင်း'၊ 'သဘောတူစာချုပ်များ၏ ဂုဏ်ကို ထိခိုက်သောကြောင့် တိုက်ခိုက်ခြင်း' ဟူ၍ အကြောင်းပြသော ပရိယာယ်စကားတို့ကို မယုံကြည်သူတို့မှာ ဤမျိုးချစ်လူငယ်တစ်စုသာဖြစ်၏။ ဤလူငယ်တစ်စုသည် အိုင်ယာလန်ပြည် လုံးဝလွတ်လပ်မှုကိုသာ နှလုံးသွင်းကြ၏။ သူတို့အထဲမှ စကားပြောကောင်းသူတို့သည် ဆင်ဖိန်းအသင်း၏ စည်းမျဉ်းဝါဒကို ထောက်ခံအားပေးသူများဖြစ်၍ သူတို့အား 'ဆင်ဖိန်းရဲတပ်သား' များဟု ခေါ်ဝေါ်ကြကုန်၏။

ဒိုနိုဟီးရွာရှိ ကျွန်ုပ်တို့ရဲတပ်ကလေးသည် အထက်ပါ လူနည်းစုမျိုးချစ်များ၏ အသင်းခွဲတစ်ခုပင်ဖြစ်၏။ အင်္ဂလိပ်စစ်တပ်သို့ဝင်ရန် တိုက်တွန်းသော ဂျွန်ရက်ဒမွန်၏ စကားကို ကျွန်ုပ်တို့သည် အရေးစိုက်သူများမဟုတ်ပေ။ အချိန်တန်လျှင် ကျွန်ုပ်တို့၏ တစ်ဦးတည်းသောရန်သူဟု မှတ်ထားသော အင်္ဂလိပ်အား 'ဆော်' ရန်အတွက် ကျွန်ုပ်တို့သည် အတိအလင်း စစ်ရေးပြခြင်း၊ လေ့ကျင့်ခြင်းကို ပြုကြကုန်၏။

ကမ္ဘာစစ်ကြီးဖြစ်ပွားနေစဉ် ပုလိပ်တို့သည် ကျွန်ုပ်တို့အား အထူးစောင့်ကြည့်နေကြ၏။ ကျွန်ုပ်တို့အား 'ဂျာမန်ဘက်သား' များဟု စွပ်စွဲကြ၏။

ဤသို့ မဟုတ်မမှန် စွပ်စွဲရေးသားသော သတင်းစာများကို ဖတ်ရှုပြီးလျှင် များစွာသော အိုင်းရစ်လူမျိုးတို့သည် အင်္ဂလိပ်နှင့် ဂျာမန်စစ်ပွဲကြီး

တွင် အင်္ဂလိပ်တို့ကို အားပေးကြလေသည်။ စစ်မြေပြင်ဝယ် မြေကတုတ် အတွင်း၌ နေကြရသော အင်္ဂလိပ်စစ်သားများ၊ သက်သာချောင်ချိရေး အတွက် ရန်ပုံငွေများ ကောက်ခံကြရာ အင်္ဂလိပ်အစိုးရအမှုထမ်းများ၊ အိုင်းရစ်ခေရှင်များနှင့် မြေပိုင်ရှင်ကြီးများက အထူးအားပေး၍ ရန်ပုံငွေ များ ထည့်ဝင်လှူဒါန်းကြ၏။ ကျွန်ုပ်တို့ အိုင်းရစ်ရဲတပ်သားများသည် ဤလူစုထဲတွင် မပါဝင်ချေ။ ကျွန်ုပ်သည် ဤရန်ပုံငွေသို့ တစ်ပြား တစ်ချပ်မျှ ထည့်ဝင်လှူဒါန်းခြင်းမပြုသဖြင့် ပုလိပ်တို့သည် ကျွန်ုပ်အား မျက်မှန်းကျိုးနေကြ၏။ ကျွန်ုပ်သည် ‘ဂရိတ်-ဆောက်သင်း-အင်ဝက် စတန်းရေးလဝေး’ ခေါ် မီးရထားဘက်ဌာနတွင် အလုပ်လုပ်ကိုင်နေသူ ဖြစ်ရာ ကျွန်ုပ်၏အထက်အရာရှိများအား ကျွန်ုပ်သည် သစ္စာဖောက်သူ ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ပုလိပ်တို့က ‘ချောက်တွန်း’ ထားလေသည်။

ဤပုလိပ်အဖွဲ့များအကြောင်းကို သိရှိရန် ရှင်းလင်းပါဦးအံ့။ ယခု အခါ သမိုင်း၌သာ အမည်တည်ရစ်သော ‘ရွိုင်ရယ်အိုင်းရစ်ကွန် စတက် ဗြူလာရီ’ ခေါ် ပုလိပ်အဖွဲ့သည် အခြားတိုင်းပြည်ရှိ ပုလိပ်အဖွဲ့များနှင့် အလျဉ်းမတူပေ။ ဤအဖွဲ့ဝင် ပုလိပ်သားများအား လက်နက်များ စွဲကိုင် တတ်အောင် သင်ကြားပြသပေးပြီးနောက် ရိုင်ဖယ်သေနတ်များနှင့် ယမ်း တောင့်များ ပေးထားရကား စစ်အတတ်နှင့် ပုလိပ်အလုပ် တွဲထားသော ‘စစ်ပုလိပ်’ များပင်ဖြစ်လေသည်။ (ဤသို့သော ပုလိပ်များ ကျွန်ုပ်တို့ မြန်မာပြည်၌လည်း ရှိ၏။ သူတို့အား (Military Police) ‘စစ်ပုလိပ်’ ဟူ၍ပင် ခေါ်နေကြ၏) စင်စစ်အားဖြင့် အိုင်ယာလန်ပြည်တွင် ရာဇဝတ် မှုများ မရှိသလောက် ကင်းရှင်းရကား ထိုစစ်ပုလိပ်တို့၏ အလုပ်မှာ ကျွန်ုပ် တို့ အိုင်းရစ်ရဲတပ်သားများနှင့် အိုင်ယာလန်ပြည် လုံးဝလွတ်မြောက်ရေး အတွက် ကြိုးပမ်းအားထုတ်နေသူများကို ခြေရာခံ၍ လိုက်နေခြင်းပင် ဖြစ်၏။ အိုင်းရစ်ဘုန်းကြီးများ ဟောသော တရားများကိုပင် အထက်

အစိုးရထံ သူတို့ အစီရင်ခံရလေသည်။ နေ့ရာဒေသ အကြီးအငယ်ကို လိုက်၍ တချို့ရွာကလေးတွင် နှစ်ယောက်၊ တချို့မြို့တွင် ဆယ်ယောက်၊ တချို့မြို့တွင် နှစ်ဆယ် စသည်ဖြင့် အဆိုပါ စစ်ပုလိပ်တို့ကို တစ်တိုင်း တစ်ပြည်လုံး အနှံ့အပြား နေရာချထားရာ စုစုပေါင်း တစ်သောင်းခန့် အရေအတွက်ရှိ၏။ ဤစစ်ပုလိပ်များကား အများအားဖြင့် အိုင်းရစ်အမျိုး သားများမှ ပေါက်ဖွားသူတို့ပင်ဖြစ်လျက် အိုင်ယာလန်ပြည်တွင်ရှိသော အင်္ဂလိပ်စစ်တပ်၏ ဦးနှောက်များဟူ၍ သူတို့အား ခေါ်ဆိုရပေမည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အိုင်ယာလန်ပြည်၌နေရသော အင်္ဂလိပ်စစ်သား ၄၀၀၀၀ ခန့်တို့သည် တိုင်းပြည်၏အကြောင်း၊ တိုင်းရင်းသားတို့၏ အကြောင်းနှင့် သမိုင်းရာဇဝင်ကို နားလည်သူများ မဟုတ်ရကား ဤ ရှိုင်ရယ်အိုင်းရစ်စစ်ပုလိပ်အဖွဲ့ဝင်များကသာ သူတို့အား အကူအညီမပေး ပါလျှင် သူတို့ ဘာမျှ ထိရောက်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်မည်မဟုတ်ချေ။

ကမ္ဘာစစ်ကြီး စတင်ဖြစ်ပွားသောအခါ ကျွန်ုပ်သည် မိမိအလုပ်ကို နေ့စဉ်ပင် လုပ်ကိုင်မြဲလုပ်ကိုင်နေ၏။ ကျွန်ုပ်တို့မြို့ရှိ အိုင်းရစ်ရဲတပ်တွင် ရဲတပ်သား ရိုးရိုးထက် ပို၍ ဆောင်ရွက်ခြင်းမပြုပေ။ တနင်္ဂနွေတစ်ပတ် လျှင် တစ်ကြိမ်နှစ်ကြိမ်မျှ စစ်ရေးပြလေ့ရှိ၏။ ရိုင်ဖယ်သေနတ်ဖြစ်စေ၊ ခြောက်လုံးပြူးဖြစ်စေ ရသမျှလက်နက်ကို တွေ့ရာနေရာမှ အလစ်သုတ် ခြင်းကိုမူ မကြာခဏပြုရ၏။ ထိုအချိန်တွင် ကျွန်ုပ်တို့၏ ရဲတပ်သားများ မှာ လက်နက်အနည်းငယ်သာရှိ၏။

ကျွန်ုပ်တို့သည် အထက်ပါနည်းအတိုင်း ၁၉၁၅ ခုနှစ်မှ ၁၉၁၆ ခုနှစ်အထိ လက်နက်များ စုဆောင်းခဲ့ကြသည်။ ၁၉၁၆ ခုနှစ်၊ အိစတာပွဲ နေ့တွင် ဒပ်ဗလင်မြို့၌ လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲကြီး စတင်တိုက်ခိုက်ရာတွင် ကျွန်ုပ်တို့ထံသို့ရောက်သော အမိန့်များမှာ အမျိုးမျိုးဖြစ်နေသဖြင့် ကျွန်ုပ် တို့၏ အစွမ်းသတ္တိကို မပြလိုက်ကြရပေ။

ဆင်ဖိန်းအသင်းကြီးကို ရှေးက နှာခေါင်းရှုံ့ခဲ့သော လူအပေါင်းတို့သည် ၁၉၁၆ ခုနှစ် အရေးတော်ပုံဖြစ်ပေါ်လာသောအခါ စိတ်သဘောထားတစ်မျိုးပြောင်းကာ ဆင်ဖိန်းအသင်းကြီးကို အားကိုးအားထားပြုလာကြ၏။ ထောင်ပေါင်းများစွာသော အိုင်းရစ်ရဲတပ်သားများကို ဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်လျက် တစ်ကျွန်းအပြစ်ဒဏ်ဖြင့် အင်္ဂလန်သို့ ပို့ထားခြင်းကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့ရဲတပ်အဖွဲ့များမှာ ဝါးအစည်းပြေသကဲ့သို့ ဖြစ်ရ၏။ အင်္ဂလိပ်စစ်သားများနှင့် ပုလိပ်တို့သည် ကျွန်ုပ်တို့လက်တွင်း၌ရှိသော လက်နက်ဟူသမျှကို သိမ်းဆည်းသွားကြ၏။ ရဲတပ်စစ်ရေးပြခြင်းကိုလည်း လူမြင်သူမြင် မလုပ်နိုင်တော့ပေ။ ကျွန်ုပ်တို့ရဲတပ်အဖွဲ့များကိုလည်း ဗြိတိသျှတို့က မတရားအစည်းအရုံးများဟု ကြေညာ၏။ ပထမသော် ကျွန်ုပ်တို့သည် အထူးစိတ်ပျက်နေသော်လည်း အရေးတော်ပုံပြီးစီးသည့်နောက် သိမ်းရုံးဖမ်းဆီးရာတွင်မပါဘဲ ကျန်ရစ်သော မျိုးချစ်ရဲတပ်သားများသည် ဒပ်ဗလင်မြို့ပေါ်၌ နှစ်ကြိမ်တိုင် လျှို့ဝှက်စွာ စည်းဝေးစိုင်းပြင်းကြပြီးလျှင် အိုင်းရစ်ရဲတပ်များကို ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်သောအခါ ကျွန်ုပ်တို့ အထူးအားတက်လာ၏။

အိမ်နီးပါးချင်းရဲဘော်ဖြစ်သော ဆင်းထရေစီနှင့် ကျွန်ုပ်တို့နှစ်ယောက်သည် ရဲတပ်အဖွဲ့ကို ပြန်လည်ရုံးစု၍ အလုပ်စတင်လုပ်ကြ၏။ ဤအခါတွင် ကျွန်ုပ်တို့သည် လူမြင်သူမြင်မလုပ်ဝံ့တော့ဘဲ တိတ်တဆိတ် အလုပ်လုပ်ကြရ၏။ ရဲတပ်သားဖြစ်သော် ပုလိပ်တို့က အနှောင့်အယှက်ပေးရကား ကျွန်ုပ်တို့ရဲတပ်တွင် လူအနည်းငယ်မျှသာရှိ၏။ သို့သော် ပါဝင်သောလူတစ်စုသည်ကား တကယ့် ရဲရဲတောက်မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ်ရှိသူများပင်ဖြစ်၏။ စတင်၍လုပ်ကိုင်စဉ် ကျွန်ုပ်တို့ ရဲဘော်သုံးယောက်သာ ရှိလေသည်။

တနင်္ဂနွေတစ်ပတ်လျှင် နှစ်ကြိမ် ကျွန်ုပ်တို့ရဲဘော်တစ်စုသည်

တောတန်းကလေးတစ်ခုတွင် အမြဲတိုင်ပင်ဆွေးနွေးကြ၏။ ဤသို့ တဖြည်းဖြည်း လူစုဆောင်းခဲ့ရာ ၁၉၁၇ ခုနှစ်၊ မေလရောက်သောအခါ အကျွန်ုပ်တို့ရဲဘော် ၁၃ ယောက်ဖြစ်လာ၏။ ကျွန်ုပ်တို့အထဲတွင် မည်သူမျှ စစ်ရေးစစ်ရာပညာကို နားမလည်ကြပေ။ ကျွန်ုပ်တို့ရွာအနီးအပါးတွင် စစ်အတတ်ကို သိကျွမ်းနားလည်သူများရှိသော်လည်း သူတို့အား မယုံကြည်ရပေ။ အချို့သူတို့သည် အင်္ဂလိပ်စစ်တပ်သို့ ဝင်ရောက်ကြ၏။ သို့ဖြစ်လင့်ကစား ကျွန်ုပ်တို့သည် ကိုယ်လက်ကျန်းမာရေး ဒရိမ်း၊ သူငယ်ကင်းစောင့်အတတ်ပညာ၊ အလံပြပညာ၊ ခြောက်လုံးပြူးပစ်ခြင်း၊ စစ်ရေးပြခြင်း စသော လေ့ကျင့်မှုတို့ကို အထူးလေ့လာလိုက်စားခဲ့ကြ၏။ ကျွန်ုပ်တို့မှာ စာအုပ်ကိုသာ အားကိုးကာ လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြရ၏။ အဆိုပါ စာအုပ်များမှာ အင်္ဂလိပ်စစ်တပ်များအား ဝေငှထားသော အစိုးရ၏ လမ်းညွှန်စာအုပ်များဖြစ်၍ ကျွန်ုပ်တို့အဖို့ များစွာ အသုံးဝင်၏။

ကျွန်ုပ်တို့မှာ မကြာခဏ မှားယွင်းချွတ်ချော်ကြသော်လည်း ကျွန်ုပ်တို့ စိတ်အားထက်သန်မှုကြောင့် အခက်အခဲများကို ကျော်လွန်နိုင်၏။ ထိုမှတစ်ပါး ကျွန်ုပ်တို့သည် ရွာအနီးအပါးတွင် အင်္ဂလိပ်စစ်သားများ စစ်ရေးပြနေသည့်အခါ သွားရောက်၍ စေ့စေ့စပ်စပ်ကြည့်ရှုလျက် နည်းကောင်းများကို ယူကြ၏။ ခြောက်လုံးပြူးဟောင်းများရနိုင်ရန် လမ်းမြင်ပါလျှင် တစ်နည်းနည်းဖြင့် ငွေကြေးရှာဖွေစုဆောင်းကာ ဝယ်ယူထားကြ၏။

ကျွန်ုပ်တို့ စစ်ရေးစစ်ရာတတ်ကျွမ်းခြင်းကို ဗြိတိသျှအစိုးရတို့က နောင်သောအခါ ကျွန်ုပ်တို့အား ‘သေနတ်ပစ်ရာတွင် လက်တည့်သော အိုင်းရစ်သမ္မတစစ်တပ်သားများ’ ဟု ချီးကျူးကြ၏။ စင်စစ်မှာကား၊ ကျွန်ုပ်တို့သည် ဒပ်ဗလင်မြို့တော် ပက်ကိတ်လမ်းရှိ ဗြိတိသျှစစ်တပ်ရုံးမှ လည်းကောင်း၊ ဒပ်ဗလင်ရဲတိုက်ကြီးရှိ အစိုးရအမှုထမ်းများထံမှလည်း

ကောင်း သူတို့အသုံးပြုသော စစ်ဘက်ဆိုင်ရာ စာအုပ်များကို ရအောင်ယူ ပြီးလျှင် ထိုစာအုပ်များမှ 'ဆူရာရွေးနုတ်၊ သည်းခြေကိုထုတ်ပြီးလျှင် ဖုတ်၍စား' ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

၁၉၁၇ ခုနှစ်တွင် လက်တစ်ဆုပ်စာမျှသော ကျွန်ုပ်တို့ရဲဘော်တစ်စု သည် လူမြင်သူမြင် စစ်ရေးပြလိုက်၏။ ထိုအချိန်အခါတွင် ၁၉၁၆ ခုနှစ် အရေးတော်ပုံက အဖမ်းခံရသောလူများ လွတ်လာကြလေပြီ။ တစ်တိုင်း ပြည်လုံးရှိလူများသည်လည်း လွန်ခဲ့သည့်တစ်နှစ်ကစ၍ ကျွန်ုပ်တို့လုပ် ကိုင်ဆောင်ရွက်လာသည့်နည်းအတိုင်း စကင်လုပ်ကိုင်နေကြကုန်၏။ တိုင်းရေးပြည်ရေးတွင်လည်း ရော့ကွန်မွန်နှင့် လောင်းဖို့ပြည်နယ်များတွင် ကြားရွေးကောက်ပွဲများ ကျင်းပရာ၌ သမ္မတအုပ်ချုပ်ရေးကိုသာ လိုလား သော ကျွန်ုပ်တို့ကိုယ်စားလှယ်များသာလျှင် ရွေးကောက်ခြင်းခံရ၏။ ထို့နောက် လီဝီထောင်ကြီးမှ လွတ်လာသော ဒီဗလာရားပင်ကလဲယား ပြည်နယ် အရှေ့ပိုင်း၌ ကျင်းပသော ကြားရွေးကောက်ပွဲတွင် ဝင်ရောက် ယှဉ်ပြိုင်ကာ အရွေးခံ၏။ သမ္မတအုပ်ချုပ်ရေးကို ရအောင်လုပ်မည်ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ သူအရွေးခံရပါလျှင် အင်္ဂလိပ်တို့၏ပါလီမန်ကို တက် ရောက်မည်မဟုတ်ကြောင်းနှင့် အတိအလင်းကြေညာသောကြောင့် မဲ ပေါင်းများစွာ အသာရပြီးလျှင် လွှတ်တော်အမတ်အဖြစ် ရွေးကောက်တင် မြှောက်ခြင်းခံရ၏။ ရွေးကောက်ပွဲပြီးသည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် တစ်ပါရေရီ မြို့တွင်ကျင်းပသော အစည်းအဝေးပွဲကြီးတွင် ဒီဗလာရားဟောပြောရာ၌ ကျွန်ုပ်တို့သည် ယူနီဖောင်းအစိမ်းကို ဝတ်ဆင်ပြီးလျှင် ဒီဗလာရား၏ သက်တော်စောင့်အဖြစ် စောင့်ကြပ်ရလေသည်။ ထိုအချိန်အခါက တစ်ပါရေရီမြို့တွင် အင်္ဂလိပ်စစ်သားပေါင်း တစ်ထောင်ကျော်ရှိ၏။ သူ တို့နေသော စစ်တန်းလျားအနီးတွင်ပင် အစည်းအဝေးပွဲကြီး ကျင်းပခဲ့၏။ ကျွန်ုပ်တို့သည် ရိုင်ဖယ်သေနတ်များကို မကိုင်စွဲဘဲ 'ဟာလီ' ကစားသော

တုတ်များကိုသာ ယူဆောင်ခဲ့ကြ၏။ အင်္ဂလိပ်တို့ကို တော်လှန်လိုသော်
လည်း ကြောက်ဆုတ်ဆုတ်လုပ်နေကြသော ကိုလူအေး၊ မလူအေးတို့
သည် ကျွန်ုပ်တို့ ထိုကဲ့သို့ အတိအလင်း စစ်ဝတ်စစ်စားနှင့် အစည်းအဝေး
ကြီးသို့ လာရောက်တက်ကြသည်ကိုမြင်လျှင် အံ့အားသင့်နေကြ၏။
အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် စစ်သားများကဲ့သို့ လေးယောက်စီတွဲကာ ချီ
တက်ခြင်းသည် ထိုအခါက ရာဇဝတ်မှုကျူးလွန်သည်မည်၏။ ဒုတိယ
အချက်မှာ ယူနီဖောင်းအစိမ်းကိုဝတ်ဆင်လျှင် ပိုမိုအပြစ်လေး၏။
တတိယအချက်ကား 'ဟာလီ' ကစားသောတုတ်များကို ကိုင်ဆောင်ခြင်း
သည် မကြာမီကထုတ်ထားသော ပုလိပ်ကြေညာချက်အရ အပြစ်ရှိမည်
ဖြစ်၏။ ထိုသို့သောအချက်များကြောင့် မြို့သူမြို့သားများသည် ကျွန်ုပ်တို့
အား အံ့ဩနေခြင်းဖြစ်၏။

'ဟာလီ' ကစားသောတုတ်များကို မကိုင်ရဟု တားမြစ်ခြင်းအ
ကြောင်းရင်းမှာ ဒပ်ဗလင်မြို့ ဘရက်ဖိုပလေ့ရပ်ကွက်၌ တနင်္ဂနွေနေ့တွင်
အစည်းအဝေးတစ်ခုကျင်းပ၏။ ထိုအစည်းအဝေးကျင်းပရခြင်းမှာ
အင်္ဂလန်ပြည်၌ အကျဉ်းခံနေကြရသော အိုင်းရစ်လူမျိုးများအား ညှဉ်းပန်း
နှိပ်စက်သည်ကို ကန့်ကွက်ရန်ဖြစ်၏။ အစည်းအဝေးကြီးတွင် မြို့စားကြီး
ကောင့်ပလန်ကက်နှင့် ကက်သဲဘရူးဂါးတို့က စကားပြောကြ၏။ 'ဒပ်
ဗလင်လူမျိုးစုံပုလိပ်အဖွဲ့' မှ အင်စပက်တော်မီးလ်သည် သူ၏ နောက်
လိုက်နောက်ပါတစ်စုနှင့် တရားသဖြင့် အေးချမ်းစွာ ကျင်းပနေသော
မြို့သူမြို့သားတို့၏ အစည်းအဝေးကို လူစုကွဲစေရန် လုပ်ဆောင်၏။
ထိုအစည်းအဝေးတွင် အိုင်းရစ်လူမျိုးတို့၏ ရှေးသမားရိုးကျကစားမျိုးဖြစ်
သော 'ဟာလီ' ကစားပြိုင်ပွဲသို့ သွားသည့်သူများနှင့် ပြန်သည့်သူများ
လည်း ပါဝင်၏။ အင်စပက်တော်မီးလ်၏ ပြုမူချက်ကြောင့် အစည်း
အဝေး ဗရုတ်ဗရက်ဖြစ်သွားပြီးနောက် စကားပြောသူများကို ဖမ်းဆီးခြင်း

ပြုရာ အင်စပက်တော်မီးလ်အား လူတစ်ယောက်က 'ဟာလီ' ကစားသော တုတ်ဖြင့် 'နံ' လိုက်သဖြင့် ခေါင်းတွင် ဒဏ်ရာအကြီးအကျယ်ရရှိလျက် ထိုဝေဒနာဖြင့်ပင် အနိစ္စရောက်လေသည်။ ထို့ကြောင့် အိုင်ယာလန်ပြည်ရှိ အင်္ဂလိပ်စစ်တပ်တို့ကို အုပ်ချုပ်ရသော ဗိုလ်မှူးကြီး ဆာဘရိယံမဟွန်း သည် ပရိသတ်အလယ်၌ 'ဟာလီ' ကစားသောတုတ်များကို ကိုင်ဆောင်ခြင်းပြုလျှင် ရာဇဝတ်မှုပင်ဖြစ်သည်ဟု ကြေညာချက်တစ်ရပ် ထုတ်ပြန်လိုက်၏။ ယဉ်ကျေးသောအစိုးရဟု ကမ္ဘာကို အထင်ကြီးစေသော အင်္ဂလိပ်အစိုးရသည် လက်ကိုင်တုတ်များ ကိုင်ဆောင်ခြင်းကို ရာဇဝတ်မှုဟု ထုတ်ပြန်ခြင်းသည် အလွန် 'ခွကျ' သောကိစ္စတစ်ခုဖြစ်လေသည်။ ထိုအခါက 'ဟာလီ' ကစားမျိုးကို လူတိုင်း မသိကြသေးပေ။ ထိုအမိန့် ထုတ်သောအခါမှ 'ဟာလီ' တုတ်များအကြောင်းကို လူတိုင်း သိလာရကား အင်္ဂလိပ်အစိုးရမှာ ရှက်ဖွယ်အစိုးရ ဖြစ်လာတော့၏။

တစ်ပါးရေရိမြို့တွင် ကျွန်ုပ်တို့ စစ်ရေးပြလိုက်ခြင်းကို အင်္ဂလိပ်ဘက်သားများသာမဟုတ်သေး၊ ကျွန်ုပ်တို့နယ်အစည်းအရုံးဖြစ်သော ဆင်ဖိန်းအသင်းသားများပင် မျက်လုံးပြူးသွားကြ၏။ ထိုအချိန်အခါတွင် ဆင်ဖိန်းအသင်းကြီးကို တိုင်းသူပြည်သားတို့သည် အထူးယုံကြည်လေးစားလာလျက် အသင်းသားများလည်း တစ်နေ့တခြား တိုးတက်နေ၏။ အစည်းအဝေးလုပ်ကာ ဆုံးဖြတ်ချက်များချခြင်းသာလျှင် သူတို့အလုပ်ဖြစ်၏။ ကျွန်ုပ်တို့ရဲဘော်တစ်စုကား ဆင်ဖိန်းအစည်းအဝေးများတွင် ကျွန်ုပ်တို့လုပ်ငန်းကို တင်ပြခြင်းမရှိ၊ ဆွေးနွေးခြင်းလည်းမပြု၊ ဆုံးဖြတ်လျက် ပြဋ္ဌာန်းချက်များလည်းမရှိဘဲ၊ ကျွန်ုပ်တို့ ထင်ရာစိုင်းကြသည်ကို ဆင်ဖိန်းအသင်းသားများသည် အံ့အားသင့်နေကြ၏။ ဤလူပျော့တစ်စုတို့သည် နောင်အခါ ကျွန်ုပ်တို့ခြေလှမ်းကိုပင် နှောင့်နှေးစေအောင် ပြုလုပ်ကြသေး၏။ သို့သော် ကျွန်ုပ်တို့ကား သူတို့ကို ဂရုမစိုက်

နိုင်၊ ဆင်ဖိန်းအသင်းကြီးတွင် တိုင်းရေးပြည်ရေးသက်သက်ကို ဆောင်ရွက်နေသူများက ကျွန်ုပ်တို့လုပ်ပုံကိုင်ပုံကို အထူးပြစ်တင်စကား ပြောဆိုကြ၏။ သို့သော် ကျွန်ုပ်တို့ကား သူတို့ပြောဆိုသော စကားများကိုသာ နားထောင်၍ သူတို့အား ပြန်လှန်ချေပခြင်းမပြုဘဲ ကျွန်ုပ်တို့ရဲဆော်တစ်စု၏ အင်အားကိုသာ ချိန်ဆ၍နေကြ၏။

အခန်း (၂) တိုက်ခိုက်ရန် အသင့်ပြင်ခြင်း

တစ်ပါးရေရိမြို့ရှိ ပုလိပ်တို့သည် ကျွန်ုပ်တို့ရဲ့ဘော်တစ်စုက အင်္ဂလိပ်ဥပဒေကို တော်လှန်ကြောင်း ပုလိပ်ဌာနချုပ်သို့ အစီရင်ခံလိုက်၏။ ပုလိပ်ဌာနချုပ်မှ ပြစ်မှုကျူးလွန်သူများကိုဖမ်းရန် အမိန့်ထုတ်လိုက်လေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် အင်္ဂလိပ်ဘုရင်မင်းမြတ်၏ ထောင်များတွင် စည်းစိမ်ခံ၍ မနေလိုရကား ကျွန်ုပ်နှင့် ဆင်းထရေစီတို့သည် 'ဝရမ်းပြေး' လုပ်ရတော့၏။ ကျွန်ုပ်တို့သည် အိမ်မှထွက်ခွာလာကြပြီးသော် ယုံကြည်ရသော မိတ်ဆွေအိမ်များတွင် တစ်အိမ်မှတစ်အိမ်သို့ ပြောင်းရွှေ့ကာနေရ၏။ ဤသို့ သုံးလေးရက် ဝရမ်းပြေးနေကြစဉ်အတွင်း ဆင်းထရေစီအား စစ်ပုလိပ်တို့သည် ဖမ်းဆီးရမိလေ၏။

ဆင်းထရေစီအား ကောက်မြို့ထောင်ကြီးသို့ ပို့လိုက်၏။ ထောင်ထဲတွင် ကလဲယားနယ် မီးလစ်မြို့မှ ဩစတင်၊ ပက်ဒီနှင့် မိုက်ကယ်တို့ ညီအစ်ကိုသုံးယောက်နှင့် တွေ့ဆုံကြ၏။ အိုင်းရစ်အမျိုးသားများကို ထောင်တွင်းသို့ အင်္ဂလိပ်တို့က ပို့ခြင်းသည် စင်စစ်အားဖြင့် အိုင်းရစ်လူမျိုး အချင်းချင်း ရှေ့ရေးအတွက် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ကြရန် ဖန်တီးပေးသည်နှင့် တူရာ အင်္ဂလိပ်အကျဉ်းထောင်များကို 'သူပုန်တို့၏တက္ကသိုလ်' ဟု ခေါ်

ဆိုရမည်ဖြစ်၏။ ထောင်ထဲသို့ရောက်နေသော အိုင်းရစ်မျိုးချစ်တို့သည် ဒရိမ်းပြခြင်းကို ပိုမိုနားလည်လာသည့်အပြင် ပေါက်ကွဲစေတတ်သော လက်နက်များ မည်သို့လုပ်ရမည်ကိုလည်း တတ်သိနားလည်လာကြ၏။

ဆင်းထရေစီအား စစ်ဥပဒေဖြင့် စစ်ဆေးပြီးသော် ထောင်ဒဏ် ၂ နှစ် အပြစ်ပေးလိုက်၏။ သို့သော် ၈ လသာ ထောင်နန်း၌ စံမြန်းရ လျက် လွတ်လာတော့၏။ အမှုစစ်ဆေးသည်ဆိုသော်လည်း သာမန်ကာ လျှံကာသဘောမျိုးပင်ဖြစ်၏။ ကျွန်ုပ်တို့ရဲဘော်များသည် ဗြိတိသျှတရား ရုံးကို အသိအမှတ်မပြုဟူသောအနေဖြင့် အမှုကို ထုချေမနေဘဲ အမှုစစ် ဆေးနေစဉ် သတင်းစာများဖတ်သူဖတ်၍ သီချင်းဆိုသူဆိုကာနေကြ၏။

ထောင်ထဲ၌ ဆင်းထရေစီနှင့် သူ၏ရဲဘော်တစ်စုသည် အကျဉ်း သမားများအား ထောင်အရာရှိများက ညဉ့်ပန်းခြင်းကို ကန့်ကွက်သည့် အနေဖြင့် အစာမစားဘဲနေကြ၏။ ဤသို့ ဆင်းထရေစီတို့ အစာမစားဘဲ ကန့်ကွက်ကြခြင်းသည် တိုင်းရေးပြည်ရေးကြောင့် ထောင်ကျသော အိုင် ရစ်အကျဉ်းသမားများထဲတွင် ပထမ စတင်အသုံးပြုသောလက်နက် ဖြစ် လေသည်။ နောင်သောအခါ ထိုသို့ အစာမစားဘဲနေသောလက်နက်ကို မျိုးချစ်အကျဉ်းသမားများ မကြာခဏ အသုံးပြုလာကြသည်။

သူတို့အား ဒပ်ဗလင်မြို့တော်ရှိ မောင့်ဂျိုင်းထောင်ကြီးသို့ ပို့လိုက် ပြန်၏။ သူတို့အထဲမှ ရဲဗိုလ်မှူးကလေး တွမ်အက်ရှိသည် ၁၉၁၆ ခုနှစ် အရေးတော်ပုံအတွင်းက ခေါင်းဆောင်သူတစ်ယောက်ဖြစ်၏။ တွမ်အက် ရှိသည် အစာမစားဘဲနေခဲ့ရာ ထောင်ဆရာဝန်နှင့် ထောင်အရာရှိများ သည် တွမ်အက်ရှိ၏ နှာခေါင်းပေါက်၊ စအိုပေါက်များမှ ပြန်တန်ဖြင့် အစာများကိုသွင်းကာ အတင်းအကြပ်လုပ်မှုကြောင့် တွမ်အက်ရှိမှာ အသက်ဆုံးရှုံးရရှာ၏။ တွမ်အက်ရှိ မရှုမလှ သေဆုံးရပုံကို တိုင်းပြည်က သိသောအခါ တစ်ပြည်လုံး မီးဟုန်းဟုန်းတောက်မျှ ဆူပွက်သွားတော့

၏။ ထိုအခါမှ အိုင်းရစ်အမျိုးသားများသည် တိုင်းပြည်လွတ်လပ်ရေး အတွက် မိမိတို့အသက်ကို ရက်ရက်ရောရော စွန့်ပွဲသူများဖြစ်ကြောင်းကို အင်္ဂလိပ်အစိုးရတို့သည် ကောင်းစွာ သိနားလည်လာပေသည်။ တိုင်းရေး ပြည်ရေးအတွက် ထောင်ကျသောသူများကို ရာဇဝတ်သားများသဖွယ် သဘောမထားဘဲ သုံးပန်းများကို ပြုစုစောင့်ရှောက်သကဲ့သို့ ပြုစုရမည့် အပြင် အစားအစာများကိုလည်း အတင်းအဓမ္မကျွေးမွေးခြင်း မပြုရဟူ၍ အစိုးရသည် အလျော့ပေးလာတော့၏။

ကျွန်ုပ်၏ သွေးသောက်ကြီး ဆင်းထရေစီ ထောင်ကျနေစဉ်အတွင်း ကျွန်ုပ်တို့ရွာပတ်ဝန်းကျင်ရှိ တောရွာများသို့ လှည့်လည်သွားရောက်ကာ အပျော်တမ်းရဲတပ်များကို ဖွဲ့စည်းခြင်းဖြင့် အချိန်ကို ကုန်လွန်စေ၏။ အခြားမြို့ရွာအသီးသီးတို့၌လည်း အပျော်တမ်းရဲတပ်များကို ကျွန်ုပ်တို့ နည်းတူ ဖွဲ့စည်းခြင်းပြုကြရာ တစ်တိုင်းပြည်လုံး ရဲသွေးရဲမာန်များလွမ်း လျက် ၁၉၁၆ ခုနှစ်ကထက်ပင် အပျော်တမ်းရဲတပ်များသည် တိုးပွားများ ပြားလာလျက် စည်းကမ်းပိုမိုသေဝပ်လာ၏။ ဆင်းထရေစီနှင့် ရဲဘော် တစ်စုတို့ကို ဒန်ဒေါ့ထောင်ကြီးသို့ ပို့လိုက်ပြီးနောက် အင်္ဂလိပ်အစိုးရသည် သူတို့ကတိထားခဲ့သည့်အတိုင်း ဆင်းထရေစီနှင့် ရဲဘော်တစ်စုတို့အား ပြုစုစောင့်ရှောက်ခြင်း မရှိသဖြင့် ဆင်းထရေစီတို့လူစုသည် အစာမစားဘဲ နေကြပြန်၏။ ထောင်တွင်း၌ သေကုန်မည်စိုးသဖြင့် ဆင်းထရေစီတို့လူစု ကို နောက်ဆုံး၌ ထောင်မှ လွတ်လိုက်ရတော့၏။

ထိုအချိန်ထိုအခါ၌ ကျွန်ုပ်တို့ ရဲတပ်သားများမှာ ပုန်းလှိုးကွယ် လှိုးပင် စစ်ရေးပြကာ လေ့ကျင့်ခြင်းပြုရ၏။ ထိုသို့ အမြို့မြို့အရွာရွာ၌ တိတ်တဆိတ် စစ်ရေးပြနေကြသော ရဲတပ်သားများအား ပုလိပ်တို့က လည်း ချောင်း၍ ဖမ်းဆီးခြင်း ပြုကြသည်မှာ မကြာခဏပင်ဖြစ်၏။ ဆင်းထရေစီ ထောင်မှလွတ်လာသောအခါ သူတို့က ကျွန်ုပ်တို့အား

လူမြင်သူမြင်စစ်ရေးပြရန် အကြံပေး၏။ ထိုသို့ စစ်ရေးပြသဖြင့် အင်္ဂလိပ်တို့သည် ကျွန်ုပ်တို့ရဲတပ်သားများအား သိမ်းကျုံးဖမ်းဆီးခြင်းပြုလျှင် အင်္ဂလိပ်ထောင်များ မဆံ့အောင် ရဲတပ်သားများ ပြည့်လျှံသွားချေသော် အင်္ဂလိပ်တို့မှာ တစ်ကမ္ဘာလုံး၏ တံတွေးကွက်တွင် ပက်လက်မျောတော့မည်ပင်ဖြစ်လေသည်။

၁၉၁၈ ခုနှစ်ဦးလောက်တွင် ကျွန်ုပ်တို့သည် လက်နက်ခဲယမ်းမီးကျောက်များ အသင့်အတင့် စုဆောင်းသိုမှီးထားနိုင်ခဲ့၏။ အိုင်းရစ်လူမျိုးတို့ ပုန်ကန်ထကြွမည်ကို စိုးရိမ်မကင်းဖြစ်၍ အင်္ဂလိပ်တို့သည် အိုင်ယာလန်ပြည်တွင်းသို့ လက်နက်ခဲယမ်းမီးကျောက်များ သွင်းခြင်းကို ပိတ်ပင်တားဆီးထားသည့်အပြင် လက်နက်ရောင်းသော ဆိုင်များကလည်း သေနတ်လိုင်စင်မရသူများအား ရောင်းချခြင်းမပြုရပေ။ အယုတ်သဖြင့် အမဲပစ်ရန် ယမ်းတောင့်များကိုပင် အင်္ဂလိပ်စစ်ဘက်ဆိုင်ရာဌာနမှ လိုင်စင်မရပါက ဝယ်ယူခြင်းမပြုနိုင်ပေ။

အင်္ဂလိပ်အစိုးရတို့သည် အထူးသတိပြုလာကြလျက် ဆင်းထရေစီအား ဖမ်းဆီးခြင်းပြုပြန်၏။ အဖမ်းခံရပြီးနောက် ဆင်းထရေစီသည် အစာငတ်ခံပြန်၏။ ဆင်းထရေစီအားဖမ်းဆီးပြီးနောက် သုံးရက်ကြာသောအခါ မီးလစ်မြို့မှ မိုက်ကယ်ဘရီနှင့် ရှော့ကဲကောလိပ်ကျောင်းဆရာ ဆူးမတ်အိုနီးတို့ကိုလည်း ဖမ်းဆီးပြန်၏။ သူတို့နှစ်ဦးလည်း ဆင်းထရေစီကဲ့သို့ အစာငတ်ခံကြပြန်၏။

ပထမ ဆင်းထရေစီ ထောင်နန်းစံစဉ်အခါက ကျွန်ုပ်အား ရဲကြပ်အဖြစ် ခန့်ထား၏။ ယခု ဒုတိယအကြိမ် ဆင်းထရေစီ ထောင်နန်းစံရသောအခါ ကျွန်ုပ်အား ရဲကြပ်ဗိုလ်အဖြစ် တိုးတက်ခန့်ထား၏။ နောင်အခါလည်း ကျွန်ုပ်မှာ ရဲတပ်ဗိုလ်ချုပ်အဖြစ် တိုးဆင့်ဆောင်ရွက်သွားရလေသည်။ ရဲဗိုလ်များ ခန့်ထားပုံမှာ ဦးစွာရဲစုတွင် ရဲသားတိုင်း မဲဆန္ဒပေးကြ

ခြင်းဖြင့် ရဲကြပ်အဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရ၏။ တစ်ဖန် ရဲကြပ်များ စုရုံးစည်းဝေးပြီးသော် ရဲကြပ်ဗိုလ်အဖြစ် ရွေးကောက်ခြင်း ပြုကြလေသည်။ ရဲကြပ်ဗိုလ်များ၊ တစ်ဖန် စည်းဝေးပြီးသော် ရဲတပ်ဗိုလ်ချုပ်ကို ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရလေသည်။ အများသဘောတူ ရွေးကောက်တင်မြှောက်သော ဒီမိုကရေစီနည်းစနစ်ဖြင့် ရဲတပ်များကို ဖွဲ့စည်းထားခြင်းဖြစ်၏။

၁၉၁၈ ခုနှစ်တွင် အင်္ဂလိပ်တို့မှာ ဂျာမန်တို့နှင့် တိုက်ခိုက်နေရာ၌ အကြပ်အတည်းနှင့် ရင်ဆိုင်ရလေသည်။ ၁၉၁၈ ခုနှစ်၊ မတ်လတွင် ဂျာမန်တို့သည် အပြင်းအထန် ချီတက်တိုက်ခိုက်ရာ အင်္ဂလိပ်တို့၏ စစ်မျက်နှာများ ကျိုးပေါက်ကာ ဖရိဖရဲဖြစ်လာ၏။ အင်္ဂလိပ်တို့မှာ မည်သို့လုပ်ကိုင်ရမည်မသိတော့ဘဲ အိုင်းရစ်လူမျိုးများအား စစ်ထဲဝင်ရောက်အမှုထမ်းစေရန် ကြွေးကြော်လာကြ၏။ အင်္ဂလိပ်ပါလီမန်လွှတ်တော်တွင် အိုင်းရစ်လူမျိုးများအား စစ်ထဲဝင်ရန် အတင်းအဓမ္မတိုက်တွန်းနိုင်သော ဥပဒေတစ်ရပ် ပြဋ္ဌာန်းအတည်ပြုလိုက်၏။ အိုင်းရစ်လူမျိုးတစ်ဦးဖြစ်သော ဆာဂျွန်ဖရင့်သည်လည်း ထိုအခါတွင် ဒပ်ဗလင်မြို့တော်၌ အင်္ဂလိပ်ဘုရင်ခံအဖြစ် ဆောင်ရွက်နေ၏။

ထိုသို့ အတင်းအဓမ္မ တိုက်တွန်းမှုကြောင့် အိုင်းရစ်လူမျိုးများသည် မခံမရပ်နိုင်အောင်ဖြစ်လာပြီးလျှင် အင်္ဂလိပ်တို့၏ စီမံချက်များကို တော်လှန်ခုခံရန် အချင်းချင်း သွေးစည်းကြကုန်၏။ ဂိုဏ်းချုပ်ဆရာတော်များ၊ ဘုန်းကြီးများ၊ ဂိုဏ်းဂဏအသီးသီးမှ ခေါင်းဆောင်များသည် တွေ့ဆုံသွေးစည်းကြပြီးလျှင် အင်္ဂလိပ်တို့၏ အဓမ္မကျင့်မှုကို ဖြိုဖျက်ရန် ဆွေးနွေးစိုင်းပြင်းကြကုန်၏။ အရေးကြီးလျှင် သွေးနီးရာဟူသော စကားကဲ့သို့ ဂိုဏ်းဂဏအသီးသီးမှ အိုင်းရစ်မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်များသည် အပျော်တမ်းရဲတပ်များသို့ ဝင်ရောက်လာကြ၏။ အင်္ဂလိပ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ အိုင်းရစ်

လူမျိုးတို့သည်လည်းကောင်း အပျော်တမ်းရဲတပ်သားများကို တစ်ယောက်
မကျန် သုတ်သင်ပစ်နိုင်မှ အိုင်းရစ်လူမျိုးတို့အား အင်္ဂလိပ်စစ်တပ်သို့
ဝင်ရောက်အမှုထမ်းရန် အတင်းအဓမ္မ လုပ်နိုင်မည်ကို ကောင်းစွာ သိလာ
ကြ၏။

ကျွန်ုပ်တို့မှာ လူအင်အားကောင်းသော်လည်း လက်နက်ခဲယမ်းမီး
ကျောက်များ မပြည့်စုံသဖြင့် အခက်အခဲတွေ့နေရ၏။ ထိုအခါ ဘွင်
ကျွန်ုပ်သည် နယ်ရဲတပ်၌ ရဲဗိုလ်ချုပ်ဖြစ်၍ လက်နက်များကို တိုက်ခိုက်လှ
ယူရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်၏။ အင်္ဂလိပ်သစ္စာတော်ခံလူများ၏ အိမ်များတွင်
လည်းကောင်း၊ အခြားအိမ်အသီးသီးတွင်လည်းကောင်း၊ နှစ်လုံးပြူး၊
ခြောက်လုံးပြူး၊ ဓားလွတ်၊ ဓားလွယ်၊ ရိုင်ဖယ်သေနတ် စသော လက်နက်
များရှိသည်ကို ကျွန်ုပ်တို့သိ၏။

လက်နက်များကို စုဆောင်းရာ၌ အခက်အခဲအနည်းငယ်မျှသာ
တွေ့ကြုံရ၏။ နယ်တွင်ရှိကြသော ကျွန်ုပ်တို့ရဲဘော်များသည် မည်သူ့
အိမ်တွင် မည်သည့်လက်နက်မျိုးရှိသည်ကို သေချာစွာ စာရင်းကောက်ယူ
ထားကြ၏။ ကျွန်ုပ်တို့သည် ညဉ့်အခါ လက်နက်ရှိသော အိမ်အသီးသီး
သို့ သွားရောက်ပြီးလျှင် တောင်းယူကြ၏။ အချို့လူများသည် လက်နက်
များကို မပေးလိုကြသော်လည်း ကျွန်ုပ်တို့အား မငြင်းဆန်ဝံ့ပေ။ များစွာ
သောသူတို့ကား ကျေကျေနပ်နပ်ပင် လက်နက်များကို ထုတ်၍ပေးကြ
၏။ အချို့သောသူများက သူတို့ဆီမှ လက်နက်များကို လာရောက်သိမ်း
ပါရန် ကျွန်ုပ်တို့ထံ အကြောင်းကြားကြကုန်၏။ ဤသို့ လက်နက်များကို
သိမ်းဆည်းခဲ့ရာတွင် မည်သူ့အားမျှ သေနတ်ဖြင့်ပစ်၍ တောင်းယူရသည်
မရှိပေ။ ကျွန်ုပ်တို့မှာ လက်နက်စုဆောင်းခြင်းကို အလျင်အမြန် ဆောင်
ရွက်ရတော့၏။ အကယ်၍ ကျွန်ုပ်တို့၏လုပ်ငန်းကို အင်္ဂလိပ်တို့ သိသွား
ပါလျှင် အဆိုပါလက်နက်များကို သူတို့ ပြန်၍ သိမ်းယူကြမည်မှာ

အမှန်ပင်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့က သူတို့ထက်ဦးအောင် အလျင်
 အမြန် သိမ်းဆည်းခြင်းကိုပြုရာ တစ်ခါတစ်ရံ ကျွန်ုပ်တို့ သိမ်းသွားပြီးမှ
 စစ်ပုလိပ်များသည် အဆိုပါ လက်နက်အသိမ်းခံရသောအိမ်သို့ ရောက်
 လာကြကုန်၏။

အခန်း (၃) ကျွန်ုပ်တို့၏ ပထမလက်နက်ရုံ

၁၉၁၈ ခုနှစ်၊ နွေဥတု၌ အိုင်းရစ်လူမျိုးများအား ကမ္ဘာစစ်ကြီးတွင် အင်္ဂလိပ်တို့ဘက်မှ ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်ရန် အတင်းအကြပ်ပြုလုပ်လေရာ အိုင်းရစ်အမျိုးသား၊ ပျိုအိုဟူသမျှတို့သည် အပျော်တမ်းရဲတပ်များသို့သာ ဝင်ရောက်ကြကုန်၏။ အသက် ၁၆ နှစ်မှ ၅၀ အတွင်း၊ စွမ်းသန်သော အိုင်းရစ်အမျိုးသားတို့သည် ၁၀၀ လျှင် ၉၀ ခန့် ရဲတပ်သားများ ဖြစ်လာကြ၏။ အမျိုးသမီးများကလည်း 'ကျူမန်နားဘင်' အသင်းများ တည်ထောင်ကြလျက် ကလေးသူငယ်များကလည်း 'ဖီရင်နား' ခေါ် သူငယ်ကင်းစောင့်အဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းပြီးလျှင် ကျွန်ုပ်တို့အား တတ်အား သမျှကူညီရန် ပြင်ဆင်ကြကုန်၏။ ကျွန်ုပ်တို့၏ ရဲဗိုလ်များမှာ အများအားဖြင့် ထောင်နန်းများတွင် စံမြန်းနေရသည်ဖြစ်ရာ အပြင်၌ကျန်ရစ်ခဲ့သော ကျွန်ုပ်တို့မှာ နေ့မအားညဉ့်မအား အလုပ်လုပ်ရတော့၏။ အင်္ဂလိပ်တို့က ကျွန်ုပ်တို့လူမျိုးအား အဓမ္မကျင့်လေလေ၊ ကျွန်ုပ်တို့အမျိုးသားချင်း သွေးစည်းလေလေဖြစ်သောကြောင့် ကျွန်ုပ်သည် လသာတုန်းဗိုင်းငင်ဟူသောစကားကဲ့သို့ အထူးစိတ်အားထက်သန်စွာ မိမိလုပ်ငန်း တွင် ကျယ်စေရန် အားထုတ်ရလေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့မှာ လက်နက်အင်အား

မပြည့်စုံသော်လည်း တိုက်ခိုက်ရန် အဓိဋ္ဌာန်ပြုကြ၏။ ကျွန်ုပ်တို့က စတင် တိုက်ခိုက်ခြင်းပြုပါလျှင် ကျွန်ုပ်တို့ကို လိုလားသော ကျန် အိုင်းရစ်အမျိုး သားနှစ်သန်းခန့်သည် အချင်းချင်း သွေးစည်းမိကြမည်ဟု ကျွန်ုပ်ယုံ ကြည်၏။ တိုင်းပြည်တွင် အိုင်းရစ်အမျိုးသားဦးရေ ၃ သန်းခွဲရှိသော် လည်း ဂိုဏ်းဂဏ အသီးသီးကွဲလျက် ရှိနေသည်ဖြစ်ရာ ထိုလူများထဲမှ နှစ်သန်းခန့် သွေးစည်းမိလျှင် တိုင်းပြည်၏ လွတ်လပ်ရေးပန်းတိုင်သည် များစွာ ခရီးဝေးတော့မည်မဟုတ်ပေ။

စစ်ထဲသို့ အဓမ္မသိမ်းသွင်းသော ဥပဒေသည် အတည်ဖြစ်လာ သော်လည်း အင်္ဂလိပ်တို့သည် ကျွန်ုပ်တို့၏ သဘောကို ရိပ်မိသည်ဖြစ်၍ အတင်းအကြပ် တိုက်တွန်းခြင်းမပြုသေးဘဲ မိမိတို့အလိုအလျောက် စစ် ထဲဝင်ကြရန်သာ နှိုးဆော်ခြင်းပြုလေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ကလည်း တစ်နေ့ တခြား ရဲရဲဝံ့ဝံ့ စွန့်စွန့်စားစား လက်နက်များကို စုဆောင်းကာ အသင့်ဖြစ် စေရန် ဆောင်ရွက်နေကြ၏။ တစ်ခါတစ်ရံ ကျွန်ုပ်တို့တိုက်ခိုက်ရန် လေ့ ကျင့်နေပုံများကို မြို့သူမြို့သားများသည် တအံ့တဩ ငေးမောကြည့်ရှု နေကြလေသည်။

တစ်ပါရေရီမြို့ကို ဝန်းဝိုင်းတိုက်ခိုက်ဟန် သို့မဟုတ် ရန်သူများ တစ်ပါရေရီမြို့ကို လာရောက်စီးလျှင် ခုခံကာကွယ်ဟန် စသည့် လေ့ကျင့် ခြင်း၊ စစ်ဆင်ခြင်းများကို ကျွန်ုပ်တို့ရဲတပ်သားများသည် နှစ်ကြိမ်သုံးကြိမ် လုပ်ခဲ့ကြ၏။ ထိုသို့ ဟန်ဆောင်စစ်ပွဲများ ခင်းကျင်းနေဆဲတွင် ကျွန်ုပ်တို့ သည် အချို့ရပ်ကွက်၊ အချို့လမ်းကြီးလမ်းငယ်တို့ကို စစ်တလင်းများ အဖြစ် ကြေညာချက်များ ထုတ်ပြန်ထားရကား အင်္ဂလိပ်စစ်သားများ၊ ပုလိပ်များ၊ အရပ်သူအရပ်သားများကိုပင် ထိုနေရာဒေသအရပ်များသို့ ဖြတ်သန်းသွားလာခွင့်မပေးဘဲ တားမြစ်ထားလေသည်။ ဤသို့ ဟန် ဆောင်စစ်ပွဲများ ခင်းကျင်းလေ့ကျင့်မှုတွင် ရဲတပ်သားလေးငါးရာမျှသာ

ပါဝင်၏။ တစ်ပါးရေရှိမြို့ကို စောင့်ကြပ်နေသော အင်္ဂလိပ်စစ်သားများ ကား တစ်ထောင်ကျော်မျှရှိ၏။ ထိုသို့ ဟန်ဆောင်စစ်ပွဲများ ကျင်းပနေကြ ရာ၌ ကျွန်ုပ်တို့၏ ရဲဘော်များတွင် လက်နက်များမပါချေ။ သို့သော် ကျွန်ုပ်တို့ ရဲဗိုလ်ရဲကြပ်များ၏ ဘောင်းဘီအိတ်တွင်း၌ အရေးကြီးလျှင် အဆင်သင့်ဖြစ်စေရန် ခြောက်လုံးပြူးများပါလေသည်။

မကြာမီ အင်္ဂလိပ်တို့သည် ကျွန်ုပ်တို့လူမျိုးအား အတင်းအဓမ္မ စစ်ထဲသို့ ဆွဲငင်မှုကို လက်လျှော့လာလေသည်။ ထိုသို့ အင်္ဂလိပ်တို့က အလျှော့ပေးမှုကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့၏ ရဲတပ်များလည်း အားလျှော့လာတော့ ၏။ သို့သော် ကြွင်းကျန်သော ရဲတပ်သားများကား လုံးဝလွတ်လပ်ရေးရ အောင် တိုက်ခိုက်မည့် မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်များဖြစ်လာ၏။ အချို့သူများမှာ ကမ္ဘာစစ်ကြီးတွင် ပြင်သစ်ပြည်ရှိ မြေကတုတ်များ၌ သွားရောက်နေရမည် စိုးသောကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့ရဲတပ်သို့ ဝင်လာခြင်းဖြစ်၏။ ဤသူများသည် စင်စစ် တိုင်းပြည်ကို ချစ်ခင်လှသူများမဟုတ်ဘဲ အိုင်ယာလန်ပြည်ရှိ အချို့ခေါင်းဆောင်ဟောင်းများ ယူဆသည့်အတိုင်း မိမိတို့တိုင်းပြည် လွတ်လပ်ရေးအတွက် သွေးတစ်စက်မျှ ကျရန်မလိုဟူ၍ ယူဆသူများ ဖြစ်ကြ၏။ သို့ကြောင့်လည်း အင်္ဂလိပ်အစိုးရက စစ်ထဲဝင်ရန် အတင်း အဓမ္မတိုက်တွန်းခြင်းမပြုဘဲ လက်လျှော့လိုက်သောအခါ ထိုသူများသည် ကျွန်ုပ်တို့ရဲတပ်လုပ်ငန်းများကို ဆက်လက်အားပေးဆောင်ရွက်ခြင်း မပြု ကြတော့ချေ။ ဖော်ပြလတ္တံ့သော ကျွန်ုပ်၏လုပ်ငန်းများကို ထောက်ရှုခြင်း ဖြင့် ကျွန်ုပ်၏အယူအဆမှာ သူတို့နှင့် ပြဒါးတစ်လမ်း၊ သံတစ်လမ်း ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ကြုံကြရပေလိမ့်မည်။

ဆင်းထရေစီသည် ဤအချိန်အခါတွင် ဒန်ဒေါ့ထောင်ကြီး၌ အစာ မစားသောစည်းစိမ်ကို ခံယူနေဆဲဖြစ်သည်ကို ကျွန်ုပ်သည် ဖော်ပြခဲ့လေ ပြီ။ အစာမစားဘဲနေသည်မှာ ၁၃ ရက်ရှိပြီဖြစ်ရာ ကျွန်ုပ်တို့သည် ဆင်း

ထရေစီအတွက် အထူးစိုးရိမ်လာတော့၏။ သို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့သည် တစ်စုံတစ်ခုကို အလျင်အမြန်ပြုလုပ်ရန် ကြံစည်ကြ၏။ စစ်ပုလိပ်တစ်ယောက်ကို ဖမ်းဆီးပြီးလျှင် လုံခြုံသောနေရာတစ်ခု၌ ဝှက်ထားပြီးသော် အစားအစာမကျွေးဘဲထားလျက် ထိုစစ်ပုလိပ်အား ဆင်းထရေစီထောင်မှ လွတ်ရန်အတွက် ဓားစာခံဖြစ်စေမည်ဟု ကျွန်ုပ် စိတ်ကူးမိလေသည်။ ကျွန်ုပ်၏ ရဲဘော်များအား အထက်ပါအကြံအစည်ကို ထုတ်ဖော်ပြောဆိုသောအခါ သူတို့လည်း သဘောတူညီကြ၏။ လင်မာရစ်မြို့ မီးရထားလမ်းခွဲအနီးတွင် စစ်ပုလိပ်များ အလှည့်ကျ ကင်းစောင့်လေ့ရှိရာ ဓားစာခံသဖွယ် ဖမ်းဆီးရမည့်သူမှာ သူတို့အထဲမှ တစ်ယောက်ယောက်ဖြစ်၏။ ကျွန်ုပ်တို့အားလုံး အသင့်ပြင်ဆင်ထားကြ၏။ လင်မာရစ်နှင့် တစ်ပါရေရီနယ်ခြားရှိ တောင်ကုန်းများတွင် ဖမ်းဆီးရမိသော စစ်ပုလိပ်ကို ဝှက်ထားရန်နေရာလည်း ရွေးချယ်ပြီးပေပြီ။ ဤအလုပ်ကိုလုပ်ရန် လက်ရွေးစင်လူ ၄၀ ရှိ၏။ သို့သော် စစ်ပုလိပ်တို့သည် အဆိုပါ မီးရထားလမ်းဆုံကို လာရောက်စောင့်ကြပ်ခြင်း မပြုကြတော့ပေ။ အပျော်တမ်းရဲတပ်ကြီးကို ကြိုးကိုင်နေသော ခေါင်းဆောင်ရဲဗိုလ်များပါဝင်သည့် (အိုင်းရစ် ရီပတ်ဘလီကင်ဘုရားသားဟုဒ်)ခေါ် အိုင်းရစ်သမ္မတအဖွဲ့ကြီးက ကျွန်ုပ်တို့၏ အကြံအစည်ကို ပယ်ဖျက်လိုက်သည်ဟု နောင်သောအခါ ကြားသိရသည်။ ထိုသို့ဖြစ်ပျက်ပြီးနောက် ကျွန်ုပ်သည် အိုင်းရစ်သမ္မတအဖွဲ့ကြီးနှင့် အဆက်အသွယ်ဖြတ်လိုက်တော့၏။

ဆင်းထရေစီသည် ၁၉၁၈ ခုနှစ် ဇူလိုင်လတွင် ထောင်မှ လွတ်လာ၏။ အိမ်သို့ရောက်သောအခါ ဆင်းထရေစီသည် ရဲတပ်အဖွဲ့နှင့်ပတ်သက်၍ ရှေ့လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ ယူလာ၏။ ဆင်းထရေစီ ထောင်ထဲ၌ ရှိနေစဉ်က ရဲတပ်များကို အုပ်ချုပ်စီမံခဲ့ရသဖြင့် ကျွန်ုပ် သဘောပေါက်သည်မှာ ချက်ချင်းထ၍ တိုက်ခိုက်ရန်ဖြစ်၏။ ဆင်းထရေစီ၏ သဘောမှာ

ရဲတပ်များ ထပ်မံဖွဲ့စည်းရန် ကြံစည်နေခြင်းဖြစ်ရာ ကျွန်ုပ်တို့နှစ်ယောက်မှာ သဘောကွဲလွဲနေ၏။ ရဲဘော်တစ်ဦးဖြစ်သော ပက်ထရစ်ကီအော့နှင့် ကျွန်ုပ် ပူးပေါင်းကာ ခဲယမ်းမီးကျောက်အလုပ်ရုံကို စတင်တည်ထောင်၏။ ပက်ထရစ်ကီအော့နှင့် ကျွန်ုပ်သည် အရေးကြီးသောကိစ္စများတွင် လည်းကောင်း၊ အရေးမကြီးသောကိစ္စများတွင်လည်းကောင်း မကြာခဏ သဘောကွဲလွဲ၏။

ကျွန်ုပ်တို့၏ ခဲယမ်းမီးကျောက်အလုပ်ရုံကို သရုပ်ပေါ်အောင် ဖော်ပြပါဦးအံ့။ သို့မှသာလျှင် ဂျာမနီပြည် အက်ဆင်မြို့ရှိ 'ကရပ်' လက်နက်စက်ရုံကြီးနှင့် နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ရှုနိုင်မည်ဖြစ်၏။ အဆောက်အဦမှာ ဘော့ဟိုရွာနေ တွမ်အိုဒွိုင်ဆိုသူပိုင်သော တဲငယ်ကလေးဖြစ်၏။ ထိုတဲအတွင်းရှိ အခန်း ၃ ခန်းကို ဒါးဗစ်ရွာနေ ဒင်နစ်အိုဒွိုင်အား ငှားရမ်းထား၏။ တဲရှင်နှင့်တဲငှား နှစ်ဦးလုံးပင် တစ်ပါးရေရှိမြို့၌ လူသိများသောသူများ ဖြစ်လေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့မှာ စက်ကိရိယာမရှိသဖြင့် ခဲယမ်းမီးကျောက်လုပ်သော ကိရိယာများမှာ အတန် ကြမ်းတမ်းသောပစ္စည်းများဖြစ်၏။ ရိုးရိုးယမ်းအမဲများလုပ်ရန်မှာ လွယ်ကူသောကိစ္စပင်ဖြစ်၏။ ကြမ်းတမ်းသော ကြိတ်ဆုံကြီးများဖြင့် ယမ်းအမဲများရအောင် ကြိတ်ရပေ၏။ လေမိုးပြင်းထန်သောညများ၌ ယမ်းများကြိတ်နေစဉ် မီးပွားဖြစ်စေ၊ မီးခြစ်ဆံခြစ်မိသည်ဖြစ်စေ မည်မျှ ဒုက္ခများမည်ကို စဉ်းစားကြည့်နိုင်ပေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် ထိုအချိန်အခါတွင် ယမ်းတောင့်ဟောင်းများကို ရနိုင်သမျှ စုဆောင်းထား၏။ အယုတ်သဖြင့် အမဲပစ်သော ယမ်းတောင့်ဟောင်းများကိုပင် အလကားမထားနိုင်ပေ။ ထိုယမ်းတောင့်ဟောင်းများနောက်တွင် ပိန်နေသော မီးခတ်ကြေးဝါနေရာကို ပြင်ဆင်ပြီးလျှင် ယမ်းများ သွတ်သွင်းခြင်းကို ပြုရ၏။ ယမ်းတောင့်ထဲတွင် ကျည်ဆန် ၄ လုံး ထည့်ရမည်၊ ၈ လုံးထည့်ရမည် စသည်ဖြင့် ပက်ထရစ်ကီအော့နှင့် ကျွန်ုပ်သည် အမြဲ

လိုပင် အငြင်းပွားရ၏။ ဤထပ်မံပြုပြင်ထားသော ယမ်းတောင့်ထိမှန်သူမှာ မည်သို့ဖြစ်လိမ့်မည်ကို စာရှုသူများ စဉ်းစားကြည့်ကြပါကုန်။ ဤအချိန်အခါတွင် ကျွန်ုပ်တို့သည် လက်နက်များကိုလည်း သွားရောက်သိမ်းဆည်းခြင်းပြု၏။ တစ်နေ့သ၌ ကျွန်ုပ်တို့သည် လက်နက်များသိမ်း၍ အပြန်တွင် ရန်သူပုလိပ်များနှင့် ရင်ဆိုင်တိုးတော့၏။ ကျွန်ုပ်တို့ရဲဘော်တစ်စုကား အနည်းငယ်မျှသာဖြစ်၏။ ဆင်းထရေစီလည်း ကျွန်ုပ်တို့နှင့်အတူပါ၏။ ကျွန်ုပ်တို့သည် တစ်ပါရေရီမြို့မှ ဘိုင်စကယ်များစီးကာ အိမ်သို့ ပြန်လာကြ၏။ ကျွန်ုပ်၏ဘိုင်စကယ်မှာ လေလျော့သွားသဖြင့် ဘိုင်စကယ်ပေါ်မှဆင်းကာ လေထိုးနေ၏။ ရဲဘော်များအား ကျွန်ုပ်က သွားနှင့်ရန်ပြောဆိုလိုက်သဖြင့် သူတို့လည်း ဆက်လက်၍ ဘိုင်စကယ်များစီးကာ သွားကြ၏။ သူတို့သည် မြို့ပြင်ရှိ စစ်တန်းလျားအနီး ဖြတ်၍ သွားကြလေသည်။ သူတို့ဖြတ်သွားသည့်အသံကို ကြား၍ လားမသီ စစ်တန်းလျားမှ စစ်ပုလိပ်တို့သည် အပြင်သို့ထွက်၍ ကြည့်ကြ၏။ ကျွန်ုပ်တို့ရဲဘော် ၆ ယောက်အား စစ်ပုလိပ်များသည် လမ်းအတွင်း၌ ရင်ဆိုင်တွေ့လင့်ကစား ကြောက်ရွံ့သောကြောင့် တားဆီးခြင်းမပြုလေသလားမသိပေ။ ကျွန်ုပ် စက်ဘီးကို လေထိုးပြီးသောအခါ ကျွန်ုပ်သည် မည်သည့်အသံကိုမျှ မကြားသည့်အပြင် မည်သူ့ကိုမျှလည်း မတွေ့ပေ။ ကျွန်ုပ် ဘိုင်စကယ်ပေါ်တက်မည်အပြုတွင် စစ်ပုလိပ်ဝဝကြီးတစ်ယောက်သည် ကျွန်ုပ်အား ဆွဲထား၏။ ကျွန်ုပ်၏ ဘယ်လက်ထဲတွင် ရှိနေသော သံချောင်းဖြင့် အဆိုပါ စစ်ပုလိပ်ကြီး၏ဦးခေါင်းကို ‘န’ လိုက်ပြီးသော် ခြောက်လုံးပြူးကိုဆွဲထုတ်ပြီးနောက် စစ်ပုလိပ်တစ်စုအား ချိန်ရွယ်ထား၏။ သူတို့အထဲမှ ခေါင်းဆောင်နှင့်တူသူတစ်ယောက်က “မင်းအဖမ်းမခံရင် ပစ်လိုက်မယ်” ဟု ကြုံးဝါး၏။ ကျွန်ုပ်ကလည်း “မင်းတို့အားလုံး လက်မြောက်လိုက် သို့မဟုတ်ရင် မင်းတို့တစ်ပြုလုံး”

သေပြီသာအောက်မေ့တော့” ဟု ပြန်၍ ကြိမ်းမောင်းလိုက်၏။ ထိုသူ တစ်စုသည် ကျွန်ုပ်၏ အမိန့်အတိုင်း လိုက်နာကြကုန်၏။

ကျွန်ုပ်သည် နောက်သို့ တဖြည်းဖြည်းဆုတ်ကာ ဘိုင်စကယ်ကို လည်း ဆွဲယူလာ၏။ သူတို့အား သေနတ်ဖြင့် ချိန်မြဲ ချိန်ထားလေသည်။ ဖြတ်လမ်းကလေးတစ်ခုသို့ရောက်လျှင် ရုတ်တရက် ချိုးဝင်လိုက်ပြီးသော် ဘိုင်စကယ်ပေါ် အမြန်တက်၍ အပြင်းသုတ်ခြေတင်ခဲ့ရာ မကြာမီ မြို့ပြင် သို့ရောက်လာ၏။ ဝီစီသံ၊ ခရာသံတို့ ဆူညံပြီးလျှင် တစ်မြို့လုံး အလန့် တကြားဖြစ်ကာ မြို့ကို စစ်ပုလိပ်များဝိုင်းလျက် လမ်းကြီးလမ်းငယ်ဟူ သမျှ ရှာဖွေနေကြလေသည်။ သို့သော် ကျွန်ုပ်ကား ရဲဘော်များနှင့်အတူ လက်နက်ရုံကလေးတွင် စုဝေးပေါင်းစည်းမိကာ တပျော်တပါး နေကြ သတည်း။

အခန်း (၄) လက်နက်ရုံပေါက်ကွဲခြင်း

ကျွန်ုပ်တို့၏ လက်နက်ရုံကလေး ပေါက်ကွဲကာ ကောင်းကင်သို့ ပျံတက်သွားခြင်းကို မြင်ရသော ကျွန်ုပ်မှာ များစွာ တုန်လှုပ်ချောက်ချားမိလေသည်။ ထိုသို့ ပေါက်ကွဲစဉ်အခါ ကျွန်ုပ်သည် လက်နက်ရုံနှင့် ကိုက်၅၀ အကွာတွင်ရှိ၏။ သို့သော် ကျွန်ုပ်နှင့် အစုစပ်လုပ်သော ပက်ထရီကီအော့မှာ ပေါက်ကွဲစဉ်အခါက လက်နက်ရုံအတွင်း၌ရှိနေရာ ကံကောင်းထောက်မသဖြင့် အသက်ဘေးမှ လွတ်မြောက်ခဲ့သည်မှာ အံ့ဩဖွယ်ပင်ဖြစ်သည်။

မည်သည့်အကြောင်းကြောင့် ထိုသို့ပေါက်ကွဲသည်ကို ကျွန်ုပ်တို့ ယနေ့တိုင်မသိပေ။ ကျွန်ုပ်တို့မှာ စားဖွယ်သောက်ဖွယ်များ ချက်ပြုတ်ရခြင်း၊ လက်နက်ရုံအတွင်း ရှင်းလင်းသုတ်သင်ရခြင်းကို မိမိတို့ကိုယ်တိုင် လုပ်ကိုင်နေရသည်ဖြစ်ရာ ထိုအခါက ကျွန်ုပ်သည် ရေတွင်းတစ်တွင်းသို့ ရေခပ်ရန်သွား၏။ ရေခပ်ပြီး၍အပြန်တွင် လက်နက်ရုံခေါင်မိုးသည် ကောင်းကင်သို့ ပျံတက်နေသည်ကို မြင်ရသည့်အပြင် ဒိုင်းနမိုက်များ ပေါက်ကွဲသံကြီးကိုလည်း ကြားရ၏။ ထို့နောက် တဲတစ်ခုလုံး မီးတဟုန်းဟုန်း ထ၍ တောက်တော့၏။ ကျွန်ုပ်၏ မိတ်ဆွေမှာ တဲအတွင်း၌ ရှိနေရာ

ကား သူ့အားကယ်ဆယ်ရန် ဦးစွာ စဉ်းစားမိ၏။

ကျွန်ုပ်သည် ရေပုံးကိုပစ်ချပြီးလျှင် တဲအတွင်းသို့ အတင်းပြေးဝင်လေသည်။ လှေကားကို ကျော်လွှားတက်ခဲ့ပြီးလျှင် အခန်းတွင်း၌ လဲနေသော ပက်ထရစ်ကီအော့အား ပွေ့ပိုက်ကာ လှေကားမှ အတင်းဆင်းပြေးခဲ့၏။ သေသည်ရှင်သည်ကိုမူ မသိရသေးပေ။ တဲနှင့် မနီးမဝေးတွင်ရှိသော 'မာလတင်း' စမ်းချောင်းကလေးသို့ ပက်ထရစ်ကီအော့အား ယူဆောင်ခဲ့၏။ ကျွန်ုပ်မှာ စိတ်လေးစွာနှင့်ပင် သူ့အား စမ်းချောင်းဆားတွင် အသာချထားပြီးနောက် ရေအေးအေးဖြင့် ပက်ဖျန်းပေးရန်အတွက် သံပုံးကို ပြေး၍ ယူရပြန်၏။ စမ်းရေတစ်ပုံးခပ်ယူပြီးလျှင် ဖျော့တော့နေသော ပက်ထရစ်ကီအော့၏ မျက်နှာကို သွန်းလောင်းလိုက်ပြီးနောက် ရေတစ်ပုံးခပ်၍လောင်းရန် စမ်းချောင်းထဲသို့ ဆင်းရပြန်၏။

ထိုအခါ ပက်ထရစ်ကီအော့သည် လှုပ်ရှားလာပြီးလျှင် ရုတ်တရက်ထ၍ ကျွန်ုပ်ဆီသို့လိုက်လာကာ “ဟေ့အကောင် ငါ့ကို ရေနစ်သတ်မလို့လား” ဟု အော်၍ပြောလေသည်။ နောက်ထပ် ရေမလောင်းရန်လည်း တောင်းပန်ခြင်းပြု၏။

ခက်ခက်ခဲခဲနှင့် တည်ထောင်ထားရသော လက်နက်ရုံ ပျက်စီးသွားသဖြင့် ယူကျုံးမရဖြစ်တော့၏။ ကျွန်ုပ်တို့ရှိသမျှ ငွေကြေးလည်း ကုန်ဆုံးပြီဖြစ်၍ နောက်ထပ်တည်ထောင်ရန် ခဲယဉ်းသည့်အပြင် တွမ်အိုဒွိုင်၏ အိမ်ကိုလည်း အသစ်ပြန်၍ ဆောက်ပေးရမည်ဖြစ်၏။ ကျွန်ုပ်အကြံရသည့်အတိုင်း ရဲတပ်ထဲသို့ ကုန်သည်များ ပါဝင်စေရန် ဆွဲဆောင်ရပေသည်။ ထိုရဲတပ်သားတို့၏ အကူအညီဖြင့် တဲကို ပြင်ဆင်ဆောက်လုပ်ပြီးစီးသောအခါ မူလတဲကဲ့သို့ပင် ဖြစ်လာ၏။

နောင်သောအခါ ဤတဲကို ကိုမဲညိုအဖွဲ့မှ စစ်ပုလိပ်တို့သည် ဖျက်ဆီးခြင်းပြုရာ ခဲယမ်းမီးကျောက်များ ပေါက်ကွဲ၍ ပျက်စီးသည်

ထက်ပင် ဆိုးလေသည်။

ဤတဲတွင် အလုပ်ဆက်လက်လုပ်ရန် မဖြစ်နိုင်ရကား ကျွန်ုပ် သည် အိမ်တစ်အိမ်ကို ရှာဖွေရပြန်ရာ တစ်ပါရေရိမြို့မှ ဂျာအိုကွန်နဲပိုင် အိမ်တစ်ဆောင်ကို တွေ့၏။ ဤအိမ်ကိုငှားရမ်း၍ ခဲယမ်းမီးကျောက်၊ ယမ်းတောင့် စသည်တို့ကို ရှေးကထက် သတိထား၍ လုပ်ကိုင်သဖြင့် အတန် ထမြောက်အောင်မြင်လေသည်။ ပေါက်ကွဲခြင်းမဖြစ်စေရန် အထူးသတိပြု၍ လုပ်ဆောင်ခဲ့သော်လည်း အခြားအကြောင်းများကြောင့် ဤအိမ်တွင် ကြာရှည်စွာ မနေနိုင်ဘဲ ပြောင်းရွှေ့ရပြန်၏။

ဤအိမ်တွင်နေရစဉ်၌ ကျွန်ုပ်တို့မှာ အထူးစိတ်မချမ်းမသာဖြစ် ရ၏။ ကိုယ်ချမ်းသာမှုလည်း အလျဉ်းမရှိပေ။ ကျွန်ုပ်တို့မှာ အိပ်ရာခေါင်း အုံးမရှိ။ အိပ်ရာခေါင်းအုံးများ ဝယ်ယူရန်လည်း ပိုက်ဆံမရှိပေ။ အိမ်နီးပါး ချင်းများထံမှ စောင်များကို ငှားရ၏။ ကောက်ရိုးများကိုမူ အနီးရှိ လယ် သမားကြီးထံမှ တောင်းယူရ၏။ မြေပေါ်၌ ကောက်ရိုးများခင်းပြီးလျှင် ကောက်ရိုးပေါ်၌ စောင်တစ်ထည်ကို ဖြန့်ထား၏။ ထိုစောင်ပေါ်၌ အိပ်ပြီး လျှင် ကိုယ်ပေါ်၌ သတင်းစာစက္ကူများ ဖုံးလွှမ်းပြီးသော် ၎င်းစက္ကူများ အပေါ်မှ အခြားစောင်တစ်ထည်ကို တင်၍ အိပ်ရ၏။ သတင်းစာစက္ကူ များမှာ အတန်အချမ်းလုံသော စောင်များဖြစ်၏။ မည်သည့်ဘက်မျှ မစောင်းမရွေ့ဘဲအိပ်လျှင် ၃ နာရီမျှ ကောင်းစွာအိပ်ရ၏။ စောင်းလိုက် ရွေ့လိုက်သည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် သတင်းစာစက္ကူများ စုတ်ပြတ်သွားရကား ထိုစက္ကူကြားတို့မှ အအေးဓာတ်များ ဝင်လာလျှင် မအိပ်နိုင်တော့ပေ။ အိပ်ရာမကောင်းသည်ထက် ဆိုးဝါးသောအချက်မှာ ကြွက်များ၏ အနှောင့်အယှက်ပင်ဖြစ်၏။

ဤသေနာကောင် ကြွက်ကလေးများသည် အလွန်များပြား၍ ရဲ တင်းလှ၏။ ညတိုင်းလိုလိုပင် ကျွန်ုပ်တို့၏ ဆံပင်များကို လာ၍ကိုက်

သဖြင့် မကြာခဏ လန့်၍နိုး၏။ ကျွန်ုပ်သည် ဒေါသဖြစ်၍ ခြောက်လှန့် ကြိမ်းမောင်းခြင်းပြုသောအခါ ဆင်းထရေစီက “သနားစရာကောင်းတဲ့ အကောင်ကလေးတွေပါကွာ၊ တို့မပျော်နိုင်ပေတဲ့ သူတို့ ပျော်ပျော်ပါးပါး နေတာ မနှောင့်ယှက်ပါနဲ့၊ တို့ဆံပင်တွေကိုက်ပေမဲ့ သည်းခံလိုက်ပါကွာ” ဟု ကြွက်များဘက်က ရှေ့နေလိုက်လေသည်။ ကျွန်ုပ်ကလည်း “တို့များ မှာ စစ်ပုလိပ်တွေ နောက်ကလိုက်နေလို့ ခွေးပြေးဝက်ပြေး ပြေးနေရတဲ့ ဒုက္ခကိုလည်း သင်းတို့ သိဖို့ကောင်းတယ်၊ တို့ကိုလာပြီး ဒီလိုဒုက္ခထပ် ပေးဖို့ မကောင်းဘူး” ဟု ဆင်ခြေကန်ရပေသည်။

ကာလအတန်ကြာ မည်သည့်အနှောင့်အယှက်မျှ မရှိသဖြင့် ကျွန်ုပ် တို့၏လုပ်ငန်းသည် တိုးတက်ကောင်းမွန်လာ၏။ ကျွန်ုပ်နှင့် အစုစပ်လုပ် သူ ပက်ထရစ်ကီအော့ ထွက်သွားပြီးနောက် ဆင်းဟိုဂင်ဆိုသော ရဲဘော် တစ်ယောက်သည် ကျွန်ုပ်နှင့်တွဲ၍ အလုပ်လုပ်လေသည်။

ဆင်းထရေစီ၊ ဆင်းဟိုဂင်နှင့် ကျွန်ုပ်တို့သည် တစ်စိတ်တစ် သဘောတည်းပင်ဖြစ်၏။ ကျွန်ုပ်မှာ ဆင်းဟိုဂင်နှင့် ယနေ့တိုင် သဘော ကွဲလွဲချက်မရှိပေ။ ဆင်းထရေစီနှင့်လည်း သူ့အသက်ပျောက်သည့်နေ့ အထိ ကျွန်ုပ်တို့သည် ဒေါသထွက်ကာ ခွန်းကြီးခွန်းငယ် ပြောရသည် ဟူ၍မရှိပေ။

ဂျာအိုကွန်နဲ၏အိမ်တွင် ခေတ္တနေကြရစဉ် ဆူးမတ်ရောဘင်ဆင် ဆိုသူ ရဲဘော်တစ်ယောက်လည်း ကျွန်ုပ်တို့နှင့်အတူ လာ၍နေ၏။ ဆူး မတ်ရောဘင်ဆင်သည် စကော့တလန်ပြည် ဂလက်စဂိုမြို့တွင် အတန် ကြာ နေထိုင်ခဲ့ဖူးသူဖြစ်၏။ ထရေစီ၊ ဟိုဂင်၊ ရောဘင်ဆင်နှင့် ကျွန်ုပ်တို့ ၄ ယောက်သည် သဘောချင်းလည်းညီ၊ အသက်အရွယ်ချင်းလည်း မတိမ်းမယိမ်း၊ အကြံအစည် အမြော်အမြင်တို့လည်း တူသည်ဖြစ်၍ အလွန်ရင်းနှီးသောမိတ်ဆွေများ ဖြစ်ကြ၏။ ကျွန်ုပ်တို့ ၄ ယောက်သည်

လွတ်လပ်သော အိုင်ယာလန်ပြည်ကြီးဖြစ်စေရန် စိတ်ကူးဖြင့် ရူးခဲ့ကြ သည့်အပြင် လွတ်လပ်ရေးအတွက်လည်း အကြီးအကျယ်ကြံစည်ကာ အစီအစဉ် ရေးဆွဲခဲ့ဖူးလေသည်။

မကြာမီ အိမ်ရှင်ဖြစ်သော ဂျာအိုကွန်နဲသည် သူ့အိမ်မှ ကျွန်ုပ်တို့ ထွက်သွားစေရန် နို့တစ်ပေးလေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့မှာ အိမ်ငှားရမ်းနေထိုင် သောသူများကဲ့သို့ အခွင့်အရေးလည်း မရှိသည့်အပြင် ကျွန်ုပ်တို့အား မည်သည့်ပါလီမန် အက်ဥပဒေကမှ ကာကွယ်ထားခြင်းမရှိသဖြင့် ပြောင်း ရွှေ့ရတော့မည်ဟု သေချာ၏။ ကျွန်ုပ်တို့မှာ ဝရမ်းပြေးများဖြစ်ရာ လက် ထဲတွင် ပိုက်ဆံရှိသည့်တိုင်အောင် အတိအလင်း အိမ်လိုက်လံငှားရမ်းရန် ခဲယဉ်းလှပေသည်။ စစ်ပုလိပ်တို့သည် ချောင်ကြိုချောင်ကြားမကျန် တစ်နယ်လုံးသိသူများဖြစ်လျက် အင်္ဂလိပ်အုပ်စိုးခြင်းကို ကျေနပ်နေသော အိုင်းရစ်လူမျိုးများကလည်း သူတို့အား ကူညီနေရကား ကျွန်ုပ်တို့မှာ ထင်ထင်ရှားရှား အလုပ်လုပ်၍ မဖြစ်တော့ပေ။

သို့သော် အကျွန်ုပ်တို့၏ ကုသိုလ်ကံ ကောင်းလာပြန်ချေပြီ။ ဆင်း ဟိုဂင်၏ နှမဝမ်းကွဲများ၏ ယာတဲတစ်ခုသည် မြို့ပြင်တွင်ရှိရာ ထိုယာတဲ ကို ကျွန်ုပ်တို့အား အသုံးပြုရန်ပေးလေသည်။ အဆိုပါယာတဲတွင် အိပ် ရာနေရာကောင်း၍ အဝတ်အစားကိုလည်း ပြောင်ပြောင်ရောင်ရောင် ဝတ် ဆင်ရပေ၏။ သို့သော် အစားအသောက်ကား မရတစ်ချက် ရတစ်ချက် ဖြင့် အငတ်ငတ်အမွတ်မွတ်နေရ၏။ ဤယာတဲတွင် နေထိုင်ရစဉ်က ရက်သတ္တနှစ်ပတ်မျှ ဆန်ကိုပြုတ်၍ သကြားမပါ၊ နို့မပါဘဲ အသားလွတ် သောက်ခဲ့ရပေသည်။ ဤသို့ ငတ်ပြတ်သောဘဝမျိုးမှာ ကျွန်ုပ်အဖို့ အသစ်အဆန်းမဟုတ်ပေ။ ကျွန်ုပ်သည် မြို့နယ်အသီးသီးသို့ လှည့်လည် ကာ ရဲတပ်များ ဖွဲ့စည်းနေစဉ်အခါက နေ့စဉ်ရက်ဆက် အစာမစားဘဲ ဒုက္ခခံခဲ့ဖူးသည့်အပြင် အိပ်ရန် နေရာတစ်ခုရရှိရန် မိုင် ၂၀ မျှ ခြေကျင့်

လျှောက်ခဲ့ရသည်မှာလည်း များလှလေပြီ။

ဤယာတဲမှာလည်း ရန်သူစစ်ပုလိပ်များ၏ စက်ကွင်းမှ မလွတ်ကင်းပေ။ နောင်သောအခါ ယာတဲကို 'သံဖြူအိမ်' ဟူ၍ပင် စစ်ပုလိပ်တို့သည် ခေါ်ဝေါ်ခြင်းပြုလေသည်။

ကျွန်ုပ်တို့မှာ ငွေရေးကြေးရေးကျပ်တည်းမှုသည် ကြီးစွာသော အခက်အခဲပင်ဖြစ်၏။ ငွေကြေးဆိုသည်မှာလည်း ကျွန်ုပ်တို့ ကိုယ်ရေးအတွက်သုံးစွဲရန် အလျဉ်းမဟုတ်၊ တစ်နေရာမှတစ်နေရာသို့ လှည့်လည်သွားရောက်ရန်အတွက် သုံးဖို့ပင်ဖြစ်သည်။

တစ်နေ့သ၌ ကျွန်ုပ်နှင့် ဆင်းထရေစီသည် ဒပ်ဗလင်မြို့တော်သို့ လက်နက်များယူရန် ဘိုင်စကယ်စီး၍သွားကြ၏။ ကျွန်ုပ်တို့မှာ မီးရထားနှင့်သွားလိုသော်လည်း လက်မှတ်ဝယ်ရန် ငွေမရှိပေ။ ဒပ်ဗလင်မြို့တော်သို့ တနင်္လာနေ့ညနေ ၆ နာရီရောက်ရန် အထူးအရေးကြီး၏။ တနင်္လာနေ့မရောက်မီ တနင်္ဂနွေနေ့ညတွင်လည်း တစ်ပါရေရီမြို့၌ ရဲဗိုလ်များ အစည်းအဝေးတစ်ခုရှိ၏။ ဤအစည်းအဝေးကို ကျွန်ုပ်တို့ မတက်ဘဲနေ၍ရမည်မဟုတ်။ သို့ဖြစ်ရာ ဒပ်ဗလင်မြို့တော်သို့သွားရန် တစ်ပါရေရီမြို့မှ တနင်္လာနေ့နံနက် ၈ နာရီထိုးမှ ဘိုင်စကယ်ဖြင့် ထွက်လာနိုင်တော့၏။ မိုင်ပေါင်း ၁၁၀ ကို ဘိုင်စကယ်စီးခဲ့ရလျက် ညနေ ၆ နာရီမတိုင်မီ ကလေးပင် ဒပ်ဗလင်မြို့တော်သို့ ကျွန်ုပ်တို့ ဝင်ခဲ့လေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့မှာ တစ်နေ့လုံး ခရီးကလည်းပန်း၊ ဝမ်းကလည်းဟာ လွန်စွာ ဆာလောင်မွတ်သိပ်လှ၏။ တစ်ပါရေရီမြို့သား ဖီးရှာနာဟန်၏အိမ်သို့ ရောက်သောအခါ ကျွန်ုပ်တို့ကို ကောင်းစွာ ဧည့်ခံကျွေးမွေးသဖြင့် သက်သာရာရတော့၏။

ကျွန်ုပ်တို့သည် ဒပ်ဗလင်မြို့တော်၌ ကိစ္စမပြီးတတ်သဖြင့် တနင်္လာနေ့မှစနေနေ့အထိ နေကြရ၏။ ထိုသို့နေရာတွင်လည်း အခက်အခဲတွေ့ရ

ပြန်၏။ စနေနေ့ညနေ ၆ နာရီတွင် တစ်ပါးရေရိမြို့၌ ရဲဗိုလ်များ
 အစည်းအဝေးသို့ ကျွန်ုပ်တို့နှစ်ယောက် တက်ရမည်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်
 ကျွန်ုပ်တို့သည် ဖိရှာနာဟန်၏အိမ်မှ စနေနေ့နံနက် ၈ နာရီခွဲအချိန်တွင်
 ဘိုင်စကယ်များစီးကာ ထွက်ခွာလာခဲ့၏။ ကျွန်ုပ်တို့မှာ ခြောက်လုံးပြုး
 ၆ လက်၊ ယမ်းတောင့်ပေါင်း ၅၀၀ နှင့် လက်ပစ်ဗုံး ၆ ခု ပါလာ၏။
 ဤသို့ ကျွန်ုပ်တို့မှာ အစည်းအဝေးတက်ရန် ကြီးကြီးစားစား အချိန်မီပြန်
 ရောက်သော်လည်း အစည်းအဝေးချိန်းထားသည့်အချိန်၌ အခြားရဲဗိုလ်
 များ စုံစုံလင်လင် မရောက်လာကြသေးပေ။

အခန်း (၅) တိုင်းရေးပြည်ရေးအခြေအနေ

အိုင်းရစ်အပျော်တမ်းရဲတပ်သားများအား ယုံကြည်အားကိုးခြင်းကို ပြသော လွတ်တော်အမတ် ရွေးကောက်ပွဲကြီးသည် ၁၉၁၈ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် ဖြစ်ပေါ်လာ၏။

ထိုအချိန်အခါက အခြေအနေကို နားလည်ရန်လိုပေသည်။ အိုင်ယာလန်ပြည်တွင် လွတ်တော်အမတ် ရွေးကောက်ပွဲကြီး မလုပ်ခဲ့သည်မှာ ၇ နှစ်ရှိလေပြီ။ ဤ ၇ နှစ်အတွင်း များစွာသော တိုင်းသူပြည်သားတို့သည် စိတ်သဘောတစ်မျိုး ပြောင်းလဲလျက်ရှိနေ၏။ သူတို့သည် အင်္ဂလန်ပြည်အား ယုံကြည်ကိုးစားခြင်းမရှိသည့်ပြင် အင်္ဂလိပ်ပါလီမန် လွတ်တော်သို့ အိုင်းရစ်အမတ် ၁၀၀ ခန့် စေလွှတ်ဆောင်ရွက်စေခြင်းသည် မည်သည့်အရေးမျှ ထမြောက်အောင်မြင်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်းမရှိဘဲ အချည်းနှီးပင်ဖြစ်သည်ကို သိလာကြ၏။ အိုင်ယာလန်ပြည်အား ‘ဟုမ္မရူး’ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးပေးမည်ဟူ၍ လိမ်လည်လှည့်ဖြားခဲ့ပုံ၊ အိုင်းရစ်လူမျိုးများအား ကမ္ဘာစစ်ကြီးတွင် အင်္ဂလိပ်ဘက်မှ ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်ရန် အတင်းအကြပ်ပြုလုပ်ပုံတို့ကိုလည်း အသည်းခိုက်အောင် နာကြည်းနေကြပေသည်။ တိုင်းသူပြည်သားတို့ စိတ်သဘောပြောင်းလဲ

ခြင်း၌ အရေးအကြီးဆုံးသောအကြောင်းမှာ ၁၉၁၆ ခုနှစ်၌ ထကြွပုန်ကန်
 သော အရေးတော်ပုံကြီးပင်ဖြစ်၏။ ဤအရေးတော်ပုံကြီးကား တိုင်းသူ
 ပြည်သားများအား အမြင်တစ်မျိုးပြောင်းစေလျက် စိတ်ထားလည်း
 တစ်မျိုးပြောင်းစေခဲ့၏။ အထက်က ကျွန်ုပ်ဖော်ပြခဲ့သော ရွေးကောက်ပွဲ
 ကြီးသည် တိုင်းသူပြည်သားများ လုံးဝလွတ်မြောက်ရေးကို လိုလား
 ကြောင်း ထင်ရှားပြသော ရွေးကောက်ပွဲကြီးပင်ဖြစ်သတည်း။

၁၉၁၈ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာ ၁၁ ရက်နေ့တွင် အင်္ဂလိပ်နှင့် ဂျာမနီတို့
 စစ်ပြေငြိမ်းသောစာချုပ်ကို လက်မှတ်ရေးထိုးကြလေသည်။ စစ်ပြေငြိမ်း
 ပြီးနောက် ၇ ရက်ခန့်မျှကြာသောအခါ အဆိုပါရွေးကောက်ပွဲကြီးကို
 ဒီဇင်ဘာလ ၁၄ ရက်နေ့တွင် အိုင်ယာလန်ပြည်၌ ကျင်းပမည်ဖြစ်ကြောင်း
 အင်္ဂလိပ်တို့က ကြေညာ၏။ အရွယ်ရောက်သူတိုင်း မဲဆန္ဒပေးနိုင်ခွင့်ကို
 အင်္ဂလိပ်အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်အရ ဤအခါတွင် ပထမအကြိမ် စမ်းသပ်ခြင်း
 ပြုမည်ဖြစ်ရာ အိုင်ယာလန်ပြည်ရှိ လူငယ်လူရွယ်တို့သည် မိမိတို့၏
 လိုလားချက်ကို ဤရွေးကောက်ပွဲကြီး၌ အထင်အရှားပြရန်ဖြစ်ရကား
 ဆင်ဖိန်းအသင်းသားများသည် ဤအခွင့်အရေးကို လက်မလွတ်စေရန်
 အထူးကြိုးစားကြလေသည်။

သို့သော် ကျွန်ုပ်တို့မှာ တိုင်းသူပြည်သားများအား သဘောပေါက်
 အောင် သွန်သင်ပေးခြင်း၊ အစည်းအရုံးများ တည်ထောင်ပေးခြင်း ပြုရပေ
 မည်။ ဤအချိန်အခါတိုင်း ဆင်ဖိန်းဟူသောအမည်နှင့် ဤအသင်း၏
 ဝါဒကို တိုင်းသူပြည်သားတို့သည် ကောင်းစွာ နားလည်ခြင်းမရှိသေးပေ။
 ဆင်ဖိန်းအသင်း၏ တိုင်းရေးပြည်ရေးအဖွဲ့နှင့် ဆင်ဖိန်းအသင်း၏ စစ်
 ရေးစစ်ရာဆိုင်ရာ အိုင်းရစ်အပျော်တမ်းရဲတပ်အဖွဲ့တို့ သီးခြားတည်ရှိ
 သည်ကို ခွဲခြား၍မသိကြပေ။ ၁၉၁၆ ခုနှစ်က ပေါ်ပေါက်သော လွတ်
 လပ်ရေးတိုက်ပွဲကြီးကို 'ဆင်ဖိန်းထကြွမှုကြီး' ဟူ၍ ခေါ်ဆိုကြ၏။ ကျွန်ုပ်

တို့ရဲ့တပ်သားများကိုလည်း 'ဆင်ဖိန်းရဲ့တပ်သား' များဟု သမုတ်လေသည်။ ၁၈၄၈ ခုနှစ်က စတင်တည်ထောင်သော အိုင်ယာလန်ပြည်လူငယ်များအသင်းကြီး၏ သမ္မတအလံတော်ဖြစ်သော အစိမ်းအဖြူနှင့် လိမ္မော်ရောင် သုံးရောင်ခြယ်အလံကြီးကို နောင်သောအခါ ဖင်နီယံအဖွဲ့ဝင်များကလည်း ဆက်လက်၍ အသုံးပြုခဲ့ရကား ဤ သုံးရောင်ခြယ်အလံကိုပင် ဆင်ဖိန်းအလံဟူ၍ ခေါ်တွင်နေလေသည်။ ထိုသို့ ယူဆနေသူများသည် ကျွန်ုပ်တို့ကို များစွာ ဒုက္ခပေးကြပေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဆင်ဖိန်းအသင်းကြီးကလည်း သမ္မတအုပ်ချုပ်ရေးကို လိုလားသောသူများ၏ ဆန္ဒအတိုင်း အစီအစဉ်များ ပြုလုပ်ပေးသောကြောင့်ဖြစ်၏။ မြို့တိုင်းရွာတိုင်းတွင် ဆင်ဖိန်းအသင်းများ ပေါ်ပေါက်လာသောအခါ ထိုအသင်းများ၌ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်သူ၊ သို့မဟုတ် အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် ဆောင်ရွက်သူများသည် ဆိုင်ရာနယ်ပယ်ရှိ ရဲတပ်များတွင် ရဲဗိုလ်များဖြစ်လာကြ၏။ ဆင်ဖိန်းအသင်းကြီး၏ တိုင်းရေးပြည်ရေးအဖွဲ့များတွင်လည်း အများအားဖြင့် ရဲတပ်သားများ ပါဝင်ဆောင်ရွက်နေကြ၏။ ရဲတပ်သားများသည်လည်း ဆင်ဖိန်းအသင်းသားများ ဖြစ်ကြလေသည်။

ရွေးကောက်ပွဲကြီး ကျင်းပသောအခါ တစ်တိုင်းပြည်လုံး ဆင်ဖိန်းအသင်းကြီးသို့ စိတ်ညွတ်လျက်ရှိလေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ဘက်တွင် မြောက်မြားစွာသောဘုန်းကြီးများ ပါဝင်သည့်ပြင် စိတ်အားထက်သန်သော ဓမ္မကထိကများ၏ ဟောပြောမှုကြောင့် တစ်တိုင်းတစ်ပြည်လုံး ကျွန်ုပ်တို့ဘက်ပါလာကြ၏။ သမ္မတအုပ်ချုပ်ရေးကို လိုလားကြောင်း ဝါဒဖြန့်ဖြူးခဲ့သဖြင့် ဆင်ဖိန်းအသင်းကြီး၏ တိုင်းရေးပြည်ရေးအဖွဲ့မှာ တစ်နေ့တခြားအသင်းသားများ တိုးပွားလာသော်လည်း ကျွန်ုပ်တို့ ရဲတပ်အဖွဲ့များမှာ တဖြည်းဖြည်း အင်အားလျော့လာ၏။ ကျွန်ုပ်တို့သည် ရဲတပ်များအင်အားလျော့လာသည်ကို ယူကျုံးမရဖြစ်သော်လည်း ဤရွေးကောက်ပွဲ

ကြီးပြီးသောအခါ ရဲတပ်သားများ အင်အားကောင်းလာအောင် အလုပ်လုပ်မည်ဟု ရည်ရွယ်ကာ ရွေးကောက်ပွဲကြီး ထမြောက်အောင်မြင်စေရန် အထူး လုံးပန်းကြိုးစားကြ၏။ ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့သည် သမ္မတအုပ်ချုပ်ရေးကိုလိုလားသော အမတ်လောင်းများအတွက် မဲဆန္ဒရစေရန် နေ့မအိပ်ညမအား စိတ်ရောကိုယ်ပါ နယ်လှည့်၍ ဟောပြောခြင်း၊ နှိုးဆော်ခြင်းကို အားတက်သရော လုပ်ကြလေသည်။ တိုင်းပြည်တွင်းရှိ လမ်းခွလမ်းဆုံတိုင်း၌လည်း “ဆင်ဖိန်းအသင်းသို့ ဝင်ကြလော့” “သမ္မတအုပ်ချုပ်ရေးအတွက် မဲပေးကြလော့”၊ “၁၉၁၆ ခုနှစ်က အာဇာနည်များ၏ လမ်းကို လိုက်ကြပါ” အစရှိသော လှုံ့ဆော်သည့် စာတမ်းများကို ကျွန်ုပ်တို့သည် စိုက်ထူထားကြသည်။ ဤနည်းဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့သည် တစ်တိုင်းတစ်ပြည်လုံးအား ကျွန်ုပ်တို့ဘက်သို့ပါအောင် လှုံ့ဆော်ခဲ့၏။ သမ္မတအုပ်ချုပ်ရေးကိုလိုလားသော အမတ်လောင်းဟူသမျှသည် အင်္ဂလိပ်ပါလီမန်သို့ တက်ရောက်လိမ့်မည်မဟုတ်ကြောင်း အရွေးအကောက်ခံရပါလျှင် ဤအမတ်တို့သည် သမ္မတအုပ်ချုပ်ရေးအတွက် အိုင်ယာလန်ပြည်၌သာနေ၍ အလုပ်လုပ်ကြလိမ့်မည်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ကျွန်ုပ်တို့၏ ဝါဒကို အတိအလင်း ဖွင့်၍ ကြေညာခဲ့လေသည်။

ဤကဲ့သို့ အားကြီးမာန်တက် ကျွန်ုပ်တို့ရဲတပ်သားများက ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းကြောင့် မန်စတာနယ်တွင် ဝါးတားဖို့မြို့မှတစ်ပါး အခြားမြို့နယ်များအတွက် ကျွန်ုပ်တို့၏ ကိုယ်စားလှယ်အမတ်လောင်းများသာ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်းခံရ၏။ လိန်းစတားနှင့် ကွန်နောက်နယ်များ၌လည်း ဤနည်းအတိုင်းပင် ကျွန်ုပ်တို့ကိုယ်စားလှယ် အမြောက်အမြား အရွေးခံရ၏။ အားစတားနယ်၌ပင် ကျွန်ုပ်တို့ကိုယ်စားလှယ်များ အတော်အသင့် အရွေးခံရလေသည်။ အချုပ်အားဖြင့် ဖော်ပြရသော် အမတ်နေရာပေါင်း ၁၀၅ နေရာရှိသည့်အနက် အင်္ဂလိပ်အုပ်ချုပ်ရေးကို လက်မခံဘဲ

သမ္မတအုပ်ချုပ်ရေးကိုသာ လိုလားသော ကျွန်ုပ်တို့၏ ကိုယ်စားလှယ် အမတ်ပေါင်း ၇၃ ယောက် ရွေးကောက်တင်မြောက်ခြင်း ခံရ၏။

ဤရွေးကောက်ပွဲကြီး ပြီးစီးသည့်နောက် တစ်လခန့်အကြာ ၁၉၁၉ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၂၂ ရက်နေ့တွင် ရွေးကောက်တင်မြောက်ခြင်းခံရသော ကျွန်ုပ်တို့၏ ကိုယ်စားလှယ်အမတ်ပေါင်း ၇၃ ယောက်သည် ဒပ်ဗလင် မြို့တော်၌ လွှတ်တော်အစည်းအဝေးတစ်ခု ပထမအကြိမ် ကျင်းပပြီးလျှင် သမ္မတအုပ်ချုပ်ရေးအရ အိုင်ယာလန်ပြည်ကို အုပ်ချုပ်မည်ဖြစ်ကြောင်း ကြေညာလျက် သမ္မတအစိုးရဖွဲ့စည်းရန် စီမံကြ၏။ ထိုနေ့တွင်ပင် ကျွန်ုပ်တို့၏ လက်တစ်ဆုပ်မျှသော ရဲတပ်သားများသည် အင်္ဂလိပ်အစိုးရ တို့၏ စိုးမိုးအုပ်ချုပ်ခြင်းကို မကျေနပ်ကြောင်း အတိအလင်း ပြလိုက် လေသည်။ မည်သို့ပြသည်ကို ဖော်ပြပါဦးအံ့။

ရွေးကောက်ပွဲကြီး ပြီးစီးသောအခါ ကျွန်ုပ်တို့၏ အခြေအနေကို ပြန်၍ချိန်ဆရန် များစွာ အချိန်ရလေသည်။ အင်္ဂလိပ်စစ်တပ်နှင့် အင်္ဂလိပ် အစိုးရတို့ကို တိုင်းပြည်မှ နှင်ထုတ်လိုသောဆန္ဒ မည်မျှပြင်းထန်သည်ကို ရွေးကောက်ပွဲကြီးတွင် ကျွန်ုပ်တို့ကိုယ်စားလှယ် အမြောက်အမြား ရွေး ကောက်တင်မြောက်ခံရခြင်းဖြင့် ထင်ရှားသိသာလေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့အား တိုင်းပြည်က ထောက်ခံအားပေးသည်မှာ ထင်ရှားသော်လည်း ကျွန်ုပ်တို့ ရဲတပ်များမှာ အထူးအားလျော့လျက်နေ၏။ များစွာသော ရဲတပ်သား များသည် ရဲအဖွဲ့များမှ နုတ်ထွက်ကြလျက် တိုင်းရေးပြည်ရေးသမားများ ဖြစ်လာကြ၏။ အိုင်းရစ်လူမျိုးများအား စစ်ထဲသို့ အတင်းအကြပ် ဝင် ရောက်စေခြင်းကို အင်္ဂလိပ်အစိုးရတို့သည် လက်လျော့လာသည်ကစ၍ လူအပေါင်းတို့၏ စိတ်ဓာတ်သည် ရှေးကလောက် တင်းမာခြင်းမရှိတော့ ဘဲ အားလျော့လာကြ၏။ စိတ်ဓာတ်များ ယခင်ကကဲ့သို့ ပြန်လည်ထက် သန်စေရန် ကျွန်ုပ်တို့သည် အလုပ်တစ်ခုကို အလျင်အမြန် လုပ်ပြရန်

သင့်ပြီဟု ထင်မြင်မိ၏။ ဤသို့ အလုပ်လုပ်ပြရန်ကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ ကျွန်ုပ်သည် ဆင်းထရေစီနှင့် မကြာခဏ တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခဲ့၏။ ကျွန်ုပ်တို့ရှေ့က လမ်းပြ၍လုပ်ဆောင်သွားပါလျှင် အားကိုးအားထားရမည့် နောက်လိုက်များ ပေါ်ပေါက်လာမည်ကို ကျွန်ုပ်ယုံကြည်၏။ ထိုသို့ ကျွန်ုပ်တို့လုပ်ငန်းကို အထင်အရှားပြရန်အခါသည် မကြာမီ ဆိုက်ရောက်လာတော့၏။

စာရှုသူများအား ‘ဆိုလိုဟက်ဘက် သောင်းကျန်းမှုကြီး’ သို့မဟုတ် ကျွန်ုပ်တို့အား မလိုလားသော သတင်းစာများအာဘော်အရ ‘ဆိုလိုဟက်ဘက်လူသတ်မှုကြီး’ အကြောင်းကို ဦးစွာဖော်ပြပါအံ့။ သတင်းစာများက အင်္ဂလန်နှင့်ကျွန်ုပ်တို့ အတိအလင်းတိုက်ခိုက်ခြင်းကို အထူးကန့်ကွက်ရေးသားကြလေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ ထိုသို့ အတိအလင်း အင်္ဂလန်အား တော်လှန်ခြင်းသည် တစ်နေ့တခြား တိုးပွားလာသောအခါမှ အချို့သတင်းစာများသည် ကျွန်ုပ်တို့နှင့်ဆန့်ကျင်ကာ မရေးသားကြတော့ပေ။ ထိုမှတစ်ပါး ကမ္ဘာစစ်ကြီးပြီး၍ နောက်တစ်နှစ်အတွင်း သတင်းစာများကို အင်္ဂလိပ်အစိုးရတို့က ချုပ်ချယ်ထားသေးသည်ကိုလည်း သတိပြုရဦးမည်ဖြစ်ကြောင်း။

အခန်း (၆) ဆိုလိုဟက်ဘက်

၁၉၁၉ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ အစလောက်တွင် ဆိုလိုဟက်ဘက်ပင် လယ်ကမ်းခြေ၌ အသုံးပြုရန် ပေါက်ကွဲစေတတ်သော ယမ်းဘီလူးများကို ယူဆောင်သွားလိမ့်မည်ဟု သတင်းရရှိလေသည်။ ထိုအချိန်အခါက လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်အတိုင်း အဆိုပါ ယမ်းဘီလူးများကို ပုလိပ်များစောင့်ကြပ်ကာ ပို့လိမ့်မည်ဟု သိရှိရ၏။

ကျွန်ုပ်က ဆင်းထရေစီအား 'တို့အရေးကြုံပြီဟေ့၊ တို့တစ်တွေရဲ့ လုပ်ငန်းကို ချက်ချင်းပြမှဖြစ်မယ်၊ သို့မဟုတ်ရင် တို့ရဲတပ်သားတွေ စိတ်အားလျော့ကုန်လိမ့်မယ်' ဟု ပြောဆို၏။ စွန့်စွန့်စားစားလုပ်ရမည့် အလုပ်မျိုးတွင် ရဲတပ်သား အနည်းငယ်သာရှိသည်ကို ကျွန်ုပ်သိ၏။ ကျွန်ုပ်တို့ရှေ့က လမ်းပြသွားပါလျှင် နောက်လိုက်များ အခါအားလျော်စွာ တိုးပွားများပြားလာမည်ကိုလည်း ကျွန်ုပ်ယုံကြည်၏။ ဤကဲ့သို့ အကြမ်းဖက်၍ ရွပ်ရွပ်ချုံ့ချုံ့ တိုက်ခိုက်ရမည့်ပွဲမျိုးတွင် လူအရေအတွက် များပြားသည်ထက် လူကောင်းသူကောင်း ရဲရဲတောက် အာဇာနည်အနည်းငယ်သာလိုသည်မှာ အမှန်ဖြစ်၏။

ကျွန်ုပ်တို့သည် အဆိုပါ ယမ်းဘီလူးများ ယူဆောင်လာပါလျှင်

လမ်းမှတ်၍ တိုက်ခိုက်လုယူရန်ကိစ္စကို ကာလအတန်ကြာ ဆွေးနွေးကြလေသည်။ နောက်ဆုံး၌ ကျွန်ုပ်တို့သည် အစောင့်ပုလိပ်များကို လက်နက်ချစေ၍ ယမ်းဘီလူးများကိုယူရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်၏။

ထိုအခါက ကျွန်ုပ်တို့အလိုရှိသော ပစ္စည်းများမှာ သေနတ်နှင့် ယမ်းဘီလူး စသော လက်နက်များသာဖြစ်ရာ လူကို ဒုက္ခမဖြစ်စေဘဲ လိုသည်ကိုရလျှင် ကျေနပ်မည်ပင်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့သည် ယမ်းဘီလူးများ သယ်ယူလာမည့်လမ်းတွင် မည်သည့်နေရာတွင် လုယူရန်အကောင်းဆုံးဖြစ်သည်ကို ရှာဖွေကာ နေရာတစ်ခုကို ရွေးချယ်လိုက်၏။ ကျွန်ုပ်တို့မှာ ဤနေရာဒေသတွင် မွေးဖွား၍ ကြီးပြင်းလာသူများ ဖြစ်သည့်အတိုင်း အပ်ကျသည့်နေရာကိုပင် သိရှိသူများဖြစ်၏။ ဆင်းထရေစီနေထိုင်သော ယာတဲမှာ ဆိုလိုဟက်ဘက်ကမ်းခြေနှင့် ခဲတစ်ပစ်သာ ဝေးကွာ၏။

ဆိုလိုဟက်ဘက်အမည်ရှိသောနေရာမှာ တစ်ပါရေရီမြို့မှ နှစ်မိုင်ခွဲအကွာတွင်တည်ရှိ၍ လင်မာရစ်မီးရထားလမ်းဆုံနှင့် တစ်မိုင်ခန့်သာ ဝေး၏။ ကမ်းခြေဆီသို့ လမ်းခွဲကလေးတစ်ခုဖြင့် သွားရ၏။ ထိုနေရာနှင့် တစ်မိုင်ခွဲခန့်နေရာတွင် ဒိုနိုဟီးရွာကလေးတစ်ရွာမှတစ်ပါး အခြား မည်သည့်ရွာမှမရှိချေ။ သို့သော် ယာတဲများနှင့် အိမ်ကလေးများကား ထိုနေရာ ဤနေရာတို့၌ ကျိုးတိုးကျဲတဲတည်ရှိ၏။

ပင်လယ်ကမ်းခြေမှာ လမ်းခွဲကလေး၏ လက်ယာဘက်တွင် တည်ရှိ၏။ တစ်ပါရေရီမြို့မှလာသော လမ်းကြီးသည် ထိုလမ်းခွဲနေရာသို့ ရောက်သောအခါ ဘေးနှစ်ဖက်နှစ်ချက်တို့၌ ချိုင့်ဝှမ်းများရှိ၏။ ထိုချိုင့်ဝှမ်းများနေရာတွင် ဆူးချုံကလေးများ ဟိုတစ်စုသည်တစ်စု တည်ရှိ၏။

ယမ်းဘီလူးများ ပို့လိမ့်မည်ဟု သတင်းရသောရက်မှာ မမှန်ချေ။ ဇန်နဝါရီလ ၁၆ ရက်နေ့တွင် လာလိမ့်မည်ဟု စောင့်မျှော်နေသော်လည်း

နောက် ၅ ရက်ကြာသောအခါမှ ပေါ်လာတော့၏။ ထို ၅ ရက်လုံးလုံး ကျွန်ုပ်တို့မှာ အသင့်စောင့်ဆိုင်းလျက် နေခဲ့ရ၏။ ကျွန်ုပ်တို့ရဲဘော်တစ်စုသည် မိမိတို့သွားလာမည့်အကြောင်းကို မပြောကြားဘဲ အိမ်မှ ထွက်ခွာလာခဲ့ကြ၏။ သုံးရက်ကြာသောအခါ ရဲဘော် ၈ ယောက်မှတစ်ပါး တခြားရဲဘော်များကို သူတို့အိမ်များသို့ ပြန်၍ လွှတ်လိုက်ရ၏။ အဘယ်ကြောင့် ပြန်၍ လွှတ်ရသနည်းဆိုသော် သူတို့အား ကျွေးမွေးရန် အစားအစာလည်း မလုံလောက်သည့်အပြင် အစားအစာများ ဝယ်ယူရန်လည်း ငွေကြေးမရှိပေ။

ကျွန်ုပ်နှင့် ရဲဘော် ၈ ဦးသည် ထိုနေရာတွင် နေရစ်ကာ စောင့်ဆိုင်းနေကြ၏။ ကျွန်ုပ်နှင့် အတူရှိနေသူများမှာ ဆင်းထရေစီ၊ ဆူးမတ်ရော်ဘင်ဆင်၊ ဆင်းဟိုဂင်၊ တင်ကရော်ပီ၊ ပက်ထရစ်အိုဒွိုင်၊ မိုက်ကယ်ဘရိုင်ယံ၊ ပက်ထရစ်မက်ကောမစ်နှင့် ဂျက်အိုမီးယားရားတို့ဖြစ်၏။

ကျွန်ုပ်တို့ ဤသို့စောင့်ဆိုင်းနေသည်ကို မည်သူမျှ မရိပ်မိရန် အထူးသတိပြုရ၏။ ဤနေရာ၌ ကျွန်ုပ်တို့ရှိနေသည်ကို အနီးအပါးရှိလူများ မမြင်မတွေ့စေလိုပေ။ ပင်လယ်ကမ်းခြေတွင် အလုပ်လုပ်နေသူများလည်းရှိ၏။ ကျွန်ုပ်တို့ စောင့်ဆိုင်းနေသောနေရာတွင် ကျွန်ုပ်တို့အား မြင်တွေ့သွားပါမူ အကြံအစည်ပျက်တော့မည်မှာ မလွဲချေ။ နေ့စဉ်နံနက် အရုဏ်မတက်မီ ကျွန်ုပ်တို့သည် ရွေးချယ်ထားသောနေရာသို့ ခြေသံမကြားအောင်သွားပြီးလျှင် ချုံကြီးချုံကြားတွင် ပုန်းလှိမ်းနေကြ၏။ ကျွန်ုပ်တို့အထဲမှ ရဲဘော်တစ်ယောက်မူ တစ်ပါးရေရှိမြို့မှလာသော လမ်းမကြီးနှင့် လမ်းခွဲတွင် လမ်းလျှောက်ကာ အထောက်တော်အဖြစ် စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုနေ၏။ ထိုနေရာတွင် ကျွန်ုပ်တို့သည် မွန်းလွဲ ၂ နာရီအထိ စောင့်နေကြလျက် မလာမှန်းသိသောအခါ အိမ်သို့ ပြန်ကြ၏။ မွန်းလွဲ ၂ နာရီထက် နောက်ကျ၍လည်း ယမ်းဘီလူးများကို ယူဆောင်လာမည်

မဟုတ်ပေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် မိုးမချုပ်မီ တစ်ပါးရေရိမြို့သို့ ပုလိပ်များ ပြန်နိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်သောကြောင့်ဖြစ်၏။ ကျွန်ုပ်တို့ ရဲဘော် ၉ ယောက်သည် ကျွန်ုပ်၏အိမ်၌ပင် စု၍ အိပ်ကြ၏။ နေ့စဉ် နံနက်တိုင်း ကျွန်ုပ်၏မိခင်သည် ကျွန်ုပ်တို့အား နံနက် ၄ နာရီတွင် ထမင်းကျွေးရ၏။ ၅ ရက်မြောက်သောနေ့နံနက်တွင် ကျွန်ုပ်၏မိခင်က “မင်းတို့ ဒီကနေ့ ဘာမှမလုပ်ဖြစ်ရင် နက်ဖြန် မင်းတို့ဟာမင်းတို့ ရှာဖွေစားကြပေတော့” ဟု ထုတ်ပြန်ကြေညာခြင်းပြု၏။

၁၉၁၉ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၂၁ ရက်နေ့သည်ကား ကျွန်ုပ်တို့ တိုင်းသူပြည်သားများသည် အထူးပျော်ရွှင်မြူးထူးသော နေ့ထူးနေ့မြတ် ဖြစ်၏။ ထိုနေ့တွင် ကျွန်ုပ်တို့၏ လွှတ်တော်အမတ်များသည် ‘ဒေးအာရီ နီယံ’ ခေါ် ‘တို့လွှတ်တော်ကြီး’ ၏ ပထမအစည်းအဝေးကို ကျင်းပလျက် သမ္မတအစိုးရကို စတင်ထူထောင်ပြီးသော် ကမ္ဘာပေါ်ရှိ သခင်နိုင်ငံများသို့ အိုင်ယာလန်သမ္မတအစိုးရ၏ ကြေညာချက်ကို ထုတ်ဝေခြင်းပြုလေ သည်။

ကျွန်ုပ်တို့မှာမူ လမ်းဘေးရှိ ချိုင့်ဝှမ်းအတွင်း၌ ပုန်းကွယ်ကာ တစ်နေကုန်တစ်နေခန်း ကာလအတော်ကြာ စောင့်မျှော်လျက် နေကြရ ၏။ ထိုဇန်နဝါရီလ ၂၁ ရက်နေ့က ဒပ်ဗလင်မြို့တော်၌ ကျင်းပသော ‘တို့လွှတ်တော်’ အစည်းအဝေးအကြောင်းကို ကျွန်ုပ်တို့သည် စကားလက် ဆုံကျ၍နေလေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့၏ အထောက်တော်မှာလည်း တစ်ပါး ရေရိမြို့ဆီမှလာသော လမ်းကြီးကို မမှိတ်သောမျက်စိဖြင့် စူးစိုက်ကြည့် နေ၏။ ထိုသူသည် ကျွန်ုပ်တို့ထံ အပြင်းပြေးလာပြီးသော် “သူတို့လာနေ ပြီ၊ သူတို့လာနေကြပြီ” ဟု လေသံဖြင့် ပြောကြား၏။

ကျွန်ုပ်တို့ရဲဘော်တိုင်းသည် မိမိတို့၏တာဝန်ကို သိနားလည်ကြ ၏။ နေ့ရှိသမျှ ကျွန်ုပ်တို့သည် ဤအရေးကို မည်သို့မည်ပုံ ဆောင်ရွက်

မည်ဟု တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခဲ့ပြီးဖြစ်၏။ အချို့ရဲဘော်များသည် အနည်းငယ် တုန်လှုပ်ချောက်ချားခြင်းဖြစ်သော်လည်း ဣန္ဒြေမပျက်ကြပေ။ အထောက်တော်ထံမှ “သူတို့လာနေပြီ” ဟူသောစကားကို ကြားသည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် ကျွန်ုပ်တို့၏ ရဲဘော်များသည် မိမိတို့အား ချထားသော နေရာအသီးသီး၌ အသင့်ရှိနေကြသည်။ ကျွန်ုပ်တို့မှာ ရန်သူတို့နှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင်ကာ သတ္တိပြရတော့မည်ဖြစ်ရာ ဤအရေးသည် ကျွန်ုပ်တို့၏ သေရေးရှင်ရေးပင်ဖြစ်တော့၏။ ထိုမျှသာမဟုတ်သေး ယခုတိုက်ပွဲသည် တိုင်းပြည်လွတ်လပ်ရေးအတွက် ကာလအတန်ကြာ တိုက်ခိုက်ရမည့် တိုက်ပွဲကြီး၏ ရှေ့တော်ပြေးတိုက်ပွဲကလေးလည်းဖြစ်ပေသည်။

ကျွန်ုပ်တို့၏ အထောက်တော်သည် ပြေး၍ကြည့်ပြီးသော် တစ်ဖန် ပြန်လာကာ သတင်းပေးပြန်၏။ ဤအခါတွင် လာနေသော လူအရေအတွက်နှင့် မည်မျှ ကွာဝေးသေးသည်ကို အသေအချာပြောလေသည်။

သူတို့လည်း ကျွန်ုပ်တို့စောင့်နေရာဒေသနှင့် နီးသည်ထက် နီးကပ်လာလေပြီ။ တိတ်ဆိတ်နေသောအခါဖြစ်ရကား မြင်းခွာသံများနှင့်တကွ အနိမ့်အမြင့်ဖြစ်နေသော ကြမ်းတမ်းသည့်လမ်းပေါ်တွင် လေးလံသော ရထားဘီးကြီးများ တဂျိမ့်ဂျိမ့် တဂျိုင်းဂျိုင်း လိမ့်လာသံကိုလည်း ကြားရလေပြီ။

ဤနေ့တွင် ကျွန်ုပ်၏စိတ်သည် အထူးတည်ငြိမ်လျက်နေ၏။ သွေးကြောများသည်လည်း တောင့်တင်းမာကျောလျက်နေ၏။ ကျွန်ုပ်တို့ ဤအရေးတွင် အောင်မြင်သော်လည်းကောင်း၊ ချို့ယွင်းပျက်ပြားသွားသော်လည်းကောင်း မည်ကဲ့သို့ ဖြစ်လိမ့်မည်ကို ကျွန်ုပ်သည် ကြိုတင်သိနားလည်၏။

ဤကဲ့သို့အရေးမျိုး ကြုံသည့်အခါ မည်သို့ ဆောင်ရွက်ရမည်ကို နည်းလမ်းတကျ လေ့ကျင့်ထားသူများ (ဝါ) သေနတ်များကို မည်သို့ပစ်ရ

မည်ဟု သင်ကြားထားသောသူများနှင့် ကျွန်ုပ်တို့ ရင်ဆိုင်ရမည်ဖြစ်၏။ စစ်ပုလိပ်များအား လက်ပစ်ဗုံးများကို မည်သို့ ပစ်ရမည်ဟူ၍လည်း မကြာသေးမီကပင် သင်ကြားထားသဖြင့် သူတို့ နားလည်ပြီးဖြစ်၏။ ကျွန်ုပ်တို့ရဲဘော်တစ်စုမှာ သေနတ်များကို ပစ်တတ်ရုံသာ နားလည်၍ များစွာ အလေ့အကျင့်မရှိပေ။ လက်တည့်စမ်းရန်အတွက် ကျွန်ုပ်တို့မှာ ကျည်ဆန်ပါသော ယမ်းတောင့်ကို တစ်ခါမျှ မသုံးခဲ့ဖူးသေးပေ။ ကျွန်ုပ်တို့သည် ထိုသို့ ကျင့်သားမရသဖြင့် အကယ်၍ အရေးကြုံပါက တုန်လှုပ်ချောက်ချားခြင်းဖြစ်ချေသော် ဒုက္ခတွေ့ကြမည့်အကြောင်းကို ပြောကြားနောက်ပြောင်၍ပင် နေခဲ့ဖူးလေသည်။ သို့သော် ကျွန်ုပ်တို့သည် ဤအခါ၌ ကြောက်ခြင်းလန့်ခြင်းတို့ကို ဘေးချိတ်ကာ တည်ကြည်ငြိမ်သက်သောစိတ်ဖြင့် “ငါတို့သည် အိုင်းရစ်လူမျိုးဖြစ်၏။ အိုင်းရစ်လူမျိုးတိုင်းသည် သဘာဝဓမ္မအားဖြင့် တိုက်ခိုက်လေ့ရှိသူများပေတကား” ဟု စိတ်ကို တင်းထားကြလေသည်။

အရေးတော်ပုံကား ကြုံခဲ့ချေပြီ။ ကျွန်ုပ်ရပ်တည်နေသောနေရာမှ မောင်းနှင်လာနေသော ရထားကို မြင်ရ၏။ ရထားမောင်းသူနှင့် ဒီစတြိုက်ကောင်စီ၌ အလုပ်လုပ်သောသူတစ်ယောက်သည် ယမ်းဘီလူးများတင်လာသော ရထားဘေးမှ ခြေကျင် လိုက်ပါလာကြ၏။ ယူနီဖောင်းအနက်ကို ဝတ်ဆင်ထားသော ပုလိပ်နှစ်ယောက်လည်း ရိုင်ဖယ်သေနတ်များကို ကိုင်စွဲကာ ရထား၏ နောက်မှ ခြေလျင်လိုက်လာကြလေသည်။ ကျွန်ုပ်မှာ ခဏမျှ တဒိတ်ဒိတ် သွေးများတိုးလာပြီးနောက် သူတို့ကို မြင်လိုက်သည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် တုန်လှုပ်ချောက်ချားခြင်း ကင်းပျောက်လျက် စိတ်ငြိမ်သွားပြီးလျှင် ကိုယ်လက်တောင့်တင်းလာတော့၏။ ဤကဲ့သို့သော ရန်သူမျိုး ၁၂ ယောက်ခန့်ရှိစေ၊ ကျွန်ုပ်သည် တစ်ယောက်တည်း နှိမ်နင်းတိုက်ခိုက်နိုင်လိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်၏။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် လာနေသော

ဤသူများသည်ကား မိမိတို့တိုင်းပြည်ကို သစ္စာဖောက်ကာ ရန်သူများ၏ လက်ပါးစေသူလျှို့များဖြစ်သောကြောင့် ကျွန်ုပ်သည် သူတို့အား အနည်းငယ်မျှ ရွံ့ကြောက်ခြင်းမရှိပေ။ ကျွန်ုပ်တို့အနီးသို့ သူတို့ကပ်၍လာချေပြီ။ ကျွန်ုပ်တို့ခြောက်လုံးပြူးများ အရိပ်အောက်တွင် သူတို့ရောက်ခဲ့လေပြီ။

ကျွန်ုပ်တို့က “လက်မြောက်လိုက်” ဟု တစ်ပြိုင်နက်ထဲလိုပင် အော်လိုက်ကြ၏။ သူတို့သည် ကျွန်ုပ်တို့၏အမိန့်ကို လိုက်နာကြသလော၊ မလိုက်နာကြကုန်။ သူတို့၌ပါလာသော ရိုင်ဖယ်သေနတ်များကို ဆွဲကိုင်ကာ စစ်ရေးဆင်သကဲ့သို့ ကျွန်ုပ်တို့အားပစ်ရန် အသင့်ပြင်ကြ၏။ သူတို့လည်း အိုင်းရစ်အမျိုးသားများဖြစ်ရာ အညံ့ခံသည်ထက် အသေခံမည့်လူစားများပင်ဖြစ်ပေတကား။

ကျွန်ုပ်တို့သည် သူတို့အား လက်မြောက်ထားကြရန် အတန်တန် ပြောကြား၏။ သွေးထွက်သံယိုမဖြစ်အောင် သူတို့ အညံ့ခံစေလို၏။ သို့သော် သူတို့သည် အလွန်ခေါင်းမာသူများဖြစ်ရကား ကျွန်ုပ်တို့မှာ သူ့အသက်နှင့် ကိုယ့်အသက်ကို လုရတော့မည်ဖြစ်၏။

သူတို့သည် ကျွန်ုပ်တို့အား သေနတ်များဖြင့် ပစ်တော့မည်ဖြစ်၏။ သူတို့အား နောက်ထပ်ပြောဆိုနေလျှင် ကျွန်ုပ်တို့အသက် ရှိတော့မည် မဟုတ်ပေ။

ကျွန်ုပ်တို့ပစ်လိုက်သော သေနတ်ကျည်ဆန်များသည် မြန်လည်း မြန်၊ မှန်လည်းမှန်ပေသည်။ လက်တည့်လှ၏။ ပုလိပ်နှစ်ယောက်တို့မှာ မြေပေါ်သို့ အတုံးအရုံး လဲကျသွားလေသတည်း။

အခန်း (၇) ကျွန်ုပ်တို့လွတ်မြောက်ခြင်း

ကျွန်ုပ်တို့မှာ ယခုမှ တကယ့်အရေးကြုံချေပြီ။ ပုလိပ်များက လက်နက်ချသဖြင့် သေနတ်တစ်ချက်မှ မပစ်ရချေသော် ယခုကဲ့သို့ ဆိုးဝါးသောအခြေအနေမျိုးသို့ ရောက်မည်မဟုတ်ချေ။ ကျွန်ုပ်တို့ပစ်လိုက်သော သေနတ်သံများသည် အနီးအပါးတစ်ဝိုက် အလန့်တကြားဖြစ်သွား၏။ အိမ်ပေါက်ဝများမှ ယောက်ျား၊ မိန်းမတို့သည် စုရုံးထွက်ပြုကာ ကြည့်ကြ၏။ လမ်းဆေးတွင် ရထားမောင်းသမား၊ ဂျမ်းဝေ့ဖရီနှင့် ဒီစတြိုက်ကောင်စီရုံး စာရေးပက်ထရစ်ဗလိုင်မှာ ကြောက်ဖူးတုန်လျက်နေကြ၏။ မကြာမီ ပုလိပ်နှင့် စစ်သားများသည် ကျွန်ုပ်တို့အား ဖမ်းဆီးရန် ဤနေရာသို့ ဝိုင်းဝန်းလာကြကုန်တော့အံ့။ ကျွန်ုပ်တို့မှာ ဤအမှုနှင့်ပတ်သက်၍ ဆုငွေထုတ်ပြန်ထားသည့် ဝရမ်းပြေးများ ဖြစ်ရဦးတော့မည်ကို ကျွန်ုပ် တွေးတောမိလေသည်။

ကျွန်ုပ်တို့မှာ ရပ်ဆိုင်းနေ၍မဖြစ်တော့ပေ။ သို့နှင့် ကျွန်ုပ်တို့သည် ပုလိပ်တို့၏ ရိုင်ဖယ်သေနတ်နှင့် ယမ်းတောင့်စလွယ်များကို ယူဆောင်၍ ရထားပေါ်တက်ပြီးလျှင် မောင်းနှင်သွားကြ၏။ ရထားထဲတွင် ယမ်းဘီလူးတစ်ဟန်ခြက်ဝိတ်ကျော်ကျော် ပါလာ၏။ စနက်တန် ၃၀ ခန့်မှာ

စာရေးပက်ထရစ်ဖလိုင်း၏အိတ်တွင်း၌ ကျန်ရစ်ခဲ့ကြောင်း နောက်ရက်သတ္တပတ်ခန့်ကြာသောအခါမှ ကျွန်ုပ်တို့ သိရတော့၏။

ရထားဆွဲသောမြင်းမှာ အသက်ဘေးပြေးနိုင်မှ လွတ်မည်ဟူသော စကားကဲ့သို့ တအားသွန်၍ပြေးရှာ၏။ ဆင်းဟိုဂင်သည် မြင်း၏ ဇက်ကြိုးကိုဆွဲကိုင်လျက် ကျွန်ုပ်နှင့် ဆင်းထရေစီသည် ရထားနောက်ပြီးပေါ်မှ လိုက်ပါလာကြ၏။ ကျန်လူများအား လွတ်ရာကျွတ်ရာပြေးစေရန် ပြောကြားလိုက်သည့်အတိုင်း အသီးသီးပြေးကြရာ အားလုံးလွတ်မြောက်ကြကုန်၏။

ကျွန်ုပ်တို့ကား လျင်မြန်သည်ထက် လျင်မြန်အောင် မြင်းကို အော်ဟစ်မောင်းနှင်ကာ ပြေးကြရာ ကျောင်းသားကလေးများနှင့် လယ်သမားများသည် ကျွန်ုပ်တို့အား တအံ့တဩ ငေးမောကြည့်ရှုနေကြ၏။

ကျွန်ုပ်တို့သည် ဒို့နတ်စကီးရွာသို့ ရှေ့ရှုမောင်းနှင်လာ၏။ ရှည်လျားသောခရီးတစ်လျှောက် မည်သူမျှ စကားမပြောကြပေ။ နောက်ဆုံး၌ ဆင်းထရေစီက “ဒင်ဘရင်းရေ တို့ ယမ်းဘီလူးများအကြောင်း ရေးထားတဲ့စာအုပ်ကို ဖတ်ကြတာ မှတ်မိသေးရဲ့လား၊ စာအုပ်အဆိုက ယမ်းဘီလူးတွေဟာ အေးလို့ခဲသွားရင်ဖြစ်စေ၊ အခုလို ရထားဆောင့်လို့ဖြစ်စေ၊ ပေါက်ကွဲတတ်တယ်ဆိုတာလေ” ဟု ဘာမှမဖြစ်သကဲ့သို့ ခပ်အေးအေးပင်ပြောလိုက်၏။

ထိုသို့ပြောဆိုသော်လည်း ကျွန်ုပ်တို့မှာ စိုးရိမ်ခြင်းမဖြစ်ပေ။ လမ်းခရီးမှာ မညီမညွတ် ကြမ်းတမ်းလှ၏။ လမ်းတစ်လျှောက်လုံး ခဲပုံများအနံ့ ပျံ့လျက်နေ၏။ ရထားမှာလည်း လယ်သမားများ၏ လှည်းကဲ့သို့ ခပ်ကြမ်းကြမ်းပြုလုပ်ထားရာ အထူးလေးလံလှ၏။ ရခဲ့သောပစ္စည်းများ သိုဝှက်ထားရန်နေရာသို့ ရထားသည် ဆိုက်ရောက်လာ၏။ ကျွန်ုပ်တို့သည် ယမ်းဘီလူးနှစ်ခုကိုချန်လျက် ကျန်အားလုံးသော ယမ်းဘီလူးများ

ကို မြေထဲ၌ မြှုပ်နှံထားလိုက်၏။ ထို့နောက် ရထားကို ဆက်လက်မောင်း နှင်လာပြီးသော် အတန်ခရီးရောက်သောအခါ ရထားကို စွန့်ပစ်ထားခဲ့ သောနေရာတွင် ယူခဲ့သော ယမ်းဘီလူးနှစ်တောင့်ကို လွှင့်ပစ်ထား၏။ နောက်တစ်လခန့်ကြာသောအခါ ယမ်းဘီလူးများ မြှုပ်နှံထားရာ မြေပေါ် သို့ ပုလိပ်များသည် ခေါက်တုံ့ခေါက်ပြန်လျှောက်ကာ တောနင်း၍ ရှာဖွေ သော်လည်း အချည်းနှီးဖြစ်ကြောင်း သိရတော့၏။ ပုလိပ်တို့သည် ကျွန်ုပ် တို့စွန့်ပစ်ခဲ့သော ယမ်းဘီလူးနှစ်တောင့်ရှိရာ နေရာတစ်ဝိုက်တွင် အနံ့ အပြား မြေကြီးများကို တူးဆွ၍ ရှာဖွေကြလေသည်။ သို့သော် ရှာရကျိုး မနပ်ရှာပေ။

ကျွန်ုပ်တို့မှာ လု၍ရသောပစ္စည်းများ မြှုပ်နှံပြီးနောက် ဒုက္ခတွေ့ရ သေး၏။ မြင်းမှာ မောဟိုက်နေသဖြင့် ရှေ့သို့ ဆက်လက်မသွားနိုင်တော့ ချေ။ ကျွန်ုပ်တို့ကလည်း မြင်းကို ဤနေရာတွင်ထားပါက မြှုပ်နှံထားသော ယမ်းဘီလူးများကို တွေ့ရှိသွားမည်စိုးသဖြင့် အတင်းမောင်းနှင်ရ၏။ လမ်းဘေးတစ်နေရာတွင် မြင်းကို ရထားမှဖြုတ်ကာ လွှတ်လိုက်ရ၏။ တစ်ပါရေရိမြို့မှ သားမြို့သို့သွားသော လမ်းမကြီးမှ ၄ မိုင်ခန့်ကွာသော အေးလင်းတံတားကြီးအနီးတွင် မြင်းကို ပုလိပ်တို့ တွေ့ရှိသည်ဖြစ်ရာ ထိုနေရာတစ်ဝိုက်တွင် ပုလိပ်များ ခြေချင်းရှုပ်နေတော့၏။

ကျွန်ုပ်တို့မှာ ယခုအခါ ဒုက္ခအမျိုးမျိုး တွေ့နေရချေပြီ။ တစ်ပါရေ ရိမြို့တွင် ကျွန်ုပ်တို့ မနေနိုင်တော့ပေ။ ရာသီဥတုကလည်း ဆိုးဝါးလာချေ ပြီ။ ဤသို့လုယူရန် ၄-၅ ရက်မျှ စောင့်နေခဲ့ရခြင်း၊ လု၍ရသောနေ့တွင် လည်း စိတ်ပန်းကိုယ်ပန်း ဆောင်ရွက်ခဲ့ရခြင်းတို့ကြောင့် ခြေကုန်လက် ပန်းကျနေသော်လည်း ရပ်နားနေခွင့်မရပေ။ ဆီးနှင်းများ ကျစပြုလျက် အအေးဓာတ်ကလည်း ခိုက်ခိုက်တုန်မျှ ဝင်လာတော့၏။ ဆီးနှင်းများ ပိတ်ဆီးနေလျှင် ကျွန်ုပ်တို့အား ဖမ်းမိတော့မည်ကိုလည်း စိုးရိမ်မကင်းဖြစ်

ရ၏။

ကျွန်ုပ်တို့သည် အေးလင်းတံတားကြီးအနီး ရိုင်ယန်လမ်းခွဲတွင် မြင်းကို စွန့်ပစ်ထားခဲ့၏။ ပထမဦးစွာ ကျွန်ုပ်တို့သည် မြောက်ဘက်သို့ သွားကြ၍ လက်ယာဘက်သို့ ကွေ့ပြေးလျှင် အရှေ့တောင်ထောင့်သို့ သွားကြ၏။ နောက် တဖြည်းဖြည်း ဂဲလတီတောင်တန်းများတည်ရှိရာ တောင်ဘက်ဆီသို့ ရှေ့ရှုသွားကြ၏။ ဤဂဲလတီတောင်ထိပ် တောင်ချိုင့် များကို မိုင် ၄၀ မျှ ဖြတ်ကျော်လာရလေသည်။

မြင်းကို စွန့်ပစ်ထားခဲ့သောနေရာမှ ၄ မိုင်ခန့်အရောက်တွင် သော မတ်မြို့အနီး ရက်ကလော့ဟင်းရွာနေ မစ္စက်ဖစ်ဂါးရဲနေအိမ်၌ ကျွန်ုပ်တို့ သည် ပထမအကြိမ် ရပ်နားကြ၏။ ထိုနေ့နံနက်က ကျွန်ုပ်၏မိခင်ကျွေး လိုက်သော အစားအစာများကို စားခဲ့ရပြီးနောက် ဝမ်းဟာနေခဲ့ရာ ယခု အိမ်ရှင်က ကျွေးမွေးသော ဝက်ပေါင်ခြောက်၊ ကြက်ဥ၊ လက်ဖက်ရည်တို့ ကို မြန်ရှက်စွာ စားသောက်ရတော့၏။ ဤအိမ်သည်ကား ကျွန်ုပ်တို့နယ် သား နာမည်ကျော် ဘုန်းတော်ကြီး မက်သရူးကို မွေးဖွားရာဌာနဖြစ်၏။

ကျွန်ုပ်တို့သည် ဤအိမ်၌ အချိန်ဖြုန်း၍ မနေနိုင်ပေ။ ဆိုလိုဟက် ဘက်အရပ်မှ ဝေးနိုင်သမျှဝေးအောင် ကျွန်ုပ်တို့ သွားရဦးမည်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့သည် ဝဲလတီတောင်တန်းများဆီသို့ လာခဲ့လေ သည်။ ကီဘီလီလမ်းခွဲတွင် တစ်ပါရေရီမြို့မှ ကဟာမြို့သို့သွားသော လမ်းကြီးကို ဖြတ်ကျော်ခဲ့၏။ အလွန်အေးစိမ့်သောလေများ တိုက်ခတ် ခြင်းကြောင့် ခိုက်ခိုက်တုန်မျှ ချမ်းအေးလှ၏။ လမ်းခွဲအနီးတွင် တော ဆိတ်နှစ်ကောင်ကို မြင်တွေ့ရ၏။ ထိုနေရာမှ လွန်လာပြီးနောက် ကျွန်ုပ် တို့မှာ မကြာခဏ လမ်းမှားတော့၏။ ထိုခေတ်အခါတွင် လူအပေါင်းတို့ သည် နှုတ်လုံသူများ မဟုတ်သေးရကား အနီးအနားတွင်ရှိသော ယာတဲ များကိုဝင်၍ မေးမြန်းခြင်းမပြုဝံ့ပေ။ ထိုကဲ့သို့လာခဲ့ကြရာ တစ်နေရာတွင်

ဆင်းထရေစီသည် ပေ ၂၀ ခန့်နက်သော ချောက်ထဲသို့ ကျသွား၏။ ကျွန်ုပ်တို့မှာ ဆင်းထရေစီသေပြီဟူ၍ အောက်မေ့၏။ သို့သော် ချောက်ထဲမှ ဆွဲထုတ်ယူသောအခါ ဘာမျှမဖြစ်သည်ကို တွေ့ရ၏။ ကျွန်ုပ်တို့ သုံးယောက်သည် တောင်ထိပ်သို့ တက်နေကြ၏။ ဂလင်တောင်ထိပ်ကို ကျော်လွန်လာသောအခါ တစ်ပါရေရှိမြို့ဘက်ဖြစ်သော ဂဲလတီမိုးတောင်စောင်းကို တစ်ဖန် တက်ရလေသည်။ ဤ ဂဲလတီမိုးတောင်တန်းကား၊ နွေခေါင်ခေါင်၌ပင် အတန်ချမ်းအေးလှ၏။ ကျွန်ုပ်တို့ရောက်နေသော နေဝင်ဆည်းဆာအချိန်မှာ ဆောင်းလယ်ကျနေသည်ဖြစ်ရာ မည်မျှချမ်းအေးမည်ကို စဉ်းစားကြည့်စေလို၏။ ကျွန်ုပ်တို့မှာ တောင်ထိပ်သို့ရောက်ရန် ၃ နာရီမျှ တက်ရသော်လည်း မူလစ၍ထွက်လာသော တောဆိတ်နှစ်ကြောင်းရှိရာနေရာသို့ ပြန်၍ ရောက်နေကြပြန်၏။ ကျွန်ုပ်တို့မှာ စိတ်အပျက်ကြီးပျက်ပြီးလျှင် ဤတောင်တန်းကို ဖြတ်ကျော်ခြင်းမပြုတော့ဟု စိတ်လျှော့လိုက်လေသည်။ ထိုအခါ ဆင်းဟိုဂင်က “ကဗျာဆရာတွေဟာ မီးလင်းဖိုဘေးက ပက်လက်ကုလားထိုင်ပေါ်ထိုင်ပြီး တောတောင်လျှိုမြောင်တွေရဲ့ သာယာပုံကို စီကုံးရေးသားတော့ တယ်ဖတ်လို့ကောင်းတာပဲ၊ အခု ငါတို့လို ဝမ်းကလည်းဟာ အေးကလည်းအေးနှင့် ဒီကဗျာဆရာတွေဟာ ဒီတောင်မျိုးတက်ရရင် သဘာဝရဲ့ သာယာကြည်နူးဖွယ်ကောင်းပုံတွေကို ရေးသားဖို့ စိတ်ရှိမှာမဟုတ်ဘူး” ဟု ပြော၏။

ကျွန်ုပ်တို့သည် ကိဘီလီလမ်းခွဲသို့ ပြန်ရောက်သောအခါ ခရီးစဉ်ကို တစ်မျိုးပြောင်းပြန်၏။ မီးရထားလမ်းကို ဖြတ်ကျော်ပြီးလျှင် ကဟာမြို့ဆီသို့သွားရန် စိတ်ပိုင်းဖြတ်လိုက်၏။ မီးရထားလမ်းကို ဖြတ်ကျော်ခဲ့၍ များစွာမဝေးမီပင် ကျွန်ုပ်တို့ကို လိုက်လံရှာဖွေနေသော ပုလိပ်လော်ရီကားများ၏ ဓာတ်မီးရောင်ကို တွေ့မြင်ရ၏။ ကျွန်ုပ်တို့ လမ်းကြီးပေါ်ရှိနေပါက ထိုဓာတ်မီးရောင်ကို ရှောင်၍ လွတ်မည်မဟုတ်ချေ။

ရိုးရိုးအချိန်၌ပင် မီးရထားလမ်းတစ်လျှောက် လျှောက်ရခြင်းသည် အထူးပျင်းရိငြီးငွေ့ဖွယ်ဖြစ်၏။ ယခုကဲ့သို့ အခြေအနေမျိုး၌ ကျွန်ုပ်တို့ အဖို့ သာ၍ဆိုးတော့၏။ သို့ဖြစ်လင့်ကစား မီးရထားလမ်းတစ်လျှောက် လျှောက်မြဲလျှောက်ရပေမည်။ ထိုသို့လျှောက်ခဲ့ကြရာ မိုးချုပ်သွားပြီဖြစ်၍ ကျွန်ုပ်၏ ရှေ့မှောင်တိုက်ကြီးအတွင်း မည်းမည်းသန္တာန်တစ်ခုကို ခပ်လှမ်းလှမ်းမှတွေ့ရ၏။ ကျွန်ုပ်သည် ရှေ့ဆုံးမှ လျှောက်သူဖြစ်ရာ ခြောက်လုံး ပြူးဖြင့် ထိုမည်းမည်းသန္တာန်အား ချိန်လျက် “လက်မြှောက်လိုက်” ဟု အမိန့်ပေးလိုက်၏။ ထိုမည်းမည်းသန္တာန်မှာ ကျွန်ုပ်၏ ဩဇာကို နာခံဘိသကဲ့သို့ မလှုပ်မရှား တည်ငြိမ်လျက်နေ၏။ ကျွန်ုပ်သည် သေနတ်ဖြင့် ချိန်မြဲချိန်ကာ ရှေ့သို့ တိုး၍သွားလေရာ အဆိုပါ မည်းမည်းသန္တာန်မှာ “ဖြတ်ကျော်သွားသူများအား တရားစွဲဆိုလိမ့်မည်” ဟု ရေးထားသော ဆိုင်းဘုတ်တိုင်ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရ၏။ စိတ်သောကရောက်နေချိန်ဖြစ်သော်လည်း ဆင်းထရေစီနှင့် ဆင်းဟိုဂင်သည် ကျွန်ုပ်၏အမှားကို တခီခီရယ်မောနေကြသဖြင့် ကျွန်ုပ်လည်း မရယ်ဘဲ မနေနိုင်တော့ချေ။

ရှေ့ဆက်လက်သွားကြရာ ဆင်းဟိုဂင်က သူ၏ဖိနပ်ကြိုးပြေသွားသဖြင့် ခဏရပ်ရန်ပြော၏။ ဆင်းထရေစီက ဖိနပ်ကြိုးကို ချည်၍ပေးရ၏။ တစ်ဖန် ဆက်လက်လျှောက်ပြန်ရာ မကြာမီပင် ဖိနပ်ချောင်သွားကြောင်း ဆင်းဟိုဂင်သည် ညည်းညူပြန်၏။ ဆင်းဟိုဂင်သည် ရပ်တန့်၍ သူ၏ဖိနပ်ကို သေချာစွာ ကြည့်ရှုသောအခါ ဖိနပ်တစ်ရန်လုံး စုတ်ပြီလျက် ဖိနပ်ခွာနှင့် ကြိုးချည်သောနေရာလောက်သာ ကျန်တော့သည်ကို တွေ့ရ၏။

ဆင်းထရေစီသည် ကျွန်ုပ်တို့ကို အားမလျှော့ရန် အမြဲပြောလေ့ရှိ၏။ ကျွန်ုပ်တို့သည် ဆင်းထရေစီအား ကဟာမြို့နှင့် မည်မျှဝေးသေးသလဲဟု မေးသောအခါတိုင်း သူက နောက်တစ်ကွေ့ ကျန်တော့သည်ဟု

သာ ဖြေလေ့ရှိ၏။ သူပြောသောစကားလည်း မှန်ပေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် မီးရထားလမ်းနှင့် ခြေကျင်လမ်းမှာ သုံးမိုင်ခန့် မြင်းပြိုင်သွားနေရာ နောက်တစ်ကွေ့မှာ အနီးဆုံး သုံးမိုင်လျှောက်ပြီးမှ ရောက်မည်ဖြစ်၏။ ကျွန်ုပ်တို့မှာ အားပြတ်ကာ မီးရထားလမ်းဘေးရှိ ချောက်ကမ်းပါးကိုမှီ၍ ခေါင်းတင်ကာ တစ်ရေးမျှ မှေးကြရသည်မှာ မကြာခဏပင်ဖြစ်၏။ တစ်ရေးအိပ်သည်ဆိုသည်မှာလည်း ၅ မိနစ်ခန့်မျှသာကြာ၏။

နောက်ဆုံး၌ ကဟာမြို့သို့ ကျွန်ုပ်တို့ ဆိုက်ရောက်ကြ၏။ ကျွန်ုပ်တို့မှာ လဲလှမတတ် လှုပ်လှုပ်ကလေးသာ ကျန်တော့၏။ စိတ်အပျက်ကြီးပျက်လာကြလေပြီ။ သို့သော် ဣန္ဒြေမပျက်အောင် ဟန်အတော်ဆောင်နေရ၏။ ကျွန်ုပ်တို့သည် ကဟာမြို့ကိုဖြတ်၍ လမ်းလျှောက်လာကြ၏။ ဤကဟာမြို့သည် လင်မာရစ်မြို့မှ ကလုံမဲမြို့နှင့် ဝါးတားဖိုမြို့သို့သွားသော လမ်းမကြီးပေါ်တွင် တည်ရှိ၍ စစ်သားများချထားသောမြို့ဖြစ်၏။ ဆိုလိုဟက်ဘက်အရပ်မှလည်း ၁၅ မိုင်သာဝေးလေသည်။ သို့သော် ကျွန်ုပ်တို့သည် မည်သည်ကိုမျှ ဂရုမစိုက်နိုင်ပေ။ လာမည့်ဘေးပြေး၍ တွေ့ရမည်ဖြစ်တော့၏။ ကျွန်ုပ်တို့၏ သွေးသားများသည် အအေးဓာတ်ကြောင့် တောင့်တင်းမာခဲနေသည့်ပြင် ဝမ်းကလည်း အထူးဟာလျက်ရှိ၏။ ထိုမှတစ်ပါး ကျွန်ုပ်တို့အသက်မှာ ငွေ့ငွေ့ကလေးသာ ကျန်တော့၏။ သို့သော် ကျွန်ုပ်တို့တည်းခိုရန် မိတ်ဆွေအိမ်တစ်အိမ်ရှိသေးသဖြင့် အားတက်မိ၏။ ထိုအိမ်မှာ ကဟာမြို့အနီး တင်ကာရီဟောက်အရပ်ရှိ မစ္စက်တိုဘင်၏ နေအိမ်ဖြစ်၏။ ထိုနေ့ညက ကျွန်ုပ်တို့အား မစ္စက်တိုဘင်သည် အားတက်သရော ကျွေးမွေးပြုစုခြင်းနှင့် နောင်သောအခါလည်း ကျွန်ုပ်တို့ရဲဘော်များအား စောင့်ရှောက်ပြုစုခြင်းများကို ကျွန်ုပ်သည် တစ်သက်လုံး မေ့နိုင်တော့မည်မဟုတ်ပေ။ (နောင်သောအခါ အင်္ဂလိပ်အစိုးရတို့သည် ဒီစကြိုတ်အင်စပက်တော် ပေါ့တားဆိုသူအား

ပစ်သတ်သည့်အမှုနှင့် ပတ်သက်၍ ကလဲ့စားချေသည့်သဘောဖြင့် နေ့လယ်ကြောင်တောင်တွင် အဆိုပါ မစ္စက်တိုဘင်၏ နေအိမ်ကို လက်ပစ်ဗုံးများဖြင့်ပစ်ကာ ဖျက်ဆီးပစ်လိုက်ကြောင်းကို ရှေ့အခန်းတွင် ဖော်ပြပါဦးအံ့) ဤကား စကားချပ်။

တနင်္ဂနွေတစ်ပတ်မျှ အအိပ်ပျက်ခဲ့ပြီးနောက် ယခုအခါ မစ္စက်တိုဘင်၏ အိမ်တွင် ပထမအကြိမ် အိပ်ရာခမ်းနားဖြင့် ကျကျနနအိပ်ရပေ၏။ ကျွန်ုပ်တို့သုံးယောက်လုံးမှာ စိတ်ကလည်း ချောက်ချား၊ ချမ်းလည်းချမ်း၊ ခြေကုန်လက်ပန်းလည်းကျနေသဖြင့် ကောင်းစွာ အိပ်မပျော်ကြပေ။ ၄ နာရီတိုင်တိုင် လဲလျောင်းကာ မှေး၍နေရ၏။ ဤသို့အားဖြင့် ညောင်းညာနေသော ကိုယ်လက်များကို အနားပေးရပေသည်။

ကျွန်ုပ်တို့ အိပ်ရာမှနိုးသောအခါ ဖြစ်ပျက်ခဲ့သော အကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ သတင်းစကားများကို အထူးကြားလိုကြ၏။ ကျွန်ုပ်တို့ ဆိုလိုဟက်ဘက်အရပ်မှ ထွက်ခွာလာစဉ်ကစ၍ မည်သူ့ကိုမျှ စကားမပြောခဲ့ရသည့်အပြင် သတင်းစာကိုလည်း မတွေ့ရပေ။ ကျွန်ုပ်တို့ မျှော်လင့်သည့်အတိုင်း သတင်းစာများတွင် ကြီးစွာသော ခေါင်းစဉ်စာလုံးကြီးများဖြင့် 'တစ်ပါရေရီသောင်းကျန်းမှုကြီး'၊ 'ကြောက်မက်ဖွယ် ရာဇဝတ်မှုကြီး'၊ 'ပုလိပ်နှစ်ယောက်ကို သတ်ပစ်ခြင်း' စသည်ဖြင့် ရေးသားဖော်ပြကြကုန်၏။ သေဆုံးသူ ပုလိပ်မက်ဒိုနဲ့နှင့် အိုကွန်နဲ့တို့အကြောင်း ရေးသားထားသည်ကိုလည်း ကျွန်ုပ်တို့ဖတ်ရှုရ၏။ သို့သော် ရေးသားဖော်ပြသော သတင်းများမှာ အမှားချည်းသာများလေသည်။ နောင်သောအခါလည်း ဤကဲ့သို့ သတင်းမှားများကိုသာ ဖော်ပြလေ့ရှိ၏။ ဤအမှုနှင့်ပတ်သက်၍ လူငယ်နှစ်ယောက်ကို မသင်္ကာသဖြင့် ဖမ်းဆီးထားကြောင်း၊ သို့သော် သက်သေခံမလုံလောက်သဖြင့် ရက်မကြာမီ လွတ်ပစ်လိုက်ကြောင်းများကိုလည်း ကြားသိရ၏။ ဆိုလိုဟက်ဘက်ရပ်ကွက်အနီးနေ အသက်

၁၅ နှစ်သား ဆင်းဟိုဂင်၏ ညီ မက်သယူးဟိုဂင်နှင့် အသက် ၁၁ နှစ် သား တင်မိုသီကွန်နော်ဆိုသူ ကျောင်းသားနှစ်ဦးအား တရားခံများကို မြင်လိုက်သူများဟု ထင်ပြီးလျှင် အင်္ဂလိပ်အစိုးရတို့သည် ဖမ်းဆီးချုပ် နှောင်ထားလေသည်။ တင်မိုသီကွန်နော်၏ ဖခင်သည် ဆင်းထရေစီ၏ အမိပိုင်လယ်တွင် အလုပ်လုပ်သူတစ်ယောက်ဖြစ်၏။ ထိုကလေးနှစ် ယောက်အား မြင်သမျှကို ဖော်ပြောစေရန် လပေါင်းအတန်ကြာ ချုပ် နှောင်ကာ စစ်ဆေးနေလေသည်။ တင်မိုသီကွန်နော်အမှုနှင့်ပတ်သက်၍ တရားဥပဒေအချက်အလက်များ ထွက်ပေါ်လာပြီးလျှင် နောက်ဆုံး၌ ရှိုင်ရယ်အိုင်းရစ် ပုလိပ်အဖွဲ့ဌာနက တင်မိုသီကွန်နော်အား မတရားချုပ် တည်းခြင်းဖြစ်သည်ဟူ၍ တရားသူကြီးက ဆုံးဖြတ်ချက်ချလေသည်။

ကာလအခိုက်အတန့်၌မူ ဆိုလိုဟက်ဘက် အရေးတော်ပုံကလေး သည် အတော်တော်သွားလေသည်။ တစ်ပါရေရီနယ်တစ်ဝက်ခန့် တောင် ပိုင်းတစ်ဝိုက်ကို တပ်မြေအဖြစ်ဖြင့် ကြေညာခြင်းပြုလျက် အရေးကြုံလျှင် သေနတ်ဖြင့်ပစ်သတ်ရန် စစ်ဥပဒေ ထုတ်ပြန်ထား၏။ အပျော်အပါးပွဲ သဘင်များ၊ ဈေးနေ့များ၊ အစည်းအဝေးများမလုပ်ရန် တားမြစ်ပိတ်ပင် ထား၏။ ထိုနယ်အတွင်း စစ်သားများ တိုးတက်ချထားပြီးလျှင် ရွာ ကလေးများတွင် စစ်တန်းလျားများဆောက်ကာ အင်္ဂလိပ်စစ်သားများကို အစောင့်အနေချထား၏။ ထိုစစ်သားများသည် နေ့ညမရွေး လမ်းများကို လည်းကောင်း၊ လယ်ယာများကိုလည်းကောင်း၊ ပတ်တရောင်လှည့်ကာ စောင့်ကြပ်ကြ၏။ ကျွန်ုပ်တို့လူစုသည် အင်္ဂလန်၏ ဇာတိရုပ်ကို ဖော်ပြ လိုက်ခြင်းဖြစ်၏။ အင်္ဂလန်သည် အိုင်ယာလန်ပြည်အား လက်ရုံးအား ကိုးဖြင့် စိုးမိုးအုပ်ချုပ်နေကြောင်းကို ကမ္ဘာကြီးတစ်ခုလုံးအား သိသာထင် ရှားစေတော့၏။

ပုလိပ်နို့တစ်

ဆုငွေ စတာလင်ပေါင် ၁၀၀၀၊ အိုင်ယာလန် ပြည်တွင် လူသတ်မှုကျူးလွန်သည့်အတွက် အလိုရှိသည်။

သူ့ကိုယ်သူ တစ်ပါးရေရိမြို့ တတိယတပ်ခွဲတွင် ရဲတပ်ဗိုလ်ဟူ၍ ခေါ်ဆိုသော ဒင်နီရဲဘရင်း အသက် ၂၇ နှစ်၊ အမြင့် ၅ ပေ၊ ၇ လက်မ၊ အံသားညိုသည်။ ဆံပင်မည်း၊ အရှေ့၌ ရှည်သည်။ မျက်လုံးညိုသည်။ နှာခေါင်းတို၍ချွန်သည်။ ကိုယ်လုံးကိုယ်ပေါက် တောင့်တင်း၏။ ကိုယ်အလေးချိန် ၁၂ စတုန်ရှိ သည်။ မုတ်ဆိတ်မုတ်နား စင်ကြယ်စွာ ရိပ်ထား သည်။ ခွေးဘီလူးအသွင်ရှိ၏။ အလုပ်မှပြန်သော ပန်းပဲသမားနှင့်တူသည်။ မျက်နှာကို ဖုံးလောက် အောင် ဦးထုပ်ကို ရှေ့စိုက်ဆောင်းလေ့ရှိ၏။

ဒင်နီရဲဘရင်းအား ဖမ်းဆီးရမိအောင် အစိုးရအမှု ထမ်းများမှတစ်ပါး အခြား မည်သူမဆို သတင်းပေး နိုင်ပါက အထက်ပါ ဖော်ပြထားသောငွေ ပေါင် ၁၀၀၀ ကို အိုင်းရစ်အစိုးရက ပေးလိမ့်မည်ဖြစ် ကြောင်း။

ပုလိပ်ဌာနတိုင်း သတင်းပေးနိုင်သည်။

ကျွန်ုပ်တို့အား ဖမ်းဆီးရမိအောင် သတင်းပေးနိုင်သူအား ပေါင် ၁၀၀၀ (မြန်မာငွေ) ၁၅၀၀၀ ပေးမည်ဟု ကြေညာထားသည်ကိုလည်း သိရ၏။ လပေါင်းအနည်းငယ် ကြာလာသောအခါ ဆုငွေမှာ ပေါင်

၁၀၀၀၀ (မြန်မာငွေတစ်သိန်း ငါးသောင်း) အထိ တိုးတက်လာတော့၏။ မည်သူမျှ ထိုဆုငွေကို မရကြပေ။ ရအောင်လည်း ကြိုးစားကြဟန်မတူပေ။ သို့သော် ရှိုင်ရယ်အိုင်းရစ်ပုလိပ်အဖွဲ့ဝင် အနည်းငယ်သော ပုလိပ်တို့ကား ကြိုးစားရှာဖွေကြသေး၏။ ထိုသူများလည်း အချည်းနှီးပင်ဖြစ်ရာ နောက်ထပ်၍ ကြိုးစားကြခြင်းမရှိပေ။

ဤအဖြစ်အပျက်မှန်များသည်ကား ၁၉၁၆ ခုနှစ် လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲကြီးပြီးစီးသည့်နောက် ပထမဦးဆုံး ထွက်ပေါ်လာသော သေနတ်သံများပင်ဖြစ်၏။ ဤသေနတ်သံများမှ ဆက်သွယ်၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော သေနတ်သံများသည်ကား အိုင်ယာလန်ပြည်ကို တစ်ကမ္ဘာလုံးက ဂရုပြုစေရန် လှုံ့ဆော်သံများပင်ဖြစ်၏။ ထိုမှတစ်ပါး ကမ္ဘာပေါ်ရှိ လူမျိုးအသီးသီးက အိုင်ယာလန်ပြည် လွတ်လပ်ရေးအတွက် တိုက်ခိုက်ကြပုံကို တအံ့တဩ ငေးမောကြည့်ရှုစေရန် ရှေ့တော်ပြေးသေနတ်သံများပင် ဖြစ်သတည်း။

အခန်း (၈)

အင်္ဂလိပ်စစ်သားများက ကူညီအားပေးခြင်း

ကျွန်ုပ်တို့သည် မစ္စက်တိုဘင်၏ နေအိမ်တွင် နှစ်ညအိပ်ခဲ့၏။ ထို့နောက် တင်ကာရီအရပ်ရှိ နက်မက်ဂရပ်၏ အိမ်သို့ သွားကြ၏။ နက်မက်ဂရပ်က တစ်ဖန် လိုက်၍ပို့သဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့သည် 'ဘန်းကိုကက်စတဲ' ရပ်ကွက်နေ ဂေါ်မန်း၏ အိမ်သို့ ရောက်လာ၏။ တူဘရစ်ရွာနေ ရိုင်ယန်၏ အိမ်သို့ လာမည့်အကြောင်းကို ကြိုတင်၍ သတင်းပို့လိုက်၏။ ထိုသို့ သတင်းပေးပို့လိုက်သော်လည်း တူဘရစ်ရွာသို့ မသွားဘဲနေရန် စိတ်ပြောင်းလိုက်၏။ မသွားဖြစ်ခြင်းမှာ ကျွန်ုပ်တို့ကုသိုလ်ကံ ကောင်းခြင်းပင်ဖြစ်၏။ သတင်းကြိုတင်ပေးလိုက်သည့်အတိုင်း တူဘရစ်ရွာသို့ ကျွန်ုပ်တို့ ဆိုက်ရောက်လောက်မည့်အချိန်တွင် စစ်ပုလိပ် ၈ ယောက်တို့သည် ရိုင်ယန်၏ အိမ်ကို ဝိုင်းပြီးလျှင် ရိုင်ယန်ကို ဖမ်းဆီးသွားသဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့မှာ ကံကောင်းသည်ဟု ဆိုရပေမည်။

ကျွန်ုပ်တို့သည် ကောက်ပြည်နယ်ရှိ ဂဲလတီတောင်တန်းအစွန်းတွင် တည်ရှိသော မိချယ်တောင်းမြို့သို့ သွားရန် စိတ်ပိုင်းဖြတ်ကြ၏။ ဘဲလာရွာအိုဘရိန်း၏ နေအိမ်တွင် ကျွန်ုပ်တို့သည် တစ်ညအိပ်ကြ၏။ ကျွန်ုပ်တို့အိမ်အပေါ်ထပ်တွင် အိပ်နေစဉ် အိမ်ဆားတစ်ပိုက် ဆူညံသံများ

ကို ကြားရ၏။ ကျွန်ုပ်တို့ ထွက်၍ကြည့်သောအခါ စစ်ပုလိပ်အချို့ အိမ်ထဲဝင်နေကြသည်ကို တွေ့မြင်ရ၏။ သူတို့အိမ်ပေါ်သို့ တက်လာလျှင် အဆင်သင့် ပစ်ခတ်ရန် ကျွန်ုပ်တို့သည် စောင့်ဆိုင်းနေကြ၏။ သို့သော် စစ်ပုလိပ်များကား အပေါ်ထပ်သို့ တက်၍မလာကြပေ။ မကြာမီ အဆိုပါ စစ်ပုလိပ်တို့သည် အိမ်မှ ထွက်ခွာသွားကြ၏။ အကြောင်းကို စုံစမ်းသောအခါ အဆိုပါ စစ်ပုလိပ်တို့သည် အိမ်ရှင်အား ခွေးများအတွက် လိုင်စင်ခပေးပြီးပြီလားဟု လာရောက်မေးမြန်းခြင်းဖြစ်ကြောင်း သိရ၏။

နောက်ဆုံး၌ ကျွန်ုပ်တို့သည် မိချယ်တောင်းမြို့သို့ ဆိုက်ရောက်လာကာ ခရစ်တီရိုင်ယန်နှင့် တွေ့၏။ သူသည် ကျွန်ုပ်တို့အား ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာကြိုဆို၍ သူ၏အိမ်၌ ကောင်းစွာ တည်းခိုရ၏။ ဤအိမ်၌ ကျွန်ုပ်တို့ရှိနေစဉ် လက်နက်ကိုင်ပုလိပ် ၈ ယောက်သည် အိမ်ရှေ့မှ ဖြတ်၍သွားသည်ကို တွေ့မြင်ရ၏။ ဤပုလိပ် ၈ ယောက်တို့သည် ယမ်းထုပ်တစ်ခုကို စောင့်ရှောက်ကာ ယူဆောင်သွားကြ၏။ ဆိုလိုဟက်ဘက်အရေးတော်ပုံ ပေါ်ပေါက်သည်ကစ၍ ပုလိပ်တို့သည် အမှုမဲ့အမှတ်မဲ့မနေတော့ဘဲ အစောင့်အကြပ်များကို ၄ ဆမျှ တိုး၍ထားလေသည်။

ခရစ်တီရိုင်ယန်၏အိမ်မှ တစ်ဖန် လင်မာရစ်နယ် အရှေ့ပိုင်းသို့ ဖြတ်ကျော်လာခဲ့၏။ ဂဲဘောလီရွာနေ နက်အိုဘရိန်း၏ နေအိမ်သို့ဝင်၍ တည်းခိုပြီးနောက် လက်ကလီရွာနေ မဲလုံနီတို့နေအိမ်သို့ ဆက်လက်သွားကြပြန်၏။ (နောက်နှစ်နှစ်ကြာသောအခါ ဤလက်ကလီရွာသည်ကား အင်္ဂလိပ်လူမျိုးတို့နှင့် အကြီးအကျယ် တိုက်ခိုက်ရသော စစ်တလင်းကလေးဖြစ်လေသည်) ဤလက်ကလီရွာတွင် ကျွန်ုပ်တို့သည် တနင်္ဂနွေနှစ်ပတ်မျှနေလေသည်။

ဆိုလိုဟက်ဘက် အရေးတော်ပုံ ပေါ်ပေါက်ပြီးသည်ကစ၍ ကျွန်ုပ်တို့၏ အခြေအနေကို သိရန်လို၏။ ကျွန်ုပ်တို့မှာ ဆိုလိုဟက်ဘက်အရပ်

နှင့် ယနေ့အထိ ဆယ်မိုင်ပတ်လည်အတွင်း၌သာ ရှိနေသေး၏။ ပုလိပ် သားများနှင့် စစ်သားတို့သည် ဤနယ်ပယ်တစ်ဝိုက်တွင်ရှိသော အိမ်များ၊ ချိုင့်ဝှမ်းများ၊ တောများကို ခြေရာချင်းထပ်မျှ ကျွန်ုပ်တို့အား ရှာဖွေနေကြ ကုန်၏။ ဘုန်းကြီးများ၊ တိုင်းသူပြည်သားများနှင့် သတင်းစာများက လည်း ကျွန်ုပ်တို့လုပ်ကိုင်ပုံကို များစွာ အပြစ်တင်လျက် ပြောဆိုရေးသား နေကြကုန်၏။ ၁၇၉၈ ခုနှစ်က ပုန်ကန်ထကြွသော မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် လည်းကောင်း၊ ၁၈၆၇ ခုနှစ်က ထကြွသောင်းကျန်းကြသော ဖင်နီယံ အသင်းသား မျိုးချစ်များသည်လည်းကောင်း၊ ၁၉၁၆ ခုနှစ် လွတ်လပ်ရေး တိုက်ပွဲတွင် ပါဝင်ဆင်နွှဲခဲ့ကြသော မျိုးချစ်အာဇာနည်များသည်လည်း ကောင်း၊ ထိုထိုသော အချိန်အခါများက ကျွန်ုပ်တို့ကဲ့သို့ပင် အပြစ်တင်ခံ ကြရသည်ကို တွေးတောကာ ငါတို့လည်း နောင်တော်နောင်တော်များ နည်းတူ ခံကြရပေတကားဟု စိတ်ကို ဖြေရတော့၏။ ကျွန်ုပ်တို့ဘက်မှ ကာကွယ်ပြောဆိုမည့်သူများမှာ ထိုအချိန်အခါတွင် ရှာမှရှားတော့၏။ ကျွန်ုပ်တို့၏ ထင်မြင်ယူဆချက်ကို နားထောင်မည့်သူပင်မရှိပေ။ တိုင်းသူ ပြည်သားတို့သည် ကိုယ့်မင်းကိုယ့်ချင်းနိုင်ငံတည်ထောင်ရန် မဲဆန္ဒပေး ကာ ထောက်ခံခြင်းပြုကြသော်လည်း ကိုယ့်မင်းကိုယ့်ချင်းအုပ်ချုပ်ရေးနှင့် နီးကပ်အောင်ဆောင်ရွက်နေသော ကျွန်ုပ်တို့အား(ဝါ)သူတို့၏ သြဝါဒကို လိုက်နာနေကြသော ကျွန်ုပ်တို့အား ယခုအခါ ပေယျာလကန်ထားကာ လျစ်လျူရှုကြဟန်တူ၏။

ယခင်က ကျွန်ုပ်တို့၏ မိတ်ဆွေများသည် ကျွန်ုပ်တို့အား ဖဲခွာရှောင် ကြဉ်နေကြ၏။ ထိုမျိုးချစ်အခေါ်ခံ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဧည့်ခံခန်းများကို သူတို့၏ စစ်မြေပြင်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ တိုင်းရေးပြည်ရေး အစည်းအဝေး များ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များကို သူတို့၏ လက်နက်များဟူ၍လည်းကောင်း ယူဆနေကြ၏။ ကျွန်ုပ်တို့သည် သူတို့ဟောပြောသော လွတ်လပ်ရေး

တရားများကို ကြားနာခဲ့ရသဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့ ယုံကြည်သည့်အတိုင်း လွတ်လပ်လိုကြကုန်၏။ လွတ်လပ်မှုကို တကယ်လိုလားကြောင်း ထင်ရှားရန် ကျွန်ုပ်တို့ အသက်ပေး၍ ဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်၏။ သို့သော် လွတ်လပ်ရေးတရားကို စင်မြင့်ပေါ်က တဖောင်ဖောင် ဟောပြောနေသော မျိုးချစ်အခေါ်ခံ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကား ပြောသည့်အတိုင်း လုပ်ဝံ့သူများမဟုတ်ချေ။

ယခင်က အိုင်းရစ်အပျော်တမ်း တပ်သားများဟူ၍လည်းကောင်း၊ ယခုအခါတွင် အိုင်းရစ်သမ္မတ စစ်သားများဟူ၍လည်းကောင်း၊ အခေါ်ခံနေကြသောသူတို့ပင် ကျွန်ုပ်တို့အား ကူညီအားပေးခြင်း မပြုကြကုန်။ သို့သော် နက်အိုဘရိန်း၊ ဂဲဘဲလီရွာမှ ဂျမ်းစကင်လန်၊ ဒွန်းရွာမှ ပက်ဒီရိုင်ယန်၊ အမ်မလီရွာမှ ဒေဘီဘတ်တို့ကား ကျွန်ုပ်တို့ဘက်သားများဖြစ်၍ တော်ပေသေး၏။

ဆိုလိုဟက်ဘက် အရေးတော်ပုံအကြောင်း သတင်းပြန့်ပွားလာသောအခါ ယခင်က ကျွန်ုပ်တို့ မိတ်ဆွေဖြစ်ခဲ့သော လူတစ်ယောက်သည် တစ်ပါရေရီမြို့တွင် အစည်းအဝေးခေါ်ပြီးလျှင် ကျွန်ုပ်တို့လုပ်ပုံကိုင်ပုံကို အပြစ်ပြောဆိုကာ ထိုအမှုနှင့် ဆင်ဖိန်းအသင်းကြီးမှာ ဘာမျှမသက်ဆိုင်ကြောင်း ပြောဆို၏။ ထင်ရှားသော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးကလည်း အစည်းအဝေးတစ်ခု ဖိတ်ခေါ်စည်းဝေးသေး၏။ ထိုအစည်းအဝေးတွင် ဘုန်းကြီးတစ်ပါးက ကျွန်ုပ်တို့အား ‘လူသတ်သမားများ’ ဟု ပြစ်တင်စကားပြောကြားလျက် တစ်ပါရေရီမြို့က ခေါင်းဆောင်လိုက်တိုင်း အိုင်ယာလန်ပြည်တစ်ပြည်လုံးက လိုက်၍ပြုလုပ်ကြသည်မှာ ထုံးစံတစ်ခုကဲ့သို့ဖြစ်နေကြောင်း။ သို့သော် ဆိုလိုဟက်ဘက်အမှုမျိုးသည် အိုင်ယာလန်တစ်ပြည်လုံး စံနမူနာယူရမည့်ကိစ္စမျိုးမဟုတ်ကြောင်း။ ဆိုလိုဟက်ဘက်အရေးတွင် ပါဝင်ကြသောသူတို့သည် သူတို့၏ နဖူးပြင်တွင် ငရဲသို့လားမည့် စာတန်းများထိုးကာ သူတို့သင်္ချိုင်းကို သူတို့ တူးခြင်းပင်ဖြစ်ကြောင်းနှင့်

ကျွန်ုပ်တို့အား ပစ်ပစ်ခါခါ ပြောဟောခြင်းပြုလေသည်။ ထိုသို့ ကျွန်ုပ်တို့အား အပြစ်တင်စကားပြောကြားသော်လည်း ကျွန်ုပ်တို့ကား ဂရုမစိုက်၊ ကျွန်ုပ်တို့လုပ်ငန်းကို ဆက်လက်လုပ်ကိုင်ကြမည်ပင်ဖြစ်သတည်း။

အချို့အိမ်ရှင်များသည် ခွေးတိရစ္ဆာန်ကိုပင် မိမိတို့အိမ်တွင် လက်ခံရန် ငြင်းမည့်လူစားများ မဟုတ်သော်လည်း ကျွန်ုပ်တို့ တစ်ညမျှ တည်းခိုရန်ကိုမူ လက်မခံလိုဘဲ အထူးငြင်းဆန်ကြကုန်၏။ ယာတဲတစ်တဲတွင် မီးလင်းဖိုအနီး ကျွန်ုပ်တို့ ထိုင်၍နေစဉ် တဲတံခါးကို ရှည်လျားစွာခေါက်သံကြားရ၏။ ညအချိန် မှောင်မဲနေသဖြင့် တဲရှင်သည် ရုတ်တရက် တံခါးဖွင့်၍မပေးချေ။

တဲရှင် “ဘယ်သူလဲ”

အပြင်ဘက်မှအသံ “ကျုပ်ပုလိပ်ပဲ”

ပုလိပ်ဟူသောအသံ ကြားသည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် ကျွန်ုပ်တို့သည် ခြောက်လုံးပြူးများကို ဆွဲ၍ထုတ်ကြ၏။ တံခါးဖွင့်လိုက်သောအခါ တဲအနီးနေ လယ်လုပ်သား လူငယ်တစ်ယောက်သည် ရယ်ကာမောကာ ဝင်လာတော့၏။ ကျွန်ုပ်တို့သည် ခြောက်လုံးပြူးများကို အိတ်ထဲသို့ ပြန်၍သွင်းမည်အလုပ်တွင် တဲရှင်သည် မြင်၍သွား၏။ ချက်ချင်းပင် သူ၏အမူအရာသည် ပြောင်းလဲလာ၏။ လက်နက်စွဲကိုင်သူများကို သူ၏တဲတွင် လက်မခံလိုကြောင်း ပြောဖွင့်၍ပြောလေသည်။ ဥတုရာသီကလည်း အလွန်အေးချမ်းလှ၏။ သို့သော် ကျွန်ုပ်တို့အား တဲရှင်က လက်မခံလိုကြောင်းပြောသဖြင့် အကွယ်အကာမရှိသော တဲတစ်ခုတွင် သွားရောက်၍ ထိုညအဖို့ အိပ်ရတော့၏။ အလွန်ချမ်းအေးလှသဖြင့် မအိပ်နိုင်သောကြောင့် နွားမများကို တဲတွင်းသို့သွင်းကာ နွေးအောင် စီမံရလေသည်။

ကျွန်ုပ်တို့မှာ လက်ထဲတွင် ပိုက်ဆံတစ်ပြားမှမရှိဘဲ တစ်ရွာမှ

တစ်ရွာသို့ ကူးပြောင်းကာ ခြေကျင်သုတ်ခဲ့ရ၏။ ကျွန်ုပ်တို့၏ အဝတ် အစားများ၊ ဖိနပ်များမှာ အစုတ်စုတ်အပြတ်ပြတ်ဖြစ်ကာ လဲလှယ်စရာ လည်းမရှိပေ။ ကျွန်ုပ်တို့ အားကိုးရမည်ထင်သော တဲရှင်တို့ပင် သူတို့၏ နွားတင်းကုပ်၌ ကျွန်ုပ်တို့ကို အိပ်ရန် ခွင့်မပြု ကြကုန်။

ဆိုလိုဟက်ဘက်အရပ်မှ ၇ မိုင်သာဝေးကွာသော လင်မာရစ်နယ်ရှိ ဒိုနိုရွာကလေးသို့ ကျွန်ုပ်တို့ ဆိုက်ရောက်သောအခါ ဆူးမတ်ရော်ဘင်ဆင် နှင့် ကျွန်ုပ်တို့ ပြန်၍ တွေ့ဆုံကြ၏။ ထိုသို့ ကျွန်ုပ်တို့အချင်းချင်း ပြန်၍ တွေ့သောအခါ ဝမ်းသာ၍မဆုံးတော့ပေ။ ဆိုလိုဟက်ဘက် အရေးတော် ပုံကစ၍ တနင်္ဂနွေ တစ်ပတ်နှစ်ပတ်မျှ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ခွဲခွာပြေးနောက် ယခုကဲ့သို့ ပြန်၍တွေ့သောအခါ နှစ်ပေါင်းများစွာ ကွဲကွာနေသော ညီ အစ်ကိုချင်း ပြန်၍ တွေ့ဆုံရဘိသကဲ့သို့ ဝမ်းမြောက်လှတော့၏။ ကျွန်ုပ် တို့သည် တစ်ယောက်နှင့်တစ်ယောက် လက်ချင်းချိတ်ကာ တစ်ညလုံး လျှောက်ခဲ့ကြ၏။

လွတ်လပ်ရေးကို လိုလားသဖြင့် အထူးအားပေးခဲ့ဖူးသော ထင်ရှား သည့် ကုန်သည်တစ်ဦးဖြစ်သူ ပက်ဒီရိုင်ယန်ဆိုသူသည် ကျွန်ုပ်တို့ ဤနယ်တစ်ဝိုက်တွင်ရှိနေစဉ် ကျွန်ုပ်တို့အား အထူးအားပေးကူညီ၏။ ဆူးမတ်ရော်ဘင်ဆင်နှင့် ကျွန်ုပ်တို့သည် တိုင်းသူပြည်သားတို့အား အင်္ဂလိပ်တို့နှင့်ဆိုင်ပြိုင်၍ တိုက်ခိုက်စေရန် မည်သို့ လှုံ့ဆော်ပေးရမည်ကို တိုင်ပင်ဆွေးနွေးကြပြန်၏။ တစ်ပါရေရီနယ်တောင်ပိုင်းရှိ ကျွန်ုပ်တို့၏ ရန်သူများအား ကျွန်ုပ်တို့နှင့် ယှဉ်ပြိုင်တိုက်ခိုက်ဖို့ ထွက်ခဲ့ကြရန် ကြေညာ ချက်တစ်ခုကို အကြမ်းရေးသားကြ၏။ ကျွန်ုပ်တို့သည် အဆိုပါ ကြေ ညာချက်ကို ဒပ်ဗလင်မြို့တော်သို့ အတည်ပြုရန် ပေးပို့လိုက်၏။ သို့သော် 'တို့လွတ်တော်အဖွဲ့ဝင်များနှင့် အပျော်တမ်းရဲတပ်အဖွဲ့ချုပ်ကြီး' က ကျွန်ုပ်တို့ရှေ့ခြေလှမ်းကို မလှမ်းစေရန် ကန့်ကွက်ခြင်းပြုကြ၏။ မည်

သည့်အတွက် ထိုသို့ ကန့်ကွက်သည်ကိုမူ အကြောင်းမပြေ။ ကျွန်ုပ်တို့ မှာ သောင်မတင်ရေမကျ ဖြစ်နေတော့၏။

အပျော်တမ်းရဲတပ်အဖွဲ့ချုပ်ကြီးက ကျွန်ုပ်အား အကူအညီမပေး ခြင်းသည် ကျွန်ုပ်တို့နှစ်နာဖို့အကြောင်းပင် ဖြစ်၏။ ထိုမျှမကသေး အချို့ သူများက ကျွန်ုပ်တို့အား အမေရိကန်နိုင်ငံသို့ပို့ရန် စီမံနေသည်ကို ကြားရ သောအခါ အထူးအံ့အားသင့်မိ၏။ ကျွန်ုပ်တို့နှင့် တိုင်ပင်ခြင်းမပြုဘဲ မကြာမီ အမေရိကန်သို့ သွားရမည်ဖြစ်ကြောင်း ကျွန်ုပ်တို့အား ပြောကြား လာ၏။ ဤသို့စီမံခြင်းသည် ကျွန်ုပ်တို့ကို ပျားရေဖြင့် ဝမ်းချခြင်းပင် ဖြစ်၏။ အမေရိကန်ပြည်သို့ ကျွန်ုပ်တို့ သွားရမည်ဟူသောအမိန့်သည် စင်စစ်အားဖြင့် တစ်ကျွန်းပို့သောအမိန့်ဖြစ်ပေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ကလည်း အိုင်ယာလန်ပြည်မှ မခွဲခွာလိုကြောင်းနှင့် ငြင်းဆန်ကြ၏။ ကျွန်ုပ်တို့သည် သေရမည်ကို ကြောက်ရွံ့သူများမဟုတ်၊ သို့သော် အိုင်ယာလန်ပြည်ကြီး ၏ အကျိုးအတွက် အသက်ရှင်နေလိုသေး၏။ အိုင်ယာလန်ပြည်ကို စွန့်ခွာသွားပါက ကျွန်ုပ်တို့ ရာဇဝတ်သားများဖြစ်သည်ကို ဝန်ခံရာရောက် မည့်အပြင် သတ္တိကင်းမဲ့ရာလည်းရောက်မည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့က ပြန်၍ ပြောကြားလိုက်၏။ ကျွန်ုပ်တို့၏ နေရာသည် အိုင်ယာလန်ပြည်၌သာ ဖြစ်ရမည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အိုင်ယာလန်ပြည်၏ လွတ်လပ်ရေးကို လည်း အိုင်ယာလန်ပြည်ရှိ တောင်ကုန်းများ၊ လမ်းခွဲများတွင် အိုင်းရစ် အမျိုးသားများကသာ တိုက်ခိုက်ယူရမည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အမေရိက တိုက် သို့မဟုတ် အခြားတိုင်းပြည်များသို့ သွားရောက်ကာ သတင်းစာ များမှနေ၍ ရေးသားခြင်းအားဖြင့် အိုင်ယာလန်ပြည်၏ လွတ်လပ်ရေးရ မည်မဟုတ်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ ကျွန်ုပ်တို့သည် မကြာခဏကြေ ညာခြင်းပြုခဲ့၏။ ယခုလည်း ဤအတိုင်းပင် ကျွန်ုပ်တို့ ယူဆသေး၏။ သို့သော် ကျွန်ုပ်တို့အား စည်းကမ်းဖောက်သူများဟု ထင်မြင်ကြ၏။

ကျွန်ုပ်တို့သည် စည်းကမ်းတကျဖွဲ့စည်းထားသော အဖွဲ့ကြီး၏ လက်အောက်ခံအသင်းသားများဖြစ်၍ မိမိတို့ထက် ကြီးကဲသော အရာရှိများ၏ စကားကို နားထောင်ရမည်ဖြစ်၏။ ရဲတပ်အဖွဲ့ချုပ်ကလည်း ကျွန်ုပ်တို့အား တခြားတစ်နိုင်ငံသို့ပို့ရန် အထူးစီမံနေ၏။ ကျွန်ုပ်တို့ကလည်း ခေါင်းမာကာ မသွားလိုကြောင်း အတင်းငြင်းဆန်နေကြ၏။ နောက်ဆုံး၌ ကျွန်ုပ်တို့ဘက်က အနိုင်ရသော်လည်း မြို့ရွာနှင့် ခပ်ဝေးဝေးနေရာတွင် နေကြရန် အမိန့်ပေး၏။ ဤအခက်အခဲမှလည်း မကြာမီ လွတ်မြောက်မည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ ယူဆ၏။

ဤသို့ ကျွန်ုပ်တို့နှင့် ရဲတပ်အဖွဲ့ချုပ်တို့ သဘောကွဲလွဲနေမှုများကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့မှာ အတော် အနစ်နာခံရပေသည်။ အေးချမ်းလှသော ဆောင်းရာသီတွင် ရည်ရွယ်ချက်မရှိဘဲ ခရီးလှည့်လည်သွားလာနေခြင်းသည် အထူး ဒုက္ခများတော့၏။ တစ်နေရာမှတစ်နေရာသို့ သွားလာရန် မြင်းတစ်ကောင်မျှ ရှာ၍မရပေ။ ကျွန်ုပ်တို့မှာ လယ်ကွင်းတစ်ခုမှ လယ်ကွင်းတစ်ခုသို့ ဖြတ်ကျော်ကာ ကွေ့ကောက်လှည့်ပတ်ကာ သွားနေကြရ၏။ ထိုမျှဒုက္ခခံရသောအခါ ကျွန်ုပ်တို့သည် စိတ်ပျက်လာတော့၏။ ငါတို့အား အဘယ်ကြောင့် ဤသို့ ညှဉ်းဆဲကြပါလိမ့်။ ဤလောကကြီးသည် မတရားသော လောကကြီးပါတကား စသည်ဖြင့် ညည်းညူမိလေသည်။

ဒွန်းရွာမှ ကျွန်ုပ်တို့သည် တစ်ပါရေရီနယ်မြောက်ပိုင်းရှိ အပ်ပါးချပ်ရွာသို့ သွားကြ၏။ ထိုရွာတွင်နေသော ပက်ထရစ်ကင်နိမ်း၏ နေအိမ်တွင် ကျွန်ုပ်တို့သည် ရက်အနည်းငယ်မျှ တည်းခို၏။ နောက် ကျွန်ုပ်တို့တည်းခိုမည့်အိမ်မှာ အင်ဖီးရွာရှိ မိဂါး၏ နေအိမ်ဖြစ်၏။ အဆိုပါ မိဂါး၏အိမ်သို့ ညမှောင်သောအချိန် ၇ နာရီခွဲတွင် ဆိုက်ရောက်မည်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် အကြောင်းကြားလိုက်၏။ ပက်ထရစ်ကင်နိမ်းနှင့်တကွ ကျွန်ုပ်တို့ ၄

ယောက်သည် လေပြည်လေအေးတို့ကို ရှုရှိုက်ကာ စကားတပြောပြော နှင့် ခြေကျင်လျှောက်လာကြ၏။ ကျွန်ုပ်တို့ လမ်းလျှောက်နေ့၌ နေ သလားမသိ၊ ဆင်းထရေစီက ကျွန်ုပ်တို့ချိန်းဆိုထားသည့်အချိန်အတိုင်း မရောက်နိုင်ကြောင်း၊ ယခုပင် ၈ နာရီထိုးနေပြီဖြစ်ကြောင်း နာရီကိုကြည့်၍ ပြောကြား၏။ ထိုအခိုက်အတန့်တွင်ပင် မှောင်ထဲမှ တလက်လက် တောက်နေသော မီးရောင်ကို ခပ်လှမ်းလှမ်းမှ မြင်ကြရ၏။ ကျွန်ုပ်တို့ သည် ရပ်နေလိုက်၏။ အဆိုပါ အလင်းရောင်သည် ကျွန်ုပ်တို့အား သတိပေးရန် မိန်းကလေးတစ်ယောက်က အထိမ်းအမှတ်ပြခြင်းဖြစ်၏။ ကျွန်ုပ်တို့ ၄ ယောက်သည် ထူထပ်သော ချုံတစ်ခုနောက်သို့ ပြေးကာ ပုန်းလှိုးနေကြ၏။ အဆိုပါမိန်းကလေးသည် ကျွန်ုပ်တို့အားမြင်ကာ လမ်းအတိုင်း လျှောက်မြဲလျှောက်လာ၏။ ကျွန်ုပ်တို့ ပုန်းအောင်းနေရာ ချုံအနီးသို့ ရောက်သောအခါ အဆိုပါမိန်းကလေးက “ပုလိပ်တွေ အိမ်ကို ဝိုင်းပြီးရှာနေကြတယ်” ဟု ခပ်တိုးတိုးပြောလေသည်။

ထိုမိန်းကလေးမှာ မိဂါးတို့အိမ်သားတစ်ဦးဖြစ်၍ ပုလိပ်များမသိ အောင် ထွက်ခွာလာပြီးလျှင် ကျွန်ုပ်တို့လာမည့်လမ်းကို သိသည့်အတိုင်း လာရောက်သတိပေးခြင်းဖြစ်၏။

အင်္ဂလိပ်စစ်သားများ ထွက်ခွာသွားသည့်တိုင်အောင် ကျွန်ုပ်တို့ သည် မြင်နိုင်လောက်သောနေရာမှ စောင့်ကြည့်နေကြ၏။ ထို့နောက် သူတို့ ဝိုင်းဝန်းရှာဖွေခဲ့သောအိမ်သို့ ကျွန်ုပ်တို့ ဝင်ရောက်ကာ လက်ဖက် ရည်များကို မြန်ရေရှက်ရေ သောက်ကြရပေသည်။

ထိုမိဂါးတို့နေအိမ်မှ ကျွန်ုပ်တို့သည် ဘိုဟာလဟန်ရွာရှိ လီဟီတို့ နေအိမ်သို့ သွားလေသည်။ ထိုအိမ်မှတစ်ဖန် နေ့တောင်းမြို့ကလေးရှိ ဒွန်နဲလီ၏အိမ်သို့ ရောက်၏။ ထိုအိမ်၌ တနင်္ဂနွေနေ့ညနေတွင် ရဲပိုလ် များ အစည်းအဝေးကျင်းပ၏။ အစည်းအဝေးတွင် ကျွန်ုပ်တို့၏ ရှေ့

လုပ်ငန်းများအကြောင်းကို ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ကာ ကြေညာချက်တစ်ခု ထုတ်ဝေရန် ဆုံးဖြတ်ကြ၏။ ထိုကြေညာချက်၏ သဘောမှာ လက်နက်စွဲ ကိုင်သော အင်္ဂလိပ်စစ်သားများအား မိမိတို့အသက်ကို နှမြောပါက တစ်ပါးရေရှိမြို့တောင်ပိုင်းနယ်မှ အမြန်ထွက်ခွာသွားကြရန် သတိပေးခြင်း ဖြစ်၏။ ထိုကြေညာချက်ကို ထုတ်ပြန်ခြင်းမပြုရန် ရဲတပ်အဖွဲ့ချုပ်ကြီးက ဆုံးဖြတ်သော်လည်း ကျွန်ုပ်တို့က ထုတ်ပြန်ရန် စိတ်ပိုင်းဖြတ်လိုက်ကြ ၏။ ဖေဖော်ဝါရီလကုန်လောက်တွင် အထက်ပါ သဘောသက်ရောက် သော ကျွန်ုပ်တို့၏ ထုတ်ပြန်ချက်များကို ထိုနယ်တစ်ဝိုက်တွင် အနှံ့အပြား ကပ်ထားခဲ့လေသည်။ သတင်းစာများက ကျွန်ုပ်တို့၏ ကြေညာချက်ကို ပြောင်လှောင်သရော်ကာ ခေါင်းစဉ်စာလုံးကြီးများနှင့် ဖော်ပြကြ၏။ ထို အချိန်အခါက ကျွန်ုပ်တို့၏ ထုတ်ပြန်ချက်မှာ အခြောက်တိုက်ကြွားဝါ ခြင်းဟု ထင်မြင်ကြသော်လည်း နောက်နှောင်းသောအခါ ကျွန်ုပ်တို့၏ ကြေညာချက်သည် အကြွားမဟုတ် အသားပါ အရာရောက်ကြောင်း ထင်ရှားလာ၏။ သတင်းစာများနှင့် ရဲတပ်အဖွဲ့ချုပ်ထက်ပင် ကျွန်ုပ်တို့က အဆင့်အတန်းမြင့်ကြောင်းကို နောင်သောအခါ လူတိုင်း လက်ဖျားခါရ လေသည်။

အထက်ပါ ရဲဗိုလ်များ အစည်းအဝေးပြီးသောအခါ ကျွန်ုပ်တို့ သည် မြောက်အရပ်တွင်ရှိသော ကရင်နီမြို့ဆီသို့ ပြန်၍သွားရန် ဆုံးဖြတ် ပြီးသော် ထိုမြို့နေ ရဲဘော်တစ်ဦးထံ လာမည့်အကြောင်းကို ကြိုတင် သတင်းပေးလိုက်၏။ ပက်ထရစ်ကင်နိမ်းအားလည်း ကျွန်ုပ်တို့ကို မော်တော်ကားတစ်စင်းဖြင့် လာ၍ကြိုဆိုရန် စာပေးလိုက်ပြီးသော် ကျွန်ုပ် တို့သည် မှောင်မဲသောညတွင် ခရီးရှည်ထွက်ခဲ့ကြ၏။

အပ်ပါးချပ်ရွာတွင် ကျွန်ုပ်တို့သည် ပက်ထရစ်ကင်နိမ်း၊ ဒိုဟာကီ နှင့် ပက်ထရစ်ဒေါ်ရားတို့နှင့် တွေ့၏။ ထိုရွာမှတစ်ဖန် ကျွန်ုပ်တို့သည်

ကရင်နီမြို့ မာဖီး၏ နေအိမ်သို့ ရှေ့ရှုသွားကြ၏။ ကျွန်ုပ်တို့ ခရီးအဆုံးသို့ ရောက်သောအခါ နံနက် ၃ နာရီထိုးလေပြီ။ ထိုညက ကျွန်ုပ်တို့မှာ ခိုက်ခိုက်တုန်မှု အအေးဓာတ်ကို ခံစားရ၏။ ဖေဖော်ဝါရီလ ရောက်သည့် တိုင်အောင် ရာသီဥတုမှာ အထူးအေးချမ်းလှသေး၏။ ထိုမှတစ်ပါး ကျွန်ုပ်တို့ လှည့်လည်နေရသောအရပ်မှာ တောင်ကုန်းထူထပ်သောဒေသ ဖြစ်လေသည်။

မာဖီး၏ နေအိမ်သို့ ရောက်သောအခါ ကျွန်ုပ်တို့မှာ အထူးဆာ လောင်မွတ်သိပ်လှ၏။ မာဖီးသည်ကား လူအကြည်ညိုခံရသော ပုဂ္ဂိုလ် ကြီးတစ်ဦးပင်ဖြစ်၏။ သူ၏ နယ်ပယ်တွင် သူ့အား 'ဘူတာရုံပိုင်' ဟူ၍ ခေါ်ကြ၏။ သူ၏ အိမ်နှင့် အနီးဆုံး မီးရထားဘူတာရုံမှာ ၁၅ မိုင်မျှဝေး ရာ အဘယ်အကြောင်းကြောင့် သူ့အား 'ဘူတာရုံပိုင်' ဟူ၍ မှည့်ခေါ်ကြ သည်ကို ကျွန်ုပ် မစဉ်းစားတတ်ပေ။ သူသည် ကျွန်ုပ်တို့အား ကျွေးရန် ကျပ်တင်ထားသော ဝက်ပေါင်ခြောက်နှင့် ကြက်ဥများကို အထူးတလည် ချက်ပြုတ်နေလေသည်။ ဆင်းဟိုဂင်မှာ ဆာလောင်မွတ်သိပ်လှသဖြင့် ဣန္ဒြေဆယ်၍ မနေနိုင်တော့ဘဲ ဝက်ပေါင်ခြောက်အစိမ်းများကို ကြော် ချက်ပြီးသားဟု ထင်လေသလားမသိ၊ ပလုပ်ပလောင်း ဝါးမျိုစားသောက် တော့၏။ မကြာမီပင် ဆင်းဟိုဂင်သည် အဖျားတက်ကာ လူမှန်းသူမှန်း မသိ သတိလစ်သွားရကား ကျွန်ုပ်တို့မှာ ဆင်းဟိုဂင် သေတော့မည်လော ဟု အထူးစိုးရိမ်ခြင်းဖြစ်မိ၏။ နောက်မှ အဖျားကျသွားပြီးလျှင် သက်သာ လေသည်။ သို့သော် ရက်အတန်ကြာ ကုသရလျက် နဂိုမူလကဲ့သို့ ကျန်း ကျန်းမာမာမရှိသေးပေ။ ကျွန်ုပ်တို့မှာ ဆင်းရဲဒုက္ခကို ဆက်လက်၍ မခံနိုင် တော့သဖြင့် ရဲတပ်အဖွဲ့ချုပ်၏ အမိန့်အာဏာကို ဖိဆန်ပြီးလျှင် ဒပ်ဗလင် မြို့တွင်းသို့ဝင်ရန် ကြံစည်ထားရာ ဆင်းဟိုဂင် ရုတ်တရက် မမာမကျန်း ဖြစ်နေသဖြင့် အကြပ်တွေ့နေရတော့၏။

ဒပ်ဗလင်မြို့သို့ သွားရန်အတွက် ကျွန်ုပ်တို့သည် ကရင်နီမြို့မှ 'ဒိုနတ်' ရေတံခွန်များရှိရာသို့ သွားကြ၏။ ထိုရေတံခွန်များကား အထူး လှပတင့်တယ် ရှုချင်ဖွယ်ကောင်းလျက် တစ်ပါးရေရီနယ်၏ မြောက်ဘက်နှင့် လင်မာရစ်နယ်ခြား ရှန်နွန်မြစ်ပေါ်၌ တည်ရှိ၏။ ထိုနေရာတွင် ကျွန်ုပ်တို့သည် ဆူးမတ်ရော်ဘင်ဆင်း၊ ဆင်းထရေစီတို့နှင့် ခွဲခွာရ၏။ ကျွန်ုပ်မှာ ဆင်းဟိုဂင် ကောင်းစွာကျန်းမာလာသည့်တိုင်အောင် စောင့်ခေါ်ရမည်ဖြစ်၏။ ဆူးမတ်ရော်ဘင်ဆင်နှင့် ဆင်းထရေစီတို့မှာ ဒပ်ဗလင်မြို့တွင်းသို့ အသက်ဆံဖျားထားကာ သွားကြရ၏။ သူတို့သည် ဒပ်ဗလင်မြို့သို့ ကောင်းမွန်ချောမောစွာပင် ဆိုက်ရောက်ကြလျက် သနားညှာတာတတ်သော မိတ်ဆွေများက သူတို့အား ကောင်းစွာ ပြုစုစောင့်ရှောက်ကြလေသည်။ ပုလိပ်ဂေဇက်ဖြစ်သော 'အော်သံဟစ်သံများ' အမည်ရှိသည့် သတင်းစာကလည်း တနင်္ဂနွေတစ်ပတ်လျှင်တစ်ကြိမ် ကျွန်ုပ်တို့ရဲ့ ဆော်တစ်စု၏ ပုံပန်းလက္ခဏာနှင့်တကွ ဖမ်းဆီးရမိအောင် သတင်းပေးနိုင်သောသူအား ဆုငွေမည်ရွှေ့မည်မျှပေးမည်ဟု ကျကျနန ဖော်ပြရေးသားနေ၏။ ထို့ကြောင့် သူတို့သည် မြို့တွင်းသို့ ဆိုက်ရောက်နေကြသော်လည်း မြို့ထဲ၌ သွားလာရန်အရေးမှာ လွယ်ကူသောကိစ္စ မဟုတ်ပေ။

ကျွန်ုပ်နှင့် ဆင်းဟိုဂင်မှာလည်း ကိပါးတောင်တန်းတစ်ဝိုက်တွင် ကြာရှည်စွာ မနေနိုင်ကြပေ။ တွမ်မိမက်အင်နာနီနှင့် ဘင်ရိုင်ယန်တို့သည် လင်မာရစ်မြို့မှ မော်တော်ကားတစ်စင်းဖြင့် ရောက်လာကြ၏။ ၁၉၁၆ ခုနှစ်က (ပွတ်ဖရိုင်းဒေး)နေ့တွင် ဆာရီဂျာကော့စမင့်အား ကြိုဆိုရန်သွားသော မော်တော်ကားကို မောင်းနှင်သူမှာ တွမ်မိမက်အင်နာနီပင်ဖြစ်၏။ အဆိုပါမော်တော်ကားမှာ ကာရီနယ်တောင်ထိပ်တစ်ခုမှ ချော်၍ကျရာကားထဲ၌ပါလာသောလူနှစ်ယောက် သေဆုံးလျက် ကားမောင်းသူမက်အင်နာနီမှာ အသက်ဘေးမှ လွတ်မြောက်လာသူဖြစ်၏။

တင်ရိုင်ယန်သည် လင်မာရစ်နယ်အနောက်တွင် သီတင်းသုံးနေသော ဘုန်းကြီးတစ်ပါးနှင့် သိကျွမ်းသည်ဖြစ်ရာ ထိုဘုန်းကြီးကျောင်းတွင်တည်းခိုရန် ကျွန်ုပ်တို့သည် ခရီးစဉ် ထွက်ခဲ့ကြ၏။ အဆိုပါ ဘုန်းကြီးသည်ကား အထူးစိတ်ချရသော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတစ်ဦးဖြစ်၍ အမည်နာမကို ဖော်ထုတ်ရေးသားလိုသော်လည်း ကာယကံရှင်က ခွင့်မပြု၍ မရေးသားနိုင်ပေ။ ဆင်းဟိုဂင်သည် မက်အင်နာနီနှင့် မော်တော်ကားရှေ့ထိုင်ခုံတွင်ထိုင်လျက် ကျွန်ုပ်နှင့် တင်ရိုင်ယန်တို့သည် နောက်ထိုင်ခုံတွင်ထိုင်ကာ လိုက်ပါလာကြ၏။

လင်မာရစ်မြို့အနီးမရောက်မီ လမ်းခရီးတစ်လျှောက်တွင် ကျွန်ုပ်တို့သည် မည်သည့်အရေးနှင့်မျှ မကြုံပေ။ လင်မာရစ်မြို့အနီးသို့ ရောက်သောအခါ တစ်ပါးရေရှိမြို့ဘက်ဆီသို့ အပြင်းမောင်းနှင်လာသော စစ်သားများပါလာသည့် လော်ရီကားများနှင့် ကျွန်ုပ်တို့မော်တော်ကားသည် ရင်ဆိုင်တိုးတော့၏။ ထိုစစ်သားများသည် အကြီးအကျယ် ဝန်းဝိုင်းဖမ်းဆီးရန် လာကြခြင်းဖြစ်သည်ကို ကျွန်ုပ်တို့သိ၏။ သို့သော် ကျွန်ုပ်တို့နေရာတစ်ခုတွင် ပုန်းအောင်းနေကြသည်ဟု သတင်းရသဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့အား ဖမ်းဆီးရန် သတင်းရသောနေရာသို့ သံချပ်ကာစစ်ကားများနှင့် စစ်သားမြောက်မြားစွာတို့ကို အလျင်အမြန် စေလွှတ်လိုက်ခြင်းဖြစ်ကြောင်းကို နောင်သောအခါမှ သိရတော့၏။

ဆိုလိုဟက်ဘက်အရပ်မှ ထွက်ခဲ့သည်ကစ၍ ယခုအခါကဲ့သို့ အကြပ်အတည်း တစ်ခါမျှ မတွေ့ရသေးပေ။ ပုလိပ်အရာရှိတစ်ဦးဦးက မသင်္ကာစိတ် ဖြစ်ပေါ်လာလျှင် ကျွန်ုပ်တို့အားလုံး ကိစ္စတုံးတော့မည်မှာ သေချာ၏။ အချို့ အစိုးရအရာရှိများနှင့် မြို့သူမြို့သားများသည် ဆုငွေကို လိုချင်ကြသောကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့၏ ပုံပန်းသဏ္ဍာန်ကို အပင်ပန်းခံကာ လေ့လာဖတ်ရှု မှတ်သားကြကုန်၏။ ထိုမှတစ်ပါး ၁၉၁၉ ခုနှစ်၊ ဆောင်း

နှင့်နွေအကူး ရာသီဥတုတွင် အစိုးရတို့က အထူးအလိုရှိသော လူစုမှာ ကျွန်ုပ်တို့သာဖြစ်ကြောင်းနှင့် သတင်းစာများက ရေးသားဖော်ပြရာ ဆုငွေ လိုချင်သူတို့မှာ သာ၍ မှတ်သားရန် လွယ်ကူ၏။

မဆုံးနိုင်သော လော်ရီကားတန်းကြီးသည် ကျွန်ုပ်တို့နှင့် မျက်နှာ ချင်းဆိုင်လာနေကြ၏။ စစ်သားတိုင်း လက်နက်အပြည့်အစုံစွဲကိုင်လျက် လော်ရီတိုင်းတွင်လည်း စက်သေနတ်များပါလာ၏။ ကျွန်ုပ်တို့ အနည်း ငယ်မျှ ဣန္ဒြေပျက်ပါက ကျွန်ုပ်တို့လည်ပင်းကို ကျွန်ုပ်တို့ ကြိုးတပ်သည် နှင့်တူမည်ဖြစ်၏။ အနည်းငယ်မျှ ကြောက်ရွံ့ခြင်း၊ စိုးရိမ်ခြင်းကိုပြသည် နှင့်တစ်ပြိုင်နက် ကျွန်ုပ်တို့ ဒုက္ခတွေ့မည်မှာ မလွဲချေ။ နောက်သို့ပြန်၍ ကွေ့ရန်လည်း မဖြစ်နိုင်တော့ပေ။ ရင်ဆိုင်တိုက်ရန်မှာလည်း ကျွန်ုပ်တို့ ၃-၄ ယောက်နှင့် စစ်သား ၃-၄ ရာမျှဖြစ်ရာ အားချင်း အလွန်ကွာနေ၏။ ဣန္ဒြေမပျက် တည်ကြည်ငြိမ်သက်ခြင်းနှင့် ဖျန်းသန်းပြောဆိုခြင်းသည် သာ ကျွန်ုပ်တို့၏အားကိုးရာ ဖြစ်တော့၏။

ကျွန်ုပ်တို့မော်တော်ကားသည် စစ်သားတင် လော်ရီ ၂၀ ခန့်ကို ဖြတ်ကျော်လာခဲ့ရာ အနည်းငယ်မျှ တုန်လှုပ်ချောက်ချားခြင်းမရှိပေ။ ကျွန်ုပ်တို့သည် အစိုးရကို ကြည်ညိုသော တိုင်းသူပြည်သားများသဖွယ် မိမိတို့၏ အသက်စည်းစိမ်ကို ကာကွယ်ပေးမည့် စစ်သည်တော်များကို အားကိုးအားထားပြုသည့် မျက်နှာမျိုးဖြင့် တအံ့တဩ ငေးမောရှုကြည့်နေ ဘိသကဲ့သို့ စိုက်၍ကြည့်ကာ လိုက်ပါလာကြ၏။ ကျွန်ုပ်တို့မှာ လော်ရီ အမြောက်အမြားကို ကျော်လွန်ခဲ့ပြီးဖြစ်ရာ ကျွန်ုပ်တို့စိတ်သည် အတော် သက်သာရာရလာ၏။ ထို့နောက် ကျွန်ုပ်တို့မော်တော်ကားသည် လမ်း ထောင့်ချိုးတစ်ခုကို ကွေ့မည်အပြုတွင် အစောင့်စန်တလီတစ်ယောက် သည် ကျွန်ုပ်တို့အား ရိုင်ဖယ်သေနတ်ဖြင့်ချိန်ကာ အရပ်ခိုင်း၏။ ကား မောင်းသူသည် ချက်ချင်းပင် ဘရိတ်ကို ဖမ်းလိုက်ပြီးလျှင် ကားကို

ရပ်လိုက်၏။

ထိုအခါမှ ကျွန်ုပ်တို့ကို လော်ရီပေါ်က စစ်သားများသည် အဘယ်ကြောင့် ရပ်တန့်ခြင်းမပြုစေဘဲ မောင်းမြဲမောင်းသွားကြသည်ကို ရိပ်မိတော့၏။ ကျွန်ုပ်တို့အား ပရိယာယ်ဆင်၍ ဖမ်းခြင်းပြုလေပြီ။ သူတို့ထောင်ချောက်အလယ်သို့ရောက်အောင် ကျွန်ုပ်တို့အား ဝင်စေဟန်တူ၏။ သို့မှသာလျှင် ကျွန်ုပ်တို့မှာ ညှပ်ပူးညှပ်ပိတ်မိတော့မည်မှာ သေချာလှ၏။ ထိုသို့စိမ့်ခြင်းသည် အကောက်ဉာဏ်ဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့အား ထောင်၍ ဖမ်းခြင်းဖြစ်၏။ သို့သော် အိုင်းရစ်လူမျိုးတို့သည် အညံ့ခံသည်ထက် မည်သို့အသေခံနိုင်သည်ကို အထင်အရှား သတ္တိပြုရတော့မည်ဖြစ်၏။ ယခုအခါ ကျွန်ုပ်တို့ဦးခေါင်းကို မီးလောင်၍နေချေပြီ။ သို့သော် ကျွန်ုပ်တို့၏ အသက်တန်ဖိုး မည်မျှကြီးသည်ကို ထင်ရှားစွာ ပြရတော့မည်ဖြစ်၏။

ကျွန်ုပ်သည် သေနတ်ကို ဆွဲထုတ်လိုက်၏။ မျက်စိတစ်မှိတ် လျှပ်တစ်ပြက်အတွင်း ခြုံထားသော စောင်အောက်သို့ သွင်းကာ အစောင့်စစ်သားအား ချိန်ထား၏။ ကျွန်ုပ်တို့အား ဖမ်းဆီးရန် ပြေး၍လာလျှင် အဆင်သင့်ပစ်ရန် ခြောက်လုံးပြူး၏။ မောင်းပေါ်တွင် လက်ညှိုးတင်ထား၏။ အရာရှိတစ်ယောက်က “လူကြီးမင်းတို့ကို ဒီလို ကြန့်ကြာနေအောင် လုပ်မိတဲ့အတွက် ဝမ်းနည်းပါတယ်” ဟု အော်၍ပြော၏။

ထိုအခါမှ ကျွန်ုပ်တို့အား ထောင်ချောက်ထောင်၍ ဖမ်းခြင်းမဟုတ်ပါဘဲ ဟု စဉ်းစားမိ၏။ ကျွန်ုပ်သည် ခြောက်လုံးပြူးကို အသာအောက်ချကာ သူ နောက်ထပ်ပြောမည့်စကားကို နားထောင်နေ၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်ကား စစ်သားတစ်စု၏ တာဝန်ခံမိုလ်ဖြစ်၏။ အဆိုပါစစ်မိုလ်က “ရှေ့နားမှာ ကားစုတ်ကြီးနှစ်စင်း ပျက်နေတယ်ဗျ။ လမ်းပိတ်ပြီး နေလို့ သွားလို့ရမှာမဟုတ်ဘူး” ဟု ပြောဆိုကာ ကျွန်ုပ်တို့အား ကြန့်ကြာနေသည့်အတွက် အတန်တန် တောင်းပန်ခြင်းပြု၏။ ကားဖြတ်သွား